

Ρ.Α.Τ.
40/5
262

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΙΕΡΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΙ ΚΤΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ: ΠΑΤΜΩ:
ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΝ Η: ΚΑΙ ΤΟ ΤΙΜΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΤΕΘΕΛΑΚΡΙΣΤΑΙ ΛΕΙΨΑΝΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ο ΕΝ ΠΛΑΤΕΙ ΒΙΟΣ ΚΑΙ Η ΥΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑΝ
ΚΑΙ Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΕΚΤΑΣΕΙ

ΥΠΟ

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΓΕΩΡΓΟΥΣΑΚΗ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ Ν. Κ. ΠΕΡΑΚΗ

1913

Βιβλιοθήκη
Πατρ. Μον. Πάτμου
18. 11. 1913
Πατμ. Μον.

X 262

ΟΣΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΚΗΤΗΡ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΤΜΩ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ἈΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἀποτίμωσιν φόρον εὐγνωμοσύνης καὶ ἐξυδιασμένην εὐλάβειαν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὸν ὅσιον Πατέρα ἡμῶν Χριστόδουλον τὸν Θαυματουργόν, τὸν κτήτορα τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ γεραρᾶς καὶ Αὐτοκρατορικῆς Μονῆς τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ, τοῦ Σωτήρος Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, προβαίνω νῦν διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν αὐτοῦ, τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ ὁποίου μέλος θείῳ ἐνέτυχον ἑλέει, εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἱερᾶς τοῦ Ὁσίου ἀκολουθίας καὶ τοῦ φωταυγοῦς αὐτοῦ βίου.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην, πληρὴν τοῦ πρὸς τὸν ὅσιον, σεβασμοῦ, παρώτρυνέ με καὶ ἡ παντελής ἡλικίης ἀντιτύπων τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἀκολουθίας, ὡς ἐκ τῆς παρόδου χρόνου μακροῦ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὁ πόθος τοῦ νὰ καταδείξω τὴν ἀφοσίωσίν μου πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν Μονήν.

Τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου τρεῖς ὑπάρχουσι προγενέστεραι ἐκδόσεις· ἡ πρώτη, ἡ καὶ ἀτελεστάτη, γενομένη κατὰ τὸ ἔτος 1775, ἡ δευτέρα γενομένη ἐν Ἐρμούπολει Σύρον κατὰ τὸ 1843, καὶ ἡ τρίτη γενομένη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1884.

Διαφέρει ὅμως ἡδε τῶν μερθεῖσάν κατὰ ταῦτο, καθ' ὅτι καὶ ἡ ἀκολουθία εἶναι ἐπιτενεστέρα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ βίος τοῦ ὁσίου, ὅστις μετὰ τῆς ὑποτυπώσεως αὐτοῦ μετηνέχθη εἰς γλῶσσαν καθαρύουσαν, ἀντὶ τῆς ἀπροσίτου τῶν ἄλλων ἐκδόσεων, ὅπως ὅτεω διαδοθῶσιν ὅσον ἔνεστι πλεόντερον αἱ ὑποδείξεις, ἵς οὗτος κατέλιπε τοῖς ἐπιτηγνομένοις, καταγγασθῶσι δ' αἱ ψυχαὶ τῶν ἀναγνωσκόντων χριστιανῶν ἐν τοῦ ἀπλήτου φωτός, ὁπερ ἐξεχύθη ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἀπὸ φάρους τηλαυγοῦς.

Χαρία Κρήτης τῇ 2 Μαγρίῳ 1913

ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΤΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΑΚΗΣ

ΑΛΕΞΙΟΥ Α' ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ

† Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ἀλέξιος πιστὸς ὁρθόδοξος βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός. †

† πᾶσιν οἷς τὸ παρὸν ἡμῶν εὐσεβὲς ἐπιδεικνύεται σιγίλλιον †

Καὶ πᾶσι μὲν ὑπέχειν τὰς ἀκοῆς τοῖς εὐλόγως τὰς αἰτήσεις ποιοῦμένοις δικαίον τε ὅμοῦ καὶ θεοφιλὲς καὶ τῆς θείας ἐχόμενον ἐντολῆς· τοῖς δὲ κατ' ἀρετὴν διαφέρουσι καὶ ὅλοις διὰ βίου ἀνακειμένοις Θεῷ, πολλὴ μᾶλλον δικαιοῦτερον καὶ κρείττονος λόγου ἐπάξιον. Τὸ γὰρ συναίρεσθαι τοῦτοις καὶ χεῖρα ὀρέγειν βοηθείας ἐν οἷς ἄρα καὶ δέονται, Θεοῦ ἀντικρυς συνεργεία, κατὰ τὸν μέγαν καὶ θεῖον Ἀπόστολον, καὶ τῆς ἀναρέτου πολιτείας καὶ διαγωγῆς συντήρησις. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ βασιλεία μου, καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις βίβλαιον ἡγείται συμπαθέστερον ἐπικλύσεσθαι καὶ τὰς τοῦ ἑλέους ἐποχετεύειν πηγὰς δαψύλως, μάλιστα δὲ τῶν ἀπάντων, οἷς κατὰ μόνας ὁ βίος ἐστί καὶ τῆς κοσμικῆς ἀποδηγημένης περιφορᾶς καὶ συγχύσεως.

Ἐνθεν τοι καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ Χριστοδοῦλῳ καὶ ἡσυχαστῇ, τῷ πρὶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λάτρου τὰς κατὰ Θεὸν ποιούμενῳ διατριβὰς καὶ τὸν ἀσκητικὸν διαύγοντα δίαυλον, ἡσυχίας τυγχάνοντι διαπύρῳ ἐραστῇ, καὶ ἔργον τιθεμένῳ διηγεκὲς ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ δικαιοῦματι κατὰ μόνας ἀδολεσχέιν, αἰτήσιν προτεινόμενῳ μάλᾳ θεάρεστον τε καὶ εὐλογον, ὑπέσχε τὰς ἀκοῆς ἡ γαληνότης ἡμῶν συμπαθῶς καὶ τὴν αἰτήσιν ἐκπλήρωσεν εὐχερῶς. Ἐπεὶ γὰρ ὁ θεοφιλὴς οὗτος ἀνὴρ, δι' ἔρωτα ἡσυχίας καὶ πόθον βίου ἔρημικοῦ, καταργῶν τὴν ἐπεζητεῖ εὐρεῖν τῷ οἰκείῳ τρόπῳ καὶ βίῳ κατάλληλον, διέγνω δὲ τὴν ἡάτην νῆσον, ἄλλως τε μὲν οὖσαν τραχεῖάν τε καὶ λυπράν, πείραν δὲ καὶ πρὸς καρπὸν πνευματικῶν ἐπιτηδευιτάτην φορὸν, εἴτις ἐν αὐτῇ καταβαλεῖν ἐθέλει τὰ θεοφιλῆ τῶν ἀρετῶν σπέρματα, καὶ ἀρετῆς, ὡς εἰπεῖν, ὑπάρχουσιν ἐργαστήριον (πρώτως γάρ, διὰ τὸ καθάπερ τινὰ κληρὸν εὐληγέμεναι τὰς ἐν αὐτῇ τοῦ τῆς βροντῆς υἱοῦ καὶ τῷ Χριστῷ διαφερόντως ἡγαπημένῳ διατριβὰς· ἐπειτα δὲ καὶ τὸ τῆς θέσεως τοῦ τόπου ἔρημικὸν καὶ μονώτατον, καὶ μὴ τινας ἔχειν τοὺς ἐκεῖ παραβάλλοντας, διὰ τὸ τῆς ἡπείρου ἀποκείσθαι μακράν), προσήλθε τῇ βασιλείᾳ μου ἐκλιπαρῶν μάλᾳ περιπαθῶς συλλήπορα ταύτην εὑρεῖν πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου ἐκπλήρωσιν εὐφροῦ, καὶ ἐξαίτουμένος ἀφορισθῆναι μὲν ἀπ' ἐντεῦθεν τῇ δημόσιῳ τὰ ἐν τῇ νήσῳ Κῆ ὀθενδήποτε αὐτῷ προσκτηθέντα. ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, ἀντιλαβεῖν δὲ τὴν εἰρημένην ἅπασαν νῆσον ὁδρὸν ἀναφαίρετον καὶ ἐκκοπήναι τὰ ἐπικείμενα ταύτῃ δημόσια τέλη ὅσα

καὶ οἷά εἰσιν, ἐλευθέραν δὲ τὴν τοιαύτην νῆσον διορηθῆναι αὐτῷ καὶ πάσης ἀπηλλαγμένην σεκρετικῆς συζητήσεως, ὡς ἂν φροντιστήριον τε ἐν αὐτῇ ἀνεγείροι, τοὺς οἰκείους τε μαθητὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγάγοι, καὶ οὕτως ἀπερισπάστως προσομιλήσῃ Θεῷ καὶ τὰς ὑπὲρ τοῦ κράτους ἡμῶν θερμότερας ποιεῖτο εὐχάς.

Ὅθεν καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος εὐσεβὸς χρυσοβούλλου λόγου προσαφορισθῆναι μὲν τῇ δημοσίᾳ, κατὰ τὴν αἰτήσιν τοῦ εὐλαβεστάτου γέροντος, ὅσα καὶ οἷα ἐν τῇ νήσῳ Κῆ ὀθενδήποτε αὐτῷ προσεκτῆθῃσαν, δωρεῖται δὲ αὐτῷ τὴν δηλωθεῖσαν νῆσον μετὰ πάσης αὐτῆς περιουχίης καὶ διακρατήσεως, οὐ καιρικῶς οὐδὲ χρόνως ἀριδιμητοῖς, ἀλλ' ἐπ' ἀναφαίρετῳ καὶ διηγεκεί δεσποτεῖα καὶ κυριότητι, καὶ ἄχρις ἂν ὁ παρὼν διαρκεὶ αἰὼν διορισμένη ἐκκοπήναι μὲν καὶ λογισθῆναι καὶ τὰ ταύτης ἅπαντα δημόσια τέλη καὶ βόρη, οἷα καὶ ὅσα τυγχάνουσι. τῆς προγραφῆς τοῦ λογιστικοῦ, γινομένης ἐν τοῖς σεκρετικαῖς χαρτίσις διὰ κινναβάρεως, χειρὶ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων, τοῦ Κοιροσφάκτου, τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου τῆς βασιλείας μου· ὡς γὰρ ἐξαιρέτων τὴν ἀνάθημα καὶ καλλιέργημα μέγιστον διὰ μέσου τοῦ τῇ αἰτήσιν ἀνεγκύκλιος εὐλαβοῦς μοναχοῦ, τὴν τοιαύτην νῆσον ἡ βασιλεία μου ἀφιερεῖ τῷ Θεῷ καὶ ἔσται ἀπὸ γε τῆς σήμερον καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἅπαντας καὶ διηγεκὲς χρόνους ἀπεασμένη μὲν τῶν βασιλικῶν δικαίων, ἀπηλλαγμένη δὲ καὶ τῶν σεκρετικῶν ἀρκύων, μόνῳ δὲ ἀνατεθειμένη Θεῷ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ μοναχοῖς, οἱ καὶ μόνον ἐν αὐτῇ αὐλισθήσονται, μὴ συγχωροῦντές τιαι τῶν λαϊκῶν λόγῳ παροικίας ἐγκατοίκους ταύτῃ γίνεσθαι, ἐμπορίαν ἴσως ἢ ἄλλο τι ἐπιτιθέμενα βίου μετεργομένου· μόνον γὰρ ἐν κοσμικῇ σχήματι τῇ νήσῳ ἐγκατοικήσουσιν οἱ μισθαροῦντες τοῖς μοναχοῖς, καὶ οὗτοι ἄζυγοι, καὶ μήτε γυναῖξί συνοικοῦντες, μήτε μὴν παῖδας ἔχοντες· πᾶσαν γὰρ ὁδὸν πονηρὰς μεθόδου ἀποκλείει τῇ σατανᾷ ἡ βασιλεία ἡμῶν. Καὶ διὰ τοῦτο τοῖς λείοις τε καὶ βλαπτικοῖς προσώποις, γυναῖξί τε καὶ παισὶ καὶ εὐνοῦχοις, ἀπ' ὧν ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τῆς ψυχῆς ἀναρριπίζονται πόλεμοι, ἄβαστον εἶναι τὴν νῆσον ταύτην παντάπασι διορίζεται, καθὰ δηλονότι καὶ ὁ εὐλαβεστάτος οὗτος ἀνὴρ τὴν βασιλείαν μου ἠτήσατο· πάρεξ μὲν τοι, ὡς εἴρηται, τῶν μισθίων, ὅσων χρήζουσιν οἱ μοναχοὶ εἰς δουλείαν τῆς νήσου, καὶ τούτων ἄζυγα βίον ἔχόντων, καὶ ἐγγὺς τὰλλα τῆς μοναχικῆς πολιτείας τυγχάνόντων, κἂν μόνῳ τῷ σχήματι διαλλάττοιεν.

Καθέξει οὖν τὴν τοιαύτην νῆσον αὐτὸς τε ὁ πᾶσι μνημονευθεὶς εὐλαβεστάτος ἀνὴρ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν μοναχῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ τῶν ἐρωτέρων ἐσομένων, καὶ σὺν τοῖσις ἡ παρὰ τοῦτον ἀνεγερθεῖσα ὁρμένη ἐν τῇ νήσῳ ἡάτην ἱερὰ μονή, ἀτελῶς, ἄβα-

ρως, κυρίως και αὐθεντός, ἀναφαίρετος τε και αἰώνιος· και καθὼς ἂν συνεργήσῃ τούτῳ θεός, κατὰ τὸ αὐτὸ βουλὴν ταύτην διαθήσεται· κἀν εἰς εὐφροσύνην τε και εὐπρόσδοτον τῇ οὐκ αἰμα μεταγὰρ σπουδῇ, εἰς ἴδιον κέρδος τὰς ἐντεταλὰς προσέδους λογίσσεται ὅν αἶμα τοῖς ὑπ' αὐτὸν μοναχοῖς, μὴ παρὰ τῶν τὸ συνολον λογοπραχοῦμενος ἢ ἀνακρινομενος.

Ἀποκρῶσα μένοι ἔσται τούτῳ ἡ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ νήσῳ διατινύσασα δωρεὰ τῆς βασιλείας μου, και οὐκ ἔξω τὸν ὅριον ταύτης καθ' ἑτέραν νήσον ἐπιτίθεται· τὸ σύνολον· και αὐτὰ γάρ, ὅσα ἐν τῇ νήσῳ Κῆθ' ὁδενδύποτε αὐτῇ προσεκτήθησαν μέχρι τοῦ νῦν, τῇ δημοσίᾳ ἀπ' ἐντεταλὰς προσεφορῶνται, και ὡς μηδέποτε τῇ κατ' αὐτὸν μονῇ προσεχρίσαντα λογιζομένησαντα, πάρεξ μὲν τοῦ τοῦ οὐλοῦρου νησιδίου τῆς Λευφῆς, και τὸν ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ δεσποζομένην παρ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ νῦν· τὸν γὰρ τοῦτον δεσπότην κατὰ κατὰ τὴν τῆς προγεγονούσης αὐτῇ παρὰ τῆς ἡμῶν γαλήνης ἐπὶ τούτοις χρυσόβουλλον γραφῆς περὶ ληφόν τε και δύνανον, και καθὼς ἀρχὴ τῆς δευρο δεσποζόντων τούτων ἐτύχχανεν· ἔτερον δὲ τι κατ' οὐδέναν τρόπον ἐν οὐδὲν τῇ νήσῳ οὐδαμῶς ἐπιτίθεται, αὐτὸν δὲ τούτων μόνων και τῆς ὅλης νήσου Πάτμου δετερο ὅσος ἀνὴρ και οἱ ὑπ' αὐτὸν σὺμμεταρξες δεσποσοῦσι μοναχοὶ οἱ τε νῦν ὄντες και οἱ μετὰ ταῦτα ἐσόμενοι, ἐπὶ δὲ και ἡ ἐν τῇ νήσῳ τῇ Πάτμῳ, ὡς εἰρηται, ἐκ κανὼς ἀνεργεθισμένην σεβασμιὰ μὲν ἔσται κυριαρχοῦσα τούτων ἀπαρσπάστως τε και ἀνυπεξαιρέτως, ὡς πάσης σεαυτοῦς ἐυεργεσίας, μάλλον δὲ γλωσσαλγίας, ὑπερτεροῦσα, και ἀδιδάσκειον και ἀπεριτρεπτον τὴν ἐπ' αὐτῆς δεσποτεῖαν ἔχειν ὀφείλουσα εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα. Ἦτις καὶ αὐτοδεδωκότες και αὐτεξούσιος μετὰ τῆς ὅλης νήσου διαμενεῖ ὁσάκις, καθ' ἐκαστὴν ἀγομένην και διευθυμένην κατὰ τὸ μέλλον ἐπὶ ταύτῃ γενέσθαι Ὑποκλὶν και τὴν Διάταξιν παρὰ τοῦ δηλωθέντος εὐλαβοῦ, μοναχοῦ Χριστοδούλου και κτήτορος· και οὕτε αὐτῇ, οὕτε τὰ ὑπ' αὐτῇ, ὡς ἀνωθεν εἰρηται, οὐδ' ἡ νήσος αὐτῇ, ὑπὸ βασιλικὰ, ἡ πατριαρχικὰ, ἡ μητροπολιτικὰ, ἡ ἐπισκοπικὰ, ἡ ἐκκλησιαστικὰ, ἡ ὑπὸ τινι ἰδιωτικῇ ὑπαχθῆσεται ὅλως πρόσωπα, οὕτε μὴν ἐξουσίως τις περὶ τῆς αὐτῆς ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐλευθεριάσους καθαρὸς ἀρχὴ παντὸς αἰῶνος και πλουτήσους διὰ τῆς δε τῆς εὐσεβοῦς χρυσόβουλλον γραφῆς τὸ αὐτοδεδωκὸν τε και ἐλευθερόν.

Ἐκκοσσευθήσεται μὲν τοι· ἡ τε ῥηθῆσα ἅπανα νήσος και αὐτῇ ἡ μονῇ μετὰ τὸν ὅν αὐτὴν πάντων ἀπὸ τε μετὰ τὸν ἀρχόντων ταγματικῶν και θεματικῶν, ῥωμαϊκῶν τε παραταγῶν και ἐθνικῶν· ἐπὶ τε Ῥώσων, Βαργγίων, Κουβλίγγων, Ἰγγλίων, Φράγγων, Νεμρίτων, Βουλγάρων, Σαρακηνῶν, Ἀλανῶν, Ἀραβῶν, ἀδανῶν και λοιπῶν ἁπάντων Ῥωμαίων τε και ἐθνικῶν ἀναιματατικῶν, φραγγιατῶν, ἀπομυτῶν ἀπλήκτων ἡμισαπλήκτων κριτῶν, στρατηγῶν, ἀπαιτηγῶν, και τῆς ὑπὲρ τῶν ἀπλήκτων χρηργίας χρεῶν· ἐπιθέσεις μονοπροσώπων· δόσεις κανονικῶν ἢ ἀντικανονικῶν φταρτήσεων· κάστρων· ἀγορᾶς· μουλίων, μεσομουλίων, βορδωνίων, μεσοβορδωνίων, ἑλκων, παρμπίων, κηλίων, δονοκηλίων, ἀνοθηλίων, φορβᾶδων, βῶν ἐργατικῶν και ἀγαλίων, χο-

ρων, προσβάτων, αἰγῶν, ἀγελᾶδων, βουβαλίων, λαγῶν, ἐλάφων, κυνῶν λακωνικῶν ἢ ποιμενικῶν και λοιπῶν τετραπόδων ζῴων, γηλῶν, νητῶν, περδίων, τῶνων, γεράνων, φασιανῶν, ὀρνίθων ἀγρίων ἢ γεροσθίων, περιστερῶν και λοιπῶν πετῶν, και τῶν ἐξ αὐτῶν πάντων ὧν παροχῇ γεννήματος ἐξ ἀγορασίας γεγεννημένους· δόσεις πάντων ἢ χωροπλάτων χρεῖας κριτῶν ἢ πρωτονοταρίων ἢ ἐτέρων πρακτόρων ἢ ἀρχόντων· οἰκομῶδου· προσέδου ἀκριδοῦ, κανονικῶν, ἀκρισοπρατῶν· κομμοδομικοῦ· συνωνῆς· καστοροκισίας· ὁδοστρωσίας· γεφυρῶν· παροικιατικῶν· ἐννομίων· φραγγιμῶν· φραγγιμῶν· σιδήρου ἢ καρποπλάτων και μαζίου· ἐκβολῆς χρεῶν τῶν χορηγουμένων δικασταῖς ἢ πράκτορσιν ἢ ἐτέροις ἀρχοῦσι, δουρῇ, κατεπάνοις, στρατηγῶσι, ἀπαιτηταῖς, και λοιποῖς, πρέσβευσιν ἐθνῶν διερχομένων ἢ και στρατιῶν· δόσεις προσκυνητικῶν ἐκβολῆς χορηγαμῶν· διατροφῆς πρωτοκέντρων, προελευσιμῶν, βεσπαριῶν, μανδατόρων τοῦ δρόμου· πρέβεις ἀγόντων ἢ ἐξορίστων, ἢ κατὰ τινι ἄλλῃν χρεῖαν διερχομένων, βασιλικῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τινι ἀποστελλομένων δουλαῖας τοῦ δημοσίου· ἐκδανεισμοῦ γεννήματος, οἴνου, κρεῶν, τυρίων και ἐτέρων παντῶν εἰδῶν· ἐξοπλισμῶς πλοίων, τοξοτῶν, ἱπποτοξοτῶν, μαζουκῶν, κονταράτων και ἐτέρων στρατιωτικῶν ἐξοπλισμῶς ζευγαρίων, σίτου, κριθῆς, βρώμου, ἐλαίου, ὀσπρίων παντῶν και κέγγρου, λιναρίου και τοῦ τούτου σπέρματος, καννάβεως και τῶν ἄλλων σπερμάτων· κρεῖον ἢ μέλιτος παροχῆς· καπνῆς και καταβρασμοῦ· οὐκ ἐξουσίας· ἐξουσίας ἢ μετακομιδῆς ἐτέρου εἰδους· κτίσεως· γελανδίων, ἀγρολίων· ζερμῶνων πολεμικῶν, χερσίων, και λοιπῶν ἄλλων, πρίσως· σάνδων· ποσσῶν· διατροφῆς και ἀπλήκτων ἐπὶ πόλεμον ἀπόντες· ἢ και ὑποστρέφοντες· καθίσματος και ὑποδοχῆς· τῶν ἂν ὑπεροχῆς ἀρχόντων, δομιστικῶν τῶν σχολῶν, δοκῶν, κατεπάνων, στρατηγῶν, κριτῶν και τῶν ἀντιπροσώπων· αὐτοῖς, ἐπιστολῶν, στρατευτῶν, ὀρθωτῶν, ἀναγραφῶν, ἐξισωτῶν, δικαιοφύλων, συνωναστῶν, ὀρειτῶν, τοποτηρητῶν, ταξιάρχων, τουρμαχῶν, μεραρχῶν, χαρτουλαρίων τοῦ τε δρόμου και τῶν φερέων, κομῆτων τῆς κέρτης, δομιστικῶν τῶν θεμάτων· δρουγγαροκομῆτων, παραφυλάκων και παντὸς ἐτέρου δουλείαν τοῦ δημοσίου μεταχειριζομένων· ἀγγαρείας, παραγγαρείας, ψωμοζήμιας και λοιπῆς ἀπάσης ἐπηρείας τε και κακώσεως· νῦν τε οὕτως και ἐξούσιον ἐπινοηθῶσιν, καθὼς ἂν ὁ καιρὸς και τὰ πράγματα ἐπιτήτοιν γίνεσθαι.

Διὰ παρεγγυώμεθα και πάντας ἐξαφαιζόμεθα ἀπὸ τε τῶν κατὰ καιρὸς σακελλαρίων, γενικῶν και στρατιωτικῶν λογιωτῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακέλλης και τοῦ βεσπαρίου, οἰκονόμων τῶν εὐχάρων οἰκων, τῶν ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν και τῶν ἐφεδρῶν τῶν βασιλικῶν κουρατορίων, εἰδικῶν, γηροστέρων, ὀρενοστέρων, τῶν ἐπὶ τοῦ θεῖου ἡμῶν ταμεῖου τοῦ Φύλακος, κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν Ἐλευθερίων και τῶν Μαγγάνων, οἰκιστικῶν, και τῶν ὑπ' αὐτοῖς πρωτονοταρίων, λογαριαστικῶν, χαρτουλαρίων, βασιλικῶν νοταρίων και νοταρίων, τοῦ μηδὲνα τῶν ἁπάντων ἐν οὐδὲν ποτε χρόνῳ καθ' οὐδὲν τρόπον ἐπ' ἀ-

δείας ἔχειν ἀδαιτεῖν μερικῶς ἢ καθ' ὅλον χρόνον τὸν παρόντα εὐσεβῆ χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου γεγεννημένον κατὰ τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα τῆς ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ 545· ἔτους ἔτους (+1088),

ἐν ᾧ και τὸ ἡμέτερον εὐσεβῆς και θεοπρόβλητον ὑποσημῶντο κράτος.
† Ἀλέξιος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς και αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΩΣ

† Κατὰ τὸν Ὑούλιον μῆνα τῆς ἐνισταμένης ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ 545· ἔτους (+1088), ἐνταλμα ἐνεργερίσθη ἐμοὶ Γεωργίῳ διακόνῳ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας και πρωτοσυγκέλλῳ τῇ Γρανάτῃ παρὰ Νικολάου πρωτοστρου κριτοῦ και ἀναγραφῆς τῶν Κυκλάδων νήσων τοῦ Τζᾶνζῆ, περιέχον πρὸς τοῖς ἄλλοις και τὴν πεμφθεσαν αὐτῷ θέαν και ἀνακριτικὴν ἐγγράφον πρὸς ταῖς περὶ τῆς ἀναμετρήσεως τῆς νήσου Πάτμου και τῆς πρὸς τὸν τιμωτάτων μοναχῶν κυρὸν Χριστοδούλον και ἡσυχασίην και τὸ μέρος αὐτοῦ παραδέσσης αὐτῆς. Ἐπεὶ θέαν και βασιλικὴν πρὸς ταῖς ἐδεξάμην διακελευσμένων αὐτοῖς ῥήμασιν οὕτως:

† Ἡ βασιλεία μου, αἰτρουμένη τοῦ εὐλαβεστάτου μου μοναχοῦ και ἡγουστάτου κυροῦ Χριστοδούλου τοῦ Αὐτοῦ, ὅτι τὰ μὲν ἐν τῇ νήσῳ Κῆθ' αὐτῇ διαφύσθη, ὅσα δὲ και οἷα ὁδενδύποτε αὐτῇ· ποσσάμωδων, ἀπορριπθῆναι τῇ δημοσίᾳ, δωρηθῆναι δὲ αὐτῇ τὴν ὅλην νήσον Πάτμου κατὰ ἀναγνώριτον δεσποτεῖαν, ἐπὶ κομῆς τῆς αἰτήσεως αὐτοῦ· και ὁδοστροφῶν τῷ τοιούτῳ διὰ χρυσόβουλλον λόγον· τὴν δηλοφύσθησαν νήσον, καθὰ δὲ και ἡγήσατο. Ὅθεν· και ὁδοστροφῶν οἱ τὴν παραδοσαν δευρομένην πρόστα· ἐν, τὴν τῆς εἰρημένης ὅλης νήσου ποιήσασθαι πρὸς αὐτὸν ἀποδόσιν, πρακτικὰ τε ἐκδοθῆναι ἡγεμονίαν, ὁδοστροφῶν ἐν λεπτῇ τὴν περιοχὴν αὐτῆς και διακρίσθαι, ὅση τε και οἷα ἡ ἐν αὐτῇ γῇ και τὰ ἐν ταύτῃ εὐεργεθόμενα οὐκίματα και λοιπὰ πάντα και· και ὑποστροφῶν και συνήθως πιστώσασθαι ταῦτα· και τὸ μὲν ἐν ἐξαποστείλῃ πρὸς τὴν βασιλείαν μου, τὸ δὲ ἔτερον ἐπιδούκων τῇ προδιηγηθέντι εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ καὶ τῷ μέρει αὐτοῦ εἰς οὐκίαν ἀσφάλειαν· Μηρὶ Ἀπολλίῳ ἰνδικτιῶνος ια' (+1088) (διὰ ἀναβαρέως, και ἡ διὰ κυροῦ σφραγῆς τοῦ κραταιοτάτου και ἁγίου ἡμῶν βασιλέως).

Κατὰ ταύτην γοῦν τὴν θέαν και βασιλικὴν γραφὴν ἀποστέλλῃς σὺ ὁ προδιηγηθεὶς τοῦ ποιήσασθαι τὴν παραδοσαν τῆς τοιαύτης ὅλης νήσου Πάτμου πρὸς ἡν και κατὰ τάχος παραγενόμενος ἀποδοῖς· ἐνεργῶσα ταύτην. Ἄνοι σε τὴν ὅλην νήσον ἐξ ὅλων ὑπερνεστηγῆται, ἐνθα τὰ θεῖα και ἀρχῆτα ῥήματα δὲ μέγας· οὗτοι· ἐμνήθηθι ἀπόστολος, και τὰ ἐξαιρία· οὐκίαν δὲ και οἷα ἐστὶ, καθὼς και ἡ σεβασμιὰ· γραφὴ παρακλεῖσται· και ὅσον μὲν τῆς τοιαύτης νήσου ὑπάρχει ἀπόριμον τε και ἀρόσιμον, ὅσον δὲ νομαδικόν, και ὅσον τραγινῶν και τῆς ἀρχῆτος· ποιότητος δὲον σε ἐν διὰ πρακτικῶς, κατὰ τὸν θεῖον διορισμόν, ἐν λεπτῇ ταῦτα ἀνακρίσθαι και σφραγῆς ἐκδοθῆναι, και τὰ τοιαῦτα πρακτικὰ πρὸς ἡμᾶς ἀποκομίσαι, ὅστε τὴν συνήθη παρ' ἡμῶν

« δέσασθαι ταῦτα βεβαίωσιν· και τὸ μὲν ἐν τῇ κραταίᾳ ταυτοῦ και ἁγίου ἡμῶν βασιλεῖ ἀποκομίσθαι, και τὸ δὲ ἔτερον τῇ τιμωτάτῳ μοναχῷ καὶ τῷ μέρει αὐτοῦ παρασχεθῆναι εἰς ἀσφάλειαν. Ἄνοι σε μὴ μόνον τῆς γῆς περιέμενον, ἡν και ταύτης τοῦ· ἡτι ἐν τῇ γεννησμένη παρὰ σοῦ πρακτικῇ διατάξει· βεῖν, ἀλλὰ και τὰ οὐκίματα, και τὰ δένδρα, και· ἁλῶς ἐπανατῆ ἐν τῇ τοιαύτῃ νήσῳ εὐεργεθόμενα. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ και τὸ παρὸν ἐνταλμα.

Κατὰ γοῦν τὴν θέαν ταύτην και βασιλικὴν ἐγγράφον πρὸς ταῖς, πρὸς δὲ και τὴν ἐνταλματικῶς δωθέντα μοι διορισμόν, παρεγενόμενῃ αἶμα τῇ σεβασμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Χριστοδούλῳ και τῷ μέρει αὐτοῦ πρὸς τὴν νήσον Πάτμου· ἡν και περιεπλήσας εἶρον ἐρημον ὅλην και κεχερομένην, και ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν και τῶν ἄλλων συρφετῶν συνεκασιμένην και ἀβατον, και διὰ τὸ τοῦ τοῦ ἀνυδρῶν παντάπασιν ἀνικανὸν οὐδὲ που γὰρ ἀνὰ πᾶσαν τὴν νήσον περιπατητικῶν ὁδῶν ἡ καταρῶν εὐεργεθῶσα, εἰμὴ ὅλην γὰρ τινι φρέσσει, κακίστα τοῦ ἀφέντου ὕδατος κατὰ πολὺ ἐλλειπούμενα· ἡ βία και πολλὰ τῇ κοπῇ διὰ τὸ ἐν ταύτῃ οὐδὲ τῶν μετρηθέντων ἀνεμῶν ἐπὶ τῇ διόλῳ μεδίων τελεχέων δακτυλίων ἐξήκοντα. Ἐκ ταύτης οὖν ἡ κατὰ βίαν ἀπὸρμον, μεδίων ἐξακοσίων εἰκοσιεπτά, και αὐτῇ ὑπὸ τῶν πολλῶν και συνεχῶν βουδῶν συμπεπνευμένην και τεθλημένην τὸ δὲ λοιπὸν τῆς νήσου ὀρεῖων, και τραχυνῶν, και ἀβατον. Ἀλλὰ και αὐτῆς τῆς ὡς δὴθεν ἀπὸρμον μόλις τὸ διὰ ζευγαρίου ποσοῦται καμνόμενον εἰς ἑκατὸν μεδίων και ἐξήκοντα· τὸ δὲ λοιπὸν ἱερώων και αἰμάτων διὰ σκαπάνης και δικέλλης, ἐκ τοῦ ὑπὸ τῶν πετρῶν, ὡς εἰρηται, συνέχεσθαι και ὅλως κομινώδους τυγχάνειν και ὀρεῖων. Δένδρων δὲ τοῦ οὐδὲν ποτε οὐδὲ μικρὸν τε λείψανον ἐν αὐτῇ εἶδομεν, οὕτε ἡμέρου, οὕτε μὴν ἀγρίου, εἰμὴ μόνον ἐντοροχάδας εἰκοσι· Ὡς αὐτῶς οὐδὲ μὴν και μόνον οἰκίαν συνιστάμενην τὸ σύνολον, ἡ μόνον εὐκρίτην πεννῆρον ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου ἐκτισμένου θεολόγου, ἐσώθεν τῆς περιόχης τοῦ ποτῆ, ὡς τὰ ἐχρη δεικνύουσιν, ὡς ἀπορημένους· μεγίστος ναῦν ἐν τῇ πάντων τῶν βουδῶν εἰς ὕψος ὑπερνεστηγῆται, ἐνθα τὰ θεῖα και ἀρχῆτα ῥήματα δὲ μέγας· οὗτοι· ἐμνήθηθι ἀπόστολος, και τὰ ἐξαιρία· και μετὰ ἐκείλους θαλάσσια. Οὕτως οὖν ταύτην ἀναμετρήσας τῇ ῥηθέντι σεβασμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ τῷ μέρει αὐτοῦ ἐξ ὅλων χρόνων παραδίδωκα· ἐπ' ᾧ και τὸ παρὸν πρακτικὸν ἐξετέθη. Μηνὶ Ἀδυνάστῃ, ἰνδικτιῶνος ια' ἔτους 545· (+1088).

† Νικολάου· βασιλέως κυροῦ τοῦ σεαυτοῦ τοῦ σακελλαρίου κριτῆς και ἀναγραφῆς τῶν Κυκλάδων νήσων ὁ Τζᾶνζῆς †

(Ἐίχε δὲ καὶ τὴν διὰ μοιρίδων συνθήκην σφραγίδα τοῦ σακελλαρίου κριτῆ καὶ ἀναγραφῆ τῶν Κεντάδων αὐτοῦ: «Κύριε βοήθει Νικολάου βασιλικῆς νοταρίου νῆσον τῆ Τζάνης»).

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΡΟΛΟΥ ΕΚΤΟΥ

Ἡμεῖς Κάρολος ἕκτος θείας συνεργούσης ἐπιεικέας ἐκλελεγμένους Ρωμαίων Αυτοκράτορας, αἰετοῦ Αἰγυπτοῦ, καὶ βασιλεὺς Γερμανίας, Ἰσπανῶν, ἐκατέρας Σικελίας, Οὐγγαρίας, Βοεμίας, Δαλματίας, Κροατίας, Σλαβονίας, Ἀρχιεπισκόπων Ἀυστρίας, Δουξ Πουγκουρίας, Πραβαντίας, Μεδιολάνου, Μαντοῦ, Στηρίας, καὶ τῶν ἐξῆς, ὡς κείνται ἐν τῇ πρωτοτύπῃ, γνωρίζομεν, καὶ γνωστὸν ποιοῦμεν πᾶσι τοῖς ἀπανταχοῦ, ὅτι ἐπειδὴ ὁ αἰδισιμώτατος, καὶ εὐλαβέστατος, καὶ ἡμῖν ἀγαπητὸς Νικόδημος ἀρχιεπίσκοπος Δημητρίτζης, καὶ Ἀργυροκάστρου, ἐκ μέρους τοῦ ἡγουμένου, καὶ τῆς συνάξεως τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ κειμένου ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, τοῦ τῷ κανόνι τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπομένου, ταπεινότητα ἡμῖν ἱκετεύοντος, ἵνα τὸν ἡγουμένον αὐτοῦ, τὸν ῥηδὲν Μοναστήριον, καὶ τὴν σύναξιν ἱδικῇ ἡμετέρα ἀσφαλείᾳ ἐπιεικῶς ἀσφαλισθῇ καὶ μὴ ἀπαξιώσῃμεν, ἀπ' ἐκείνων, οἵτινες ἐν πειραστικῇ, καὶ πρὸς τοὺς ναυτικούς καταδρομὰς σημάτων Χριστιανῶν κατὰ τὸν ἀπίστον, ἐκ διαφόρων τόπων, ἐνοικαστὶ δὲ ἐκ τῆς νήσου Μιλήτου μετρηχέμενοι, καὶ ταύτῃ τῇ εὐπροσώπῳ αἰτίᾳ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ πράγματα τὰ ἀνήκοντα πρὸς τὸν ῥηδέντα ἡγουμένον καὶ σύναξιν, καὶ Μοναστήριον ἐν τῇ θαλάσσῃ, ταπεινότητα εἰς αὐτὴν τὴν νήσον Πάτμον διατρέχουσιν, καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν τὰ κομίζοντα τὰς ἐμπορίας, καὶ τὰς ἐτησίους τροφὰς ἀπογυμνοῦσι καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ τε ἰστία, οἰκάς, σιθῆραι, καὶ ἄλλα πρὸς τὸν πλοῦν ἀναγκαῖα ὄργανα βιβάσις ἀφαιροῦσι, πολλάκις δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ναύτας, καὶ κυρίους τῶν νηῶν ἀπανθρώπως καὶ σκληρῶς ἀποκτείνουσιν, καὶ αὐτὸ τὸ Μοναστήριον καὶ τὴν σύναξιν, τοὺς καταντήσαντας εἰς ἐσχάτην πενίαν, καὶ στενότητα ἀφαιροῦσι πάντων τῶν πρὸς ζωὴν ἐπιτηδείων, ἅπανα αὐτοῖς ἐκ μόνης τῆς ναυτικῆς ἐν τῇ ἀκρότῃ, ἐκείνῃ τόπῳ προελθεῖν δύνανται ἡμεῖς τὸν ὑπὸ τῆς τοσαύτης αὐτῶν συμφορᾶς κινούμενοι, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς ἀγριότητος τοῦ τόπου, τῆς ἐκ τῆς ἐξορίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ προσενιθείσης αὐτῇ τῇ νήσῳ ἀχθέντες, καὶ πρὸς τοὺς τῇ ἡμερίᾳ, τῇ ἀζήμιᾳ, τῇ ἀσφαλείᾳ, καὶ ἀκαταρξίᾳ τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, κατὰ τοῦ τοιοῦτο τρόπου τῶν ἀθεμιουργῶν ἐπιθυμούντες βοηθεῖσαι διὰ τὴν ἐξαιρετὸν ἀγάπην, ἣ τινι τὸν διαληφθέντα ἡγουμένον, καὶ τὴν μονὴν ἐνγυκαλιζόμεθα, αὐτοὺς τῇ, καὶ τοὺς διαδόχους αὐτῶν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν, καὶ τὰ μετόχεια, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ναύτας καὶ τοὺς λιμένους, καὶ ἀρχιεπισκόπους, καὶ πάντα τὰ πράγματα, τὰ ἀρμόζοντα πρὸς αὐτοὺς ἐκ βεβαίας ἡμετέρας γνώσεως, καὶ μετὰ ψυχῆς καλῶς βουλευθείσης, καὶ ἀποφάσεως καιομένης βασιλικῆς, καὶ τῇ τῶν Ἀρχιεπισκόπων, καὶ

ἡγεμόνων πληρότητι, εἰς βεβαίαν ἀναμφίβολον, δρασιμὴν, καὶ ἱδικὴν ἡμετέραν υπεράσπισιν, καὶ φύλαξιν ἀνεδεξάμεθα καὶ ἀνελάβομεν, ἐν τρόπον καὶ τὰ τῶν υποκειμένων ἡμῖν ἀναδεχόμεθα καὶ ἀναλαμβάνομεν, θέλοντες, καὶ ἀληθῶς ἀποφανόμενοι, ἵνα ὁ προρηθεὶς ἡγουμένος, καὶ ἡ σύναξις, καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ εὐαγγελιστοῦ τοῦ ἐν τῇ Πάτμῳ ὄσι τῆς καιομένης βασιλικῆς, καὶ ἀρχιεπισκοπικῆς δεσποτίας τῆς ἡμετέρας, τῇ ἀσφαλείᾳ, καὶ υπερασπίσει, ἐλευθερίᾳ, ἀσφαλείᾳ, σκεπόμενοι ἀπὸ πάσης ἀδικίας, καὶ βίας, καταθλίψεως, καὶ ζημίας, καὶ βαρύντης καὶ πάσαις ταῖς κατ' ἑκαστα ἀπειλείαις, καὶ διαφεντεύσῃ, καὶ δωρήσῃ, οἷς ἐθέσῃ οἱ ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἀσφαλείας, καὶ υπερασπίσεως χροῦνται, καὶ καρπούνται, καὶ χαίρουσι κατελόμενοι τοῖν πάσαις, καὶ ἐκασταῖς τῶν βασιλείων, τῶν νήσων, ἐπαρχῶν, καὶ δεσποτειῶν τῶν ἡμετέρων, καὶ τῶν κληρονομιῶν τοῖς υποκειμένοις οἰκισταῖς, καὶ πιστοῖς ἡγαπημένοις, καὶ τοῖς προσεστώται, οἵτινες ἐν ταῖς προρηθεῖσι βασιλείαις, νήσοις, ἐπαρχίαις, δεσποτείαις, μετὰ ἐπιτροπικῆς δυνάμεως παρ' ἡμῶν αὐτοῖς δοθείσης προϊστανται, καθὼς ἐστὶ δυνατόν ἐκείνοις, οἵτινες ὁποιαδήποτε ἀσφαλείαν, ἡ εὐδοκίαν, ἡ θεραπείαν υποκειμένοι ὄντες παρ' ἡμῶν γνωρίζουσιν, ὁποιαδήποτε στάσις, βαρύνει, ταῖς αὐτοῖς κατεστάσεως ὑπάρχουσιν, ἵνα τὸν προειρημένον ἡγουμένον, σύναξιν, καὶ Μοναστήριον, ταύτῃ τῇ ἡμετέρᾳ ἀσφαλείᾳ τῇ τῆς υπερασπίσεως χάριτι, καὶ διαφεντεύσῃ, ἀνευ τινὸς ἐμποδίου συγχωρεσθῇ, καὶ ἀπαλαμβάνειν ἔσθιν οὐ μὴν δὲ ἄλλα καὶ ἀπὸ τῶν δειναστῶν, ἀδικῶν, καταπιεσθῶν, ἀθεμιουργῶν ἀνθρώπων, κακοεργῶν, καὶ βαρυντῶν διαλάττωσι καὶ διαφεντεύσῃ, καὶ χεῖρα δρέγῃσι καὶ ἵνα μὴ τι τοιοῦτον εἰς τὸν διαληφθέντα ἡγουμένον, σύναξιν, καὶ Μοναστήριον, καὶ εἰς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, μετόχεια, πλοῖα, ναύτας, περιουσίας ἐν τῇ γῇ, ἢ ἐν θαλάσσῃ εἰς τὸ ἐξῆς γίνεσθαι αὐστηρὸς κωλύσις, καὶ ἀναγκαιώσις, ἵνα δὲ τὸ αὐτὸ καὶ παρ' ἄλλων γένηται σπουδαίως φροντίσῃσι, ὅπως τῇ ἡμετέρᾳ ἀληθῇ θαλήσει, καὶ προσταγμάσιν ἀκαλουθήσῃσι ἕτεροι δὲ ἡμῖν οὐχ' υποκειμένοι ἀρεστὸν ἡμῖν ποιήσουσι, ἐὰν τῷ παρόντι ὑπακούσῃσι, τὴν ἀμοιβὴν ἀντιλήφοντα παρ' ἡμῶν, καὶ πάσης δοθείσης αἰτίας ἔδωκεν τὰ τοιαῦτα γράμματα κυρωθέντα τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἡμετέρας χειρὸς, καὶ τῇ σφραγίδι τῆς ἡμετέρας καιομένης βασιλικῆς, καὶ τῇ ἀρχιεπισκοπικῇ ἐπιβεβαιώσει διασφαλισθέντα, ἐδόθησαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ Βιέννῃ, ἡμέρα ὀγδόη μηνὸς τοῦ Μαρτίου, ἔτει τοῦ Κυρίου χίλιστοῦ ἑξακκοσιοστοφεικοστέῳ ἑβδόμῳ, τῶν βασιλείων ἡμῶν τῆς Ρωμανίας δεκάτῳ ἔκτῳ, τῶν Ἰσπανῶν εἰκοστῷ τετάτῳ, Οὐγγαρικῇ δὲ, καὶ Βοεμικῇ ὁμοίως δεκάτῳ ἔκτῳ.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩ ΙΣΤ'

ΜΗΝΗΜΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ

ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἐν τῇ ἐσπερινῇ, εἰς τό: Κύριε ἐνέκρηξα ἰστώμεν σιγήρᾳ ἰ. ἥτοι τοῦ Τριφιδίου τὸ ἰδιόμελον δις καὶ τὴν τριᾶ ἀποσόμια, εἰτα τὰ πάροντα δ'. τοῦ ἁγίου, δευτεροῦντες τὸ α'. Ἦχος πλ. β'.

Ὅλην ἀποθέμενοι.

Ὅλον ἀναθέμενος τῷ ποιητῇ καὶ δεσπότη, σαυτὸν ἐκ νεότητος, θεοφόρε, ἄσπασαν γῆς προσπάθειαν, εὐσταθῶς ἀπέβριψας, καὶ αὐτῷ, ὅσι, ἀδιστάκτως ἠκολούθησας, νηστείας, δάκρυα, προσευχὰς καὶ πόνοις, καὶ θλίψεσι, τὴν σάρκα κατατήκων σου, καὶ καθυποτάττων τῷ πνεύματι. Ὅθεν ἐν ὕψιστοις, τοῖς ἄνω συγχόρευεις λειτουργοῖς, ἀκαταπαύστως δέσμενος ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Μωσῆς ὅσπερ δευτέρως ἐκκοσμοσμοῦ ἀγνωσίας, λαοὺς υπεξήγαγας, καὶ Θεῷ πανάγῃ, προσενήνοχας, τοὺς ἐν ἔσθῃ ὄντας ἁμαρτίας πάλαι, ὀδηγήσας πρὸς μετάνοιαν, καὶ καθυποδείξας τοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀσκήσεως, δαιμόνων ἐπηρείας τε, καὶ ἁμαρτιῶν ἐκλυτρούμενος, σοὶ ταῖς νοουθεσίαις ὑπακούοντας καὶ μένοντας λαβεῖν, πόνων ἐκεί τὴν ἀντίδοσιν ὅσι Χριστόδουλε.

Ἡστράψεν ὁ βίος σου τὸν ἀρετῶν λαμπρότητα, καὶ πιστοὺς ἐφώτισας, καὶ δαιμόνων φάλαγγας ἀπαδίωξεν ἀληθῶς ὁπθῆς γὰρ φωταυγής ἦλεις, θεοβόρῃμον παμμακάριστε, καὶ νῦν ἐσκήνωσας ἔνθα φῶς ὑπάρχει ἀνέσπερον, νῦν ἡμέρας χάριτι, Πνεύματος ἁγίου γενόμενος. Ὅθεν σου τὴν μνήμην, τὴν θέλαν καὶ φωσφάρον καὶ σπητὴν, ἐπιτελούντες, Χριστόδουλε, πόθῳ σε γεραίρομεν.

Ὅλην βδελυξάμενος, τὴν γεγραν ἁμαρτίαν, οἶκον θεῶν Πνεύματος, σαυτὸν Πανάγιε ἀπετέλεσας, καὶ πολλοὺς πάνσοφες, τοὺς πρὸς σὲ τρέχοντας, ὀδηγήσας πρὸς ἐπίγνωσιν, καὶ ταῖς λαμπρότησι, ταῖς θεωρητικαῖς ἀσφαλίαις, καὶ χάριτι μυσίμοις, τὰ σωτηριώδη διδάγματα, πάτερ θεοφόρε, μετέδωκας γνησίως φοιτηταίς, θεομακάριστε πάνσοφε, ὅσι Χριστόδουλε.

Δόξα ἡχος πλ. β'.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώβητον, νοὸν ἡγεμόνα κατὰ παθὼν ἀλεθρίων ἀσκητικῶς ἐνοτήσας, εἰς τὸ κατ' ὁμοίωσιν ὡς δυνατόν ἀνελήλυδας, ἀνδρικῶς γὰρ τὴν φύσιν ἐκβιασάμενος, ἔσπευσας τὸ χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι καὶ τὴν σάρκα δουλώσαι τῷ πνεύματι. Ὅθεν μοναζόντων ἀνεδείχθης ἀκρότης, πολιότης τῆς ἐσθῆτος, εὐδουλοῦντων ἀλείπτῃ, κανὼν ἀρετῆς ἀκρίβεστατος. Καὶ νῦν ἐν οὐρανῷ, τῶν ἐξόπτρων λυθέντων, Χριστόδουλε, καὶ πατρὸς ἐποπτεύεις τὴν ἁγίαν Τριᾶδα, ἐντυγχάνων ἀμείσως, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων σε.

Καὶ νῦν, τίς μὴ Μακαρίσει σε.

Εἰσόδος. Τὸ, φῶς Ἰλαρόν, τὸ προκίμν. τῆς ἡμέρας τὰ Ἀναγνώσματα.

Τοῦ Τριφιδ. Εἰτα τοῦ ἁγίου.

Σοφίας Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀφῇται. αὐτῶν βράντος ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τετινα-

ναι, και ελογισθη κακως η εξοδος αυτων, και η αφ' ημων πορεία συντριμια· οι δε, εις εν ειρήνην· και γαρ εν ψει ανθρωπων εν καλοσθωσιν, η ελπίς αυτων αθανασίας πληρης, και ολίγα παιδεύοντες, μεγάλα ευεργετηθήσονται· ότι ο Θεός επείρασεν αυτούς, και ευρεν αυτούς αξίους ζωής· ως χριστὸν ἐν χειρὶ νευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, και ως δοκάρωμα θυσίας, προσεδέξατο αὐτούς, και ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλαμβάνουσι, και ως σπινθήρες ἐν καλλίμῃ διαβραμούνται. Κρινούσιν ἔθνη, και κρατήσουσιν λαῶν, και βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας· οἱ ποιῶντες ἐπ' αὐτῷ, συνήσουσιν ἀλλήθιν, και οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ. Ὅτι χάρις και εἰλας ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, και ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα

Δίκατοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, και ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, και ἡ φρονὶς αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ. Διὰ τοῦτο λήφονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπειᾶς και τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ἐπὶ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, και τῇ βραχίονι ὑπερασπίζει αὐτῶν. Αἰψάται πανοπλίαν τὸ ζῆλον αὐτοῦ, και ὁλοποιήσει τὴν κτῆσιν εἰς ἄμυναν ἑθῶν. Ἐνδύσεται· θώρακα, δικαιοσύνην, και περιθήσεται κόρυθα, κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, ὁσιότητα· ὅρνευε δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς βομφαίαν. Συνεπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας· πορεύονται δὲ εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, και ὡς ἀπὸ ἐνύκλου τόξου τὸν νεφὸν ἐπὶ σκοπὸν ἀλύνεται· και ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις βιβήσονται χάλαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμῳ· ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμειος, και ὡς λαίλαψ ἐκλιμήσει αὐτούς, και ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, και ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς και σύνετε· μάθετε δικαστὰι περάτων γῆς· ἐνωτίσατε οἱ κρατοῦντες πληθύνους και γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἔθνων. Ὅτι ἐξέβη παρὰ Κυρίου ἡ κράτης ἡμῶν, και ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου.

Σοφίας Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα

Δίκαιος ἐν φθάσῃ τελευτήσει, ἐν ἀναπαύσει ἔσται. Γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμὸς ἔτων μεμέτρηται· πολλὰ δὲ ἔστι φρόνησις ἀνθρώποις και ἡλικία γῆραςβίος ἀνελπίστος. Εὐάρεστος Θεὸς γενόμενος ἡγαπήθη, και ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν, μετέβη. Ἠγάπη μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, η δόλος ἀπάτης ψυχὴν αὐτοῦ· βασανίει γὰρ φαυλότῃς ἁμαρτοὶ τὰ καλά, και βεμβυσμὸς ἐπιθυμίας μεταλλάξει τοὺν ἄνθρωπον. Τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλή-

ρωσε χρόνους μακρούς· ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας. Οὐδὲ λαοὶ ἰδόντες και μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον· ὅτι χάρις και εἰλας ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, και ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Αἰτήν. Στιχηρὰ ἥχος α'.

Ο κλεινὸς και στεφθεὶς Χριστὸς δούλος, ἐν τῇ τοῦ βίου ἀθλήσει τὰ στίφη τῶν δαιμόνων καθεῖλεν ἐν αὐτῷ γὰρ εἶχε τὸν Κύριον και τὸν ἀσκητικὸν δρόμον ἀξίως διανύσας, ἐν μοναστῶν νῦν σκηναῖς αἰωνίως ἀγάλλεται· και θρόνῳ Θεοῦ παριστάμενος, ἀκαταπαύστως προσβύει ὁ δόσις· τοῦ σῶσαι πάντας ἡμᾶς τοὺς τελούντας τὴν ἁγίαν μνήμην αὐτοῦ τὴν σωτήριον.

Ὁ αὐτός

Τὸν ἐν πόνοις τοῖς ἀσκητικοῖς ἀπαράμιλλον, τὸν ὑπὲρ τῆς αἰωνίου ζωῆς αγωνιάμενον, ἅπαντες ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις ὁ στεφθεὶς τῆς πίστεως θεμέλιος, κατὰ τοὺς ἀρχαίους πατέρας και διδασκάλους· χαίροις ὁ φαιδρὸς λαίμψης ἐν ἀρεταῖς, ὁ φωτὶς τὰ πέρατα κόσμου· χαίροις ἡ τῶν θαυμάτων ἀκένωτος πηγὴ· χαίροις τῆς Πάτρου τοῦ καθύμνου, και τὸν νήτων ἀγαλλιάμα.

Ὁ αὐτός.

Τὸν θαυμάτων τὴν πηγὴν τὴν ἀέναντον, τὸν κατὰ τῆς πονηρίας στεφθεὶς ὁπλισάμενον, ὅπως πιστοὶ ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις τὸν πιστὸν εὐχέτης πέδῳ βολος, πονηρῶν πνευμάτων ἀπεργῶν μηχανουργίας· χαίροις ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν αὐτῷ ἐνοικούντα, και ἐσθλῆς σε πληροῦντα· χαίροις ὁ τὸν νοσοῦντων ταχὺς θεραπευτὴς· χαίροις ἱσταμένων τὸ στήριγμα, και καταπιπτόντων ἐπανόρθωσις.

Ἦχος β'.

Τὸ μνημόσυνόν σου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, ὅσις πάτερ Χριστὸς δούλε, και τὸ πρὸν τῆς καρδίας σου, θεράπον μακάριε· εἰ γὰρ μετέστης ἐξ ἡμῶν ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἀλλ' οὐκ ἀπέστης ἀφ' ἡμῶν τῷ πνεύματι· ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ παριστάμενος, και σὺν Ἀγγέλοις χορεύων ἐν οὐρανοῖς, ἰκέτευε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Η τῶν λειψάνων σου θήκη, πανεύφημη πάτερ, πηγὰς ἰζήματα, και ἡ ἁγία σου ψυχὴ· Ἀγγέλοις συνούσα ἀξίως ἀγάλλεται· ἔχων οὖν πρὸς Κύριον, ὅσις, παρρησίαν, και μετὰ τῶν ἀσωμάτων χορεύων ἐν οὐρανοῖς, πρόσβευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος γ'.

Οσιε Χριστὸς δούλε, τῆς στεφθεύτης ἀσκήσεως, ἐν τῇ καυστικῇ και ἐπιπόνηθῃ διατριβῇ, ὡς ἐν ἀδύτοις ἀναπαύμενος διετέλεσας· τοῖς ἐρημικωτέροις γὰρ αὐτὸν συνάψας πνευματικῶς, τὰς περιτλέτους φαρμάκων τῶν δαιμόνων κατεπάτησας, και ὑπεράνω πάσης ἀρετῆς γεγονώς, συναυλίστη ἀγγέλοις ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μετ' ὧν πρόσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἀόδα ἥχος πλῆγ. α'.

Τοῖς ἀσκητικοῖς ἁγίοις σπαντὸν κατακοσμήσας, τῶν ἀπ' αἰῶνος ὁσίων, Χριστὸς δούλε σύσκηνος γέγονας· και τὴν αὐτῶν ζῆλῶσας ἀμέμπως πολιτείαν, ἀπειλήσας τὸ βραβεῖον τῆς καρτερίας σου. Ἄλλος γὰρ σου κομπάζει τὰ σκάμματα, και Πάτρις τὰ παλαιάματα· και ἡ θεία λάρα·ς τοῖς ἐν αὐτῇ ἐν πίστει προσοῦσι βρῦει ἰζήματα, Χριστὸς δούλε. Διὸ και ἡμῖν δμῶρην σήμερον ψυχικὴν σωτήριαν, και κινδύνων ἀφάρκασον, και πάσης περιστάσεως, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελούντας· τὸ ἱερὸν σου μνημόσυνον.

Καὶ νῦν, Μακαρίζομεν σε.

Εἰς τὸν στιχ. στιχηρὰ, ἥχος πλῆγ. α'.

Χαίροις Ἀσκητικῶν.

Χαίροις τὸν μοναστῶν ἡ κρηπίς· ἀρχιποιμένων τὸ σεπτόν, ἐκκαλλύπτομα, ἡ σκάμνη τῆς ἐγκρατείας, ὁ τῶν ψυχῶν ἱατρός, ἀσθενῶν ἡ βῶσις παναοιζήμα· χριστὸν ὁ προστατὴς τοῦ θλιβομένου παράκλησις· ἀδικουμένων βοηθὸς ἀκαταίσχυτος· ἡ σωτήριος τῶν πταισάντων παρακαίνους· ἅπασιν τοῖς τιμῶσι σου τὴν κοίτην σήμερον· λύσις πασιμάτων παράσχου, δεινὸν παντοῖων λυτρούμενος· ἐχθρῶν τὰς ἐφύδους, ἀπελάσων, και παρέχων τὸ μέγα εἶλας.

Στίχος.

Τίμιος ἐνασίον Κυρίῳ ὁ θάνατος.

Ποίμνην τῶν τοῦ ἐχθροῦ μηχανῶν, ἀνακειμένην σοι Χριστὸς δούλε λύτρωσαι· ἀπράκτους τὰς ἐπινοίας ἀποδεικνύων αὐτοῦ σὴ θερμῇ προσβίβῃ παμμακάριστε, ἐχθρῶν ἐκδιώκων ἐπερχομένων τὰς φάλαγγας, και περιέπων τὴν μονὴν σου ἀπάρθητον· τῇ πρὸς Κύριον ἐπιμόνῳ δεήσει σου· σὲ γὰρ ἐπικαλούμεθα, οἱ δοῦλοί σου, ἅγιε, θραύσον τὰς τρυτὸν ἐνέδρας, και τὰς βουλὰς διασκέδασον· Θεοῦ οἰκῶν ἡμᾶς· και τέκνα ἀποδεικνύων αὐτοῦ ἀείμνηστα.

Στίχος.

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Χαίροις ὁ ἀπὸ βράβειος Θεοῦ ἀναταθείς ὡς Σαμουὴλ

ἀξιάγαστε· λαοὶς τε ὑποδεικνύων, ὡς Ἰωάννης· τὸ πρὶν, τὴν ὁδὸν Κυρίου τὴν σωτήριον· δεινῆς ἐκλυτρώμενος, ἀσβεστάς τοῖς λόγοις σου· και πρὸς τὸ φέγγος ἐμβιβάζων τῆς γνώσεως, τοῖς πανσόφοις σου, θεοφόρε, διδάγμασιν, ἅπαντας τοὺς ἐν πίστει σοι, και πόθῳ προστρέχοντας, ὅς· καὶ προσήξας τῇ πάντων Θεῷ, πανάμωμα ἰζήματα· αὐτὸν ἱκετεύων, μὴ ἐλλείπῃς τῇ σὴ ποίμνῃ δοῦναι, τὸ εἶλας.

Ἀόδα, ἥχος πλῆγ. δ'.

Τὸν μοναστῶν τὰ πλήθη, τὸν καθηγῆγῃν σε τιμῶμεν Χριστὸς δούλε· διὰ σοῦ γὰρ τὴν γὰρ ἡν τρέβον, τὴν ὄντως εὐδοκίαν πορεύεσθαι ἐγνομεν· μακάριος εἰ τῷ Χριστῷ δουλεύσας, και ἐχθροῦ θριαμβεύσας, τὴν δύναμιν· ἀγγέλων συνέμιλε, ὅσων συμμετόχε και δικαίων, μετ' ὧν πρόσβευε τῷ Κυρίῳ, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Δέσποινα πρόσδεξε τὰς δεήσεις.

Ἀπολυτίκιον ἥχος β'.

Τοῖς τῶν δαιμόνων σου δμῶρην, πάτερ Χριστὸς δούλε, τὸν νοσημάτων ἐξάρσεις τὸν καύσαν· διὰ σε πιστὸς ἱκετεύομεν, ἐπερχομένων παντοίων κακῶν ἡμᾶς λύτρωσαι, προσβύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Ἔτερον ἀπολυτίκιον εὐρεθὲν ἐν τοῖς χειρογράφοις

τῆς μοναστηριακῆς βιβλιοθήκης.

Ἦχος γ'.

Μέγαν εὐχατο ἐν τοῖς κινδύνους.

Μέγα εὐρέ σε ἡ Πάτρις κλῆσις, παμμακάριστε· ποίμνην πατέρων· ὡς γὰρ διηλθες ὁδὸν τῆς ἀσκήσεως, τοῦ ἀκροτάτου τέλους ἐπέτυχες, και παρρησίας οὐδόλως διήμαρτες, πάτερ ὅσις Χριστὸς δούλε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα εἶλας.

Ἔτερον, ποίημα τοῦ ἀββᾶ Ἀπολλῶ.

Ἦχος β'.

Τὸν προσευχὸν σου τοῖς δμῶρην, Χριστὸς δούλε, κατασβεννύεις παθὼν ὑπεκαύματα· διόσω πιστὸς ἱκετεύομεν, τὸν κατ' ἄμφο παθὼν ἡμᾶς λύτρωσαι· προσβύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Ἀόδα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν θεοτοκίον.

Εἰς τὸν ὄρθρον καθίσματα τοῦ δόλου.

Ἦχος α'.

Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Μοναζόντων ἀκρότης, μετανοίας διδάσκαλε· θαυματουργῶν ἐπιτελεῖς καταγωγῶν τὰ πέρατα, ἀνέταίλας ὡς ἡλιος τῇ γῇ, Χριστὸς δούλε· παθὼν φαρ-

δευτά· θεραπεύεις ἐν ἀγάπῃ, σὺν ταῖς ψυχαῖς καὶ τῶν σώματι μακάριε· δόξα τῷ δεδοκίμοι σοι ἰσχύϊν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα.

Δόξα ἡχος δ'.

Ἑπεφάνης σήμερον.

Καθαρίεις τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἀσκήσει, ἑλλαμψαίς τῇ χάριτι, ταῖς τῶν θαυμάτων ἀσπραπαῖς, καταλαμπρύνεις τοὺς κλίνοντας, πατέρων κλέος Χριστόδουλε δαι.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Τὰς ἀχράντους χεῖρας σου, παρθενονομήτορ, ἐφαπλοῦσα σκέπασον, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ σοί, καὶ τῷ Γίῳ σου κραυγάζοντας, χεῖρε παρθένη χριστιανῶν τὸ καύχημα.

Μετά τὴν β'. σιχολ. ἡχος ὁ αὐτός.

Τὸν τοῦ βίου τέρατον ἐγκαταλείψας, καὶ ἡσυχίαν ἄπασαν ζωὴν βιώσας· ἐκ παιδός, πρὸς τὸν Θεὸν μεταβέβηκας, τοῖς τῶν ἀγγέλων χοροῖς εὐφραίνεσθαι.

Δόξα, ὁ αὐτός.

Τῶν πιστῶν προσταταί, σκέπων φρουρὸν τούτοις μάκαρ· καὶ ἐκ πάσης θλίψεως, ἀπολυτρούμενος σαρφῶν· τὸν μοναστῶν ὁρατότατον, κλέος καὶ δόξα, Χριστόδουλε δαι.

Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Εὐν τῇ σκέπῃ ἀχραντὴ τῇ σὴ παρθένη, προσφυγόντας, δέξοις, προσδεξαμένη παρ' ἡμῶν, μὴ διαλίπης πρεσβεύουσα πρὸς τὸν Υἱόν σου σωθῆναι τοὺς δούλους σου.

Μετά τὸν ποινέλιον.

Ἦχος πλάγ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Τῆς ἀσκήσεως γνῶσις ὑπερβλήθη, καὶ τῷ ὄρει παμμάκαρ τῶν ἀρετῶν, ἐγγίσας ἐλάμπρυνας, τὴν ψυχὴν ὅσπερ ἡλίον καὶ τὴν ἀγλὴν τὸν κάτω, σφῶς ὑπεξέδραμες, τὰ ὑλῶδη πάντα, σφοδρῶς βδελυζόμενος. Ὅθεν καὶ τῷ θεῷ, αὐγασθεὶς τῆς Τριᾶδος, φωτὶ κατεφαίδρυνας, τοὺς σὲ πιστοὺς γεραίροντας, θεοφῶρε Χριστόδουλε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρησάσθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Παναγία παρθένη μήτηρ Θεοῦ· τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη τὰ χαλεπὰ, ἴασαι δέομαι, καὶ συγγνώμην παρὰ σοῦ, τὸν ἐμὸν πταισμάτων, ἀφρόνως ὡς ἐπραξα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, μελόντας ὁ ἄδικος,

οἴμοι τι ποιήσω, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ· ἡνίκα οἱ ἄγγελοι, τὴν ψυχὴν μου κομίζουσιν, ἐκ τοῦ ἀδελίου μου σώματος· τότε Δέσποινα βοήθειά μοι· γενοὺ καὶ προστατῆς θερμότατος· σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Οἱ ἀναβαθμ. τὸ α'. ἀντίφων τοῦ δ'. ἡχος προκειμενός σιχ. Τιμὸς ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου.

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Εἰτα τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Ν! Δόξα.

Ταῖς τοῦ σοῦ ὁσίου. Καὶ νῦν ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἑλένην με ὁ Θεός. Ἰδιόμελον.

Ἦχος πλάγ. β'.

Θεῖα χάρις ἐκκίχεται πρὸς τῆς θήκης τῶν λειψάνων σου, ἡγιασμένη πάτερ Χριστόδουλε, διὸ καὶ εἰς δομὴν μύρου τῶν θαυμάτων σου δραμιούμεθα. τὸν νοσημάτων τὴν ἰασιν ἀρνούμενοι· ἀλλὰ, πάτερ δαι, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευς, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εἰτα ὁ κανὼν φθὴ α'. Ἦχος α'.

Ἐδὴν ἐπινίκιον, ἄσωμεν πάντες.

Σοφίας ὡς ἀβυσσος, Θεὸς τῶν ὅλων, ψυχῆς μου τὴν ἀγνοίαν, συμπαιθεῖς ἀπέλασον, πιστοὶ θαυμάσαντες, ἀνευφημῆσαι ἐν ὧδαῖς τὸν σὸν θεραπεύοντα.

Σοφίας τῷ ἔρωτι, τρωθεὶς τῆς ὄντως, τῷ φόβῳ τοῦ κρείττονος, νουεχῶς ἐρρύθμισας, νοὺς· κινήματα. Ὅθεν καὶ εὐτυχῶς σοφῆ, τῆς σῆς ἐφέσω.

Τοῦ κόσμου τὰ μάταια, φυγὼν τελειῶς, σταυρὸν ἐπαυχένιον, ὡς ἐχέφρων ἡράς σου, καὶ ἡγαυόθυσας, μάκαρ τοῖς ἔχουσιν Χριστοῦ καθάπερ ἄσπερον.

Δακρύων τοῖς ὀμβροῖς σου τοῖς ἀενάοις, ἐξήραντας βρέματα, τῶν παθῶν μακάριε· καὶ καθωράσας, ψυχῆς τὸ πρόσωπον τῆς σῆς τὸ χαρίεστατον.

Τῆς νήσου τὸ ἀνυδρονεὶς ἀενάου, πηγὰς τε μετέσσεψας, θαυμαστῶς εἰς δένδρα τε, τοῖς καρποῖς βριθόντα καὶ εὐθαλέστατα αὐτῆς φυτὸν τὰ ἄκαρπα.

Θεοτοκίον.

Ἡ στάμνος ἐτύπουσε ἡ μανναδόχος, τὸν ἄρτον βασιλεύουσα, τῶν ἀγγέλων ἀχραντε, ζωὴν βραβεύοντα, ταῖς διανοίαις τῶν πιστῶν, τὴν ἀδιάρρηστον.

ᾠδὴ γ'.

Τὴν τῶν παθῶν διχάσας θάλασσαν, τῶν ὁσίων πεισῶν παναοίδιμῃ τῇ βακτηρίᾳ τὸν πικρὸν, Φαραῶ σὺ καταπνίψας, καὶ διέβρης ἀνυμνῶντες εἰς ζωὴν τὴν ἀτάραχον.

Ὅσπερ ἐλαία σὺ μακάριε, ἐν αὐλαῖς ἀνθήσας τοῦ κρείττονος, πεπνυκασμένους τοῖς καρποῖς, τοῖς ἀφάρτοις τῶν ἔργων σου· τῷ ἐλαίῳ νῦν λυπαίνεις, τὰς ψυχὰς τῶν ὑμνούντων σε.

Ὅσπερ λειμὼν ἀνθέων ἐμπλεως, τῶν ἐξ ἀρετῶν σὺ γενόμενος, εὐδοκίᾳς τοῖς δόματι, τῶν χαρίτων τὴν σύμπασαν· ἀπελαύνων τὸ δυσώδες, τῶν παθῶν αὐτῆς ἁγία.

Εκ τῆς ἐφᾶς πόθος δέσμιον, ὁ τῶν ἀποστόλων κατήγαγεν· ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐν δεσμοῖς, δεδεμένον τοῦ Πνεύματος· οὐχ ἄλλοις τυράννων, ὡς ἐκείνους ὁ Νέρωνος.

Τὴν τῆς σαρκὸς παμμάκαρ κλίνον, κατὰ τῆς ψυχῆς τὴν παφλάζουσαν, τοῖς τῶν δακρύων ὀχετοῖς παντελῶς κατεμάραντας· καταρδόμενος ταῖς δρόσις ἀννάου τοῦ Πνεύματος.

Θεοτοκίον.

Τὸ πῦρ Παρθένη τῆς Θεότητος, ἐν τῇ σὴ νηδύϊ ἐδέδεξο, ἀκαταπλέκτως καὶ τὴν γῆν, κατεφώτισας ἄπασαν· ἐπαύσασα τὸν ζῶντα τοῦ σατὰν τὸν βαυβύτατον.

Καθ. Ἦχος πλάγ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Εγκρατεῖας ἱερῶσι ἀσκητικοῖς, κατασβέσας τὴν φλόγα τὴν τῶν παθῶν, πᾶσιν ἀνέβλυσας, τῶν θαυμάτων τὸ πέλαγος, καὶ ἐν αὐτῷ ὡς δευτέρως Μωσῆς κατεπὼντισας, τὰ τῆς πλάνης ἄρματα δαιμόνων τὰς φάλαγγας· ὅθεν συνελθόντες, κατὰ χρέος τιμῶμεν, τὴν πάνσεπτον μνήμην σου θεοφῶρε Χριστόδουλε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρησάσθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα, τὸ αὐτό. Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Ἡ πανάμωμος νύμφη τοῦ ποιητοῦ, καὶ ἀπειρανδρος μήτηρ τοῦ λυτρωτοῦ, δοχεῖον ἀνομίας με, καὶ αἰσχρὸν καταγῶριον, καὶ δαιμόνων παλίνιον, ἐν γνώσει γενόμενον, σπεύσον καὶ τῆς τούτων, κακουργίας με ρύσαι, λαμπρὸν οἰκητήριον, δι' ἀρετῆς ἀπαρτίσασα, φωτὸς δόξης ἀκοίμητε, διώξον τὸ νέφος τῶν παθῶν, καὶ τῆς ἁνὸς μεθέξεω ἀξίωσον, καὶ φωτὸς ἀνεσπεύου πρεσβεῖας σου.

ᾠδὴ δ'.

Ἐν Πνεύματι προβλέπων, προφθία.

Μελέτην σου θανάτου ποιούμενος ἀεὶ, τὴν ζωὴν

ἐδάκρυες ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ὅθεν καὶ φέγγος τὸ θεῖον μάκαρ ἀστράψαν, ἐν σὴ καρδίᾳ, παρακλήσεως ἀβήτου, πάσης καὶ χαρᾶς σε ἐνέπλησεν.

Ἐβάδισας ἐκ βρέφους τὴν τρίβον τὴν στενὴν, ἐν ποικιλίᾳ θλίψεσι παντοίων πειρασμῶν· ἀνδ' ὡς πρὸς πλάτος τῶν οὐρανίων χώρων ἀπάρας, ἀρτίως, πάτερ τὰς αὐλὰς κατεπήξω, πᾶσι σὺν δικαίῳ γηθόμενος.

Ἀνέτεινας τὸν νοῦν σου καὶ χεῖρας πρὸς Θεόν, ἀκλινῶς καὶ φάλαγγας ἀγρίων δυσμενῶν, κατετροπώσω παμμάκαρ Μωσῆς ὡς μέγας, καὶ νίκης ἄρας τοὺς στεφάνους τῇ Τριᾷ, νῦν στεφανηφόρος παρίστασαι.

Ἐξέπλευσας τῆς Ῥώμης, πρὸς πόλιν τὴν Σιών, ὅσπερ εἰς ἔλαφος σφέ διψηκτικῇ, τοὺς θεῖους τόπους ἰδεῖν τε καὶ προσκυνῆσαι, διψῶν ἐκτόπως, καὶ τυχὼν τοῦ ποθουμένου, χάριτος ἀφθόνου ἐμπέπλησαι.

Κομπάζεις Νικίον ἢ πόλιν ἢ λαμπρά, ἐν χερσὶ κατέχουσα τὰ σπάργανα τὰ σά· Ὀλύμπου πάλιν τὸ ὄρος, καὶ τὸ τοῦ Λάτρου, Κῶς τε καὶ Λέρος· προσκρινόμενος σὺν τῇ Πάτμῳ, πᾶσιν ἐκλαλοῦσι τοὺς ἄδελφους σου.

Θεοτοκίον.

Πταισμάτων τὰς σειράς μου διάβρηξον Ἀγνή, ἡ τοῦ ἁδου ῥήξασα τὰ ἀβήτητα δεσμὰ τῷ τοκετῷ σου, καὶ πάντας τοὺς ὑπ' ἐκείνου κατεχομένους, ἀπάλλαξον, ὅς Παρθένη, ὅπως ἐλευθέρως δοξάζω σε.

ᾠδὴ ε'.

Θεὸς ὡς εἰρήνης.

Χωρίσας τῆς ὕλης καθάπαξ τὸν νοῦν, καὶ νεκρώσας σαρκὸς τὰ κινήματα, εἰς τέλος τὰ ἀκάθεκτα, τὸ κάλλος τοῦ Χριστοῦ, σὺν ἅμα τοῖς ἀγγέλοις, ὅρα· κατηξιώθης, τὸ ἀμήχανον ὄντως, ἀκαταπνέστως παμμάκαριστε.

Πυρὶ τῆς ἀγάπης φλεχθεὶς τοῦ Χριστοῦ, καὶ μισθῶν τὰ πάντα ὡς σκύβαλα· τοῖς ἔρεσιν ἐνφύσας ὡς ἄλλος· Ἡλίου, καὶ θείας θεωρίας, τὸν νοῦν καταλαμπρύνων, δασι ὥραι, παμμάκαρ, τῶν δρεκτῶν τὸ ἄκρον ἐφθασας.

Ὅθεν σε τοῦ πόθου, χωρεῖς Θεοῦ, οὐ γονεῖς, οὐχ ἡ σύζυγος Ἰσχυρον, οὐ δόξα ἡ διάκονος, οὐ πλοῦτος ὁ φθαρτός, οὐκ ἄλλο τὸ παράπαν· ἀντηλλάξω γὰρ πάντων Χριστὸν, ὅσπερ ἡράσσης, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων δαι.

Ἡ δίκην Θεοῦ τιμῶσα δούλῃ, μαθητῶν τὸν θρασὺν

ἐβρασάνισεν, ἐξαίφνης καταβράβασα, πρὸς γῆν ἐλευίνως· ἀλλ' ἄνω σὺ τὸ ὄμμα, τῆς ψυχῆς ἀνατείνας, συμπαθῶς πρὸς τὸν κτίστην, ἐξανιστῆς εἰσαυτῆς σώφρονα.

Τοῖς νόμοις ρυθμίσας τὰ μέλη σαρκός, καὶ βομφαίᾳ φραγθεὶς τῇ τοῦ παντός, δαιμόνιον ἀπειθήρας ἀνδρείως κεφαλᾷ, μηδ' ὅλως ὑποκύψας τὸν ἀδούλωτον νοῦν σου, ἀμαρτίας τῇ νόμῳ, δυσγενεστάτους ἀνεχόμενος.

Θεοτοκίον.

Νεφέλῃν σε κούφην προσεῖδε ποτέ, Ἡσαΐας ὁ μέγας ἐν Πνεύματι, ἀγκάλαις ἐπιφέρουσαν, τὸν ἥλιον ἀγνή, τὸν τῆς δικαιοσύνης, τὸ σκότος τῶν εἰδώλων, διαλύσοντα ἅπαν, καὶ τῶν πιστῶν ψυχὰς φωτίζοντα.

ᾠδὴ 5'.

Σπλάγχχνον Ἰωάν.

Πάλαι τοῦ Ναυτῆ, ὁ γόνος καθήρηνκε, στρατάρχας ἐπὶ νεανικώτατα τὰ κεφάλαια τῶν παθῶν κατελθὼν καὶ σὺ τέλειον, ἀπαθείας ἡγλασθῆς τοῖς χαρίσμασι, μάκαρ καὶ θεοειδέστατον, τῆς Τριάδος ἐγένου ἀνάκτορον.

Παῖδες Ἀβραάμ, Καλδαίων τὴν κάμνον, ὥραιος ποσὶ καταπατήσαντες κατεμάραν, τὴν ψυχὴν ἐκαπετάσαντες ἅπασαν, πρὸς τὸ ὕψιστον, τὴν φλόγα κατέπατησας, πάτερ καὶ σὺ τὴν δυσκάλυπτον, τῆς σαρκὸς ἐνεδότης δέησεν.

Πλήθῃ μοναστῶν, μυγᾶδων ἀγέλας τε, ὁ βίος ὁ σὸς ὁ ἀκρίβεστατος ἐπεσπάσαστο· ὡς μαγνήτις ἡ λίθος τὸν σίδηρον καὶ ρυθμίσας ὡς ἀρίστως πρὸς τὴν ἀσκησὶν, πάντας ζηλωτὰς ἀνέδειξας, διαπύρους τοῦ κρείττους ἐνδοξε.

Πρώτῃ Δανιὴλ τοὺς θήρας τοὺς λέοντας, ἐν λάκκῳ βληθεὶς ξένος ἡμέρωσε, τὴν διάνοιαν, πρὸς Θεὸν ἀναρτήσας ὀλόκληρον, ἐχαλίνωσας καὶ σὺ τὸν ἀνυπόστατον, θῆρα τὸν τυραννικώτατον τιθασεύσας θυμὸν σὰς ἐντεύξαι.

Πῶλον πεφθικώς, παθὼν τὴν βασιλίαν, τῶν ἐργῶν τῶν θῶν τοῖς ἀμαρύγμασι, κατεφώτισας, Ἰερεῖς, Βασιλεῖς, καὶ τὴν Σύγκλητον, ἀενάως μελιβρύτους παραινέσεις, μάκαρ καταρδεύων ἅπαντας, καὶ βελτίους θεοῦ ποιοῦμενος.

Θεοτοκίον.

Τόμον σε καινόν, προφήτης ἐν πνεύματι, τὸν λόγον Θεοῦ τὸν ἀπερίγραπτον προσώρανεν, ἐν αὐτῷ τοῦ Πατρὸς γραφισμένον, τῇ δακτύλῳ ὑπὲρ φύσιν Θεοῦ νύμφευτε· οὕτω καὶ γὰρ τὸν ἀρίστον, ἐν γαστρὶ σου σαρκὶ περιώρισας.

Κοιτάκιον. Ἦχος πλὴν δ'.

Τῇ υπερμάχῳ στατηγῇ τὰ νικητήρια.

Τῷ ἐκ τοῦ κόσμου τῆς δεινῆς ματαιότητος, ταῖς διδαχαῖς σου ταῖς σεπταῖς ποίμνην ἐλάσσει, ἀναγράφοντες οἱ παῖδες σου ὕμνον σοι, μάκαρ. Ἀλλ' ὡς ἔχων παβήρσιαν πρὸς τὸν Κύριον, ἐκπαντοίῳ ἡμᾶς λύτρωσαι κολάσων, ἵνα κρᾶζῶμεν, χαίροις πάτερ Χριστόδουλε.

Ἔτερον, ποίημα τοῦ ἁββᾶ Ἀπολλῶ.

Ἦχος δ'.

Ἐπεφάνης σήμερον.

Τὸ σεπτὸν σου λείψανον, τοὺς προσκυνοῦντας, σχετικῶς ἐκ πίστεως φύλαττε πάτερ, ἀσινεῖς, ταῖς πρὸς Θεὸν ἱεσίσαις σου, ὅτι πάτερ Θεοῦ σου Χριστόδουλε.

Ὁ οἶκος.

Αγγελος ἄλλος ὄψθης ἐπὶ γῆς, θεοφόρος, βίωσας ἐγκρατῶς ὑπὲρ λόγον καὶ τοῖς ἐπουρανίοις χοροῖς συνηρίθμισε τανῶν τρισμακάριστοι· διδ' ἀνιμῶντες βοῶν σοι θερμῶς τοιαῦτα.

Χαίρε ἀσπὴρ τῆς ἑσῆς ἐκλάμψας, χαίρε φωστὴρ τοὺς ἐν Πάτμῳ αὐγάσας. Χαίρε τῶν ἐν βᾶθει παθῶν ἡ ἀνάκλησις. Χαίρε τῶν ἐν ζόφῳ κακίης ἡ λύτρωσις. Χαίρε ἔλκων πρὸς μετάνοιαν ταῖς τῶν λόγων διδαχαῖς. Χαίρε ἄγων πρὸς ἀπάθειαν ταῖς τοῦ βίου ἀγωγαῖς. Χαίρε, ὅτι ὑπάρχεις ὁδηγὸς μοναζόντων. Χαίρε, ὅτι τυγχάνεις ἱατρὸς ἀσθενούντων. Χαίρε σωτὴρ ἀνθρώπων θερμώτατε. Χαίρε φωστὴρ σὸν παῖδων λαμπρότατε. Χαίρε, δι' οὗ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη. Χαίρε, δι' οὗ ὁ ἐχθρὸς κατεμυχρόνη. Χαίροις, πάτερ Χριστόδουλε.

ᾠδὴ 5'.

Οἱ παῖδες εὐσεβεῖα.

Ως ἥλιος παμμάκαρ, τὰς ἐρήμους χρυσουργῆς κατήστραψας, καὶ τὴν ἀχλὴν τὴν ζοφεράν, τῶν δαιμόνων διεσκέδασας· πρὸς τὴν ἄνω ποδηγὸν ἔδον τοὺς ψάλλοντας· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Παντοῖως προσβαλλόντα, τὰ δεινὰ τῆς πονηρίας πνεύματα, σὺ τῇ προβόλῃ τῇ στερεῇ, διελύθησαν

ὡς κύματα· ἐπὶ πέτρᾳ ἀσφαλὸς, τὰς βάσεις εἶχες γὰρ, ἐρηραιομένης τῇ λόγῳ τοῦ Σωτῆρος.

Ηττήθη κατὰ κράτος, ὑπὸ σοῦ ὁ τυφθεὶς ὑπερογκᾷ καὶ ὁ Θεὸς κατεπαρθείς, καὶ τὰ μεῖζω φρουράμενος, ὡς στρουθὸν εὐτελές, εἰς χροὺν συντέτριπται, ἐπλισαμένη τὸ μέτρίον σοι, πάτερ.

Ζητῶν τὸν μαργαρίτην, νουνεχὸς ἀπὸ σπαργάνων εὐρηκας, τὸν πολυτίμητον Χριστόν, καὶ εὐρὼν τὰ πάντα προδωκας, καὶ κτησάμενος αὐτὸν ἐπήρκεις ἅπασιν τοῖς δεομένοις πλουτεῖν ἐκ τούτου, πάτερ.

Δοχεῖον θεοφόρος, γεγονὼς σὺ καθαρὸν τοῦ Πνεύματος, τὰς θεουργίας μαρμαρυγὰς, ἐλικῶς ἐδέχου, ὅτι, θείαις τε πνοαῖς ὡς ὄργανον κρούμενον, καὶ ἐμμελὲς τῷ Θεῷ τὸ μέλος ἔδον.

Θεοτοκίον.

Η βάτος Μωϋσέως ὑπεδήλου καθαρῶς τὸν τόκον σου· ὡς γὰρ ἐκεῖνη θαυμαστῶς, φλεγόμενη ὄψθῃ Δέσποινα, ἀνωτέρα τῆς φλογός, ὡσαύτως ἀφλεκτος, διετηρώθης καὶ σὺ πυρὸς τοῦ Θεοῦ.

ᾠδὴ η'.

Θούματος υπερφυοῦς.

Αρματος τῶν ἀρετῶν τοῦ λαμπροτάτου, ἐπιβέβηκας ἄλλος καὶ πάτερ, Ἡλίου θεοπέσιος καὶ ἡρώδης πρὸς οὐρανός, καὶ Τριάδι μετὰ δόξης νῦν παρίστασαι, ἀμέσως ταῖς ταύτης ἐλλαμπόμενος, φωταυγαίαις καὶ ψάλλον· πάντες τὸν Κύριον, ἀνυμολογεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Βάρβαρον ἐξ Ἰταλῶν ὀδολόφρων, καὶ ἡμῶν ἐξωπλιστο στόλον, ἀφαρπάσαι σκηνώμα τοῦ ἁγίου τυραννικῶς· ἀλλ' ἡλέγχθη ἐν κενῇ δραμῶν ὁ βάσκανος· κενὰς γὰρ τὰς χεῖρας αὐτῆς ἔχοντες, ἐπανήκα, καὶ δίκην ἔδοκα τῆς ὕβρεως, ὑπὸ τῆς θαλάσσης δεινῶς βανανισθέντες.

Εφοδὸν τυραννικὴν ἐπιζομένην, διασκέδασον τάχιστα πάτερ, τῇ Τριάδι δέησον ἐνοστηράμενος ἐμμελῶς· Θεολόγον καὶ τὸν τούτου αὐτομαίμονα, θερμῶς προσλαβόμενος συλλήπτορας τῆς πρεσβεΐας· ἡ κτίσις πάσα τὸν Κύριον ἀνυμολογεῖται βοῶντες εἰς αἰῶνας.

Κλύδωνα τὸν χαλῆπτον τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἄγριον κλῆσον σάλον· εἰρηναῖαν ἅπασιν πολιτεῖαν καὶ βίον τοῖς ὕμνοισι σε θεόφρον χαρισάμενος, ὡς ἂν γεγηθῶτες ἀναμείλπομεν, διαγίγται. Ἡ κτίσις πάσα τὸν Κύ-

ριον ἀνυμολογεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον

Δόξης τῆς θεοειδούς ἐκπεπτωκτάς, τοὺς προπάτορας θείως δόλῳ, καὶ πρὸς ἔδου πέταιρον καταχθέντας ἐλευίνως· τὴν ζωὴν ἀποτεκοῦσα θεοῦ νύμφευτε, σὺ τὴν οὐσίῳ ἀνεζώσας παραδόξως, καὶ τούτους θέσει τεθέωκας, ἐπαναδραμόντας τῇ πρώτῃ εὐγενείᾳ.

ᾠδὴ θ'.

Τύπον τῆς Ἀγνῆς.

Εστῆς νῦν τῆς σῆς ἐφέσεως, τῶν ἐφετῶν ἀπάντων, μάκαρ τὸ ἔσχατον, ἐπιφθασας οὐπερ ἐπὶ γῆς ἐκνεότητος, ὁ διάπυρος ἔρως σε ἔφλεγεν οὐ νῦν καταπολαύων, ὑπὲρ ἡμῶν ἀγρύπνως πρέσβευε.

Ιδε πειρασμὸν τὴν θάλασσαν, ἣν καθ' ἡμῶν ἐκ βασιλικῆς ἐξήγειρεν, ὁ ἀρχέκακος καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκλέδρος· καὶ πρᾶντας γαλήνην πρυτανεύον, τῇ σῇ γνησίᾳ ποίμνῃ, ταῖς ἀδυστάτοις ἱεσίσαις σου.

Μάκαρ τὸ καλὸν ἀγώνισμα, τῆς ἀρετῆς ἀνδρειοθύμως ἡγώνισαι· καὶ τὸν δόμον σου, ἀνεπιστρόφως τετέλεκας, καὶ τὴν πίστιν ἀμέμπτως τετήρηκας· διὸ καὶ τῶν στεφάνων τῶν κατ' ἀξίαν ὄντων ἔτυχες.

Δέξαι τὸ παρὸν μου φέλλισμα, τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀναξίου ἐκέτου σου, ἀνασχόμενος ὡς ὁ Σωτὴρ μου τὸν ἔπαινον, τῶν νηπίων ποτέ, καὶ τὴν ἄφεισιν, ἀντιβόλῳ, παράσχου, τῶν ἀμαρτῶν μου πρεσβεΐας σου.

Θεοτοκίον.

Ιδε τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν, ἴδε ψυχῆς μου τὰ δεινότερα τραύματα· ἃ μοι δαίμονες ἀνηλεεῖς προσετρίψαντο, ἀπηνῶς ἐπελθόντες οἱ φόνιοι, καὶ ὅς τὴν σωτηρίαν, ἣ τὸν Σωτῆρα ἀποτέξασα.

Ἐξασποσιεύριον.

Τῶν Μαθητῶν ὁρώτων σε.

Ασπὴρ ἐφάνης αὐτοῖς ἐν τῷ Λάτρῳ, τῶν ἀσκητῶν τὰ πλήθῃ καταλαμπρόντων ποίμνην δὲ τὴν Πάτριον ἐργασάμενος, Χριστόδουλε Θεόσφε, καθοδηγῶν ἐκδιδάσκεις, ἰσαγγελοῦ πολιτεῖαν.

Ἔτερον. Ὁμοιον.

Τὸν ἐν τῷ Λάτρῳ λάμψαντα ἀρχηγέτην, καὶ πάντας καταγαγάντα θεαρέτους Χριστόδουλον τὸν θεῖον εὐφρημίῳμεν· ἀσκητικὰ γὰρ ἐπαθλα, καὶ μοναζόντων ἀγέλαις ἐπλήθυνεν ἐν τῇ Πάτμῳ.

Θεοτοκίον.

Τιμιωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων, ὑπάρχεις Θεοτόκε Χριστὸν τεκοῦσα. Τοῦτον οὖν ἱκέτευε φυλάττεισθαι, τὴν οἰκτρὰν ταύτην ποίμνην σου, ἀλώβητον ἐκ παντοίας, ἐπιβουλῆς ἐναντίας.

Εἰς τοὺς αἰῶνες στιχ. προσομοία, ἤχος πλάγ. δ'.

Ἦδ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Πάτερ Θεέφρων Χριστόδουλε, δι' ἐγκρατείας πολλῆς, καὶ συντόνου δεήσεως, τῇ Χριστῷ ἐνούμενος, ἀπερίτρεπτος ἔμεινας, ταῖς μεθοδείαις τοῦ πολεμήτορος, καὶ φίλος ὄψθης τοῦ Παντοκράτορος. Ὅθεν τιμώμεν σε, καὶ τὴν θεῖαν μνήμην σου περιχαρῶς, πῖσται ἐορτάζομεν, Θεομακάριστε.

Ὁμοιον.

Ὅσπερ Πάτερ Χριστόδουλε, ἐν ἐρημίαις ἄει καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσι, πῖσται δικαιώμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζήτησας, καὶ τοῦτον εὖρες ὥσπερ ἐπόνησας, ἀνεπιστρέφῃ ψυχῇ νευρούμενος, ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἐκάστοτε, καὶ μοναστῶν, στίφει προσενήνοχας, Χριστῷ σωζόμενα.

Ὁμοιον.

Σὺ καθυπεύκων τοῖς νύμφαις, τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ· παρ' αὐτοῦ χάριν ἔλαβες, ἐνεργεῖν τεράστια,

καὶ δίδωκεν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας, τῶν προσόντων σοι, ἐν τῇ σοφίᾳ σου, Θεομακάριστε· ὅθεν τιμώμεν σε, καὶ τὴν θεῖαν μνήμην σου χρεωστικῶς πῖσται ἐορτάζομεν, Θεομακάριστε.

Δευτεροῦμεν τὸ α'.

Δόξα ἤχος πλάγ. δ'.

Ὁρανοδρόμῳ ἐπιβάς ὁχήματι, θεασπέσιε, τῶν ἀρετῶν κατέλαβες τὴν ἀκρόπολιν δι' ἀσκήσεως, ἐκ τῆς ἐρήμου πολεύων τῆς ἁνῶ Ἱερουσαλὴμ τὰ ὑπερκόσμια, καὶ τῶν ἐκ πόνων ἀγώνων, ἀξίως τὰ γέρα κομισάμενος, ταῖς οὐρανίαις συναγᾶλλῃ, ταξιαρχίαις παμμακάριστε, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμος, καὶ τῆς βασιλείας οἰκήτωρ γενόμενος. Ἀλλὰ πρέσβευε, Θεοφύλαξε Χριστόδουλε, τῇ Σωτηρί τῶν ὅλων· εὐρηγεῖσαι τὸν κόσμον, καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον. Εἰς τὸν στίχ. στιχηρά,

Τὸ Ἰδιόμελον τοῦ Τριφιδίου καὶ τοῦ μαρτυρικῶν.

Εἰτα δόξα τοῦ Ἁγίου,

Ἦχος πλάγ. δ'.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώβητον, ὅσπερ Πάτερ, κατὰ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἀντέστης ἀνδρικώτατα, μὴ ὑποπτήξας τὰς τῶν δαιμόνων ἐπιφοράς, ἀλλὰ τῇ τοῦ Πνεύματος αἰγλῇ τούτους κατέσφαξας. Διὰ παρρησίαν κεκτημένος πρὸς Θεόν, περίσῳξε τὴν ποίμνην σου ἐξ ἐχθρῶν παντοδαπῶν, πάνσοφε Χριστόδουλε.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον, τὰ λοιπὰ καὶ ἀπόλοιτα.

ΜΗΝΙ ΟΚΤΩΒΡΙΩ ΚΑ'

ΑΝΑΚΟΜΙΔΗ ΤΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἐοπείρας ἐν τῇ μικρῇ ἐσπερινῇ ἱσιώμεν στιχηρὰ δ'.

Ἦχος α'.

Πανεύφημοι μάρτυρες.

Παμμάκαρ Χριστόδουλε σαυτὸν, ὅλον ἀναθέμενος, τῇ ποιότητι καὶ δεσπότῃ σου, ζωῆς ἡλόγησας, τῆς προσκλήρου ταύτης, καὶ τρυφῇ διέπυσας. καὶ πᾶσαν ἀλλήν βίου τερπνότητ'· Χριστῷ συνειναι γάρ, ὡς ἐχέφρων προαιρούμενος, τῶν ἐνθάδε τερπνῶν κατεφρόνησας.

Γονέμω δόλῳ σε στοργῇ, ἔθελξε μακάριε, οὐ συγγενῶν, οὐ συζύγου τε Θεοῦ ἐχώρισεν ὄντως ἀλλὰ πάντα νουνεχῶς ἀπέβριψας καὶ τούτῃ ἡκολούθησας ὅσπερ ὃν καθ' ἡμέτερεν δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Θεὸν δὲ ἡγάπησας θερμῶς, μάκαρ ἐκ καρδίας σου, ἀδιαλείπτως ἱκέτευε βυσιθῆναι ἅπαντας, τοὺς ἀναθεμένους ἑαυτοῦ τῇ ποίμνῃ σου, καὶ ταύτῃ μέχρι τέλους προσμένοντας, πυρὸς γεέννης τε, καὶ βαρβάρων τῆς ἀλώσεως, καὶ τῆς πλάνης τοῦ βολίου δράκοντος.

Δόξα ἤχος β'.

Τὸ μνημόσυνόν σου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, ὅσπερ Πάτερ Χριστόδουλε, καὶ τὸ πρᾶν τῆς καρδίας σου, θεράπων μακάριε· εἰ γὰρ μετέστης ἐξ ἡμῶν ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἀλλ' οὐκ ἀπέστης ἀπ' ἡμῶν τῇ πνεύματι, ἐν ἀγάπῃ Θεῷ παριστάμενος, καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύων ἐν οὐρανοῖς· μεθ' ὧν ἱκέτευε ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον

Στιχηρὰ ἀπόστιχα ἤχος β'.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε

Στίχος

Τίμιος ἐναντίου Κυρίου ὁ θάνατός τοῦ δούλου αὐτοῦ

Φάλαγγ τῶν δαιμόνων ἢ τὸ πρὶν, Πάτριον κατοικούσα, ὡς σ' εἶδεν ἐπιδημήσαντα, αἰφνης φεγαδεύεται, καὶ ὁ Προστάτης αὐτῆς, Φαραὼ ὥσπερ δευτέρως, βυθὸν τῆς ἰθαλάσσης, μάκαρ, παραπέμπεται, εὐχῇ καὶ μόνῃ σου. Ὅθεν μοναζόντων τὸ στίφος, νῦν περιχορεῖς ἐν ταύτῃ, διὰ σοῦ γεραίρει τὸν φιλόανθρωπον.

Στίχος

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον

Ὅσον ἀπειργάσω τοῦ Θεοῦ, σπῆλαιον δαιμόνων τὴν οὐσαν, τὸ πρὶν Χριστόδουλε, Πάτριον καὶ ἀνὴρ γειρας, ναὶν οσπερὶν καὶ φαίδρον, μοναστῶν τε συνήθροισας, ἀγέλας ἐν ταύτῃ, ὕμνους ἀναπέμποντας, αἰετῇ πάντων Θεῷ ἥνπερ ποδῆγον μὴ ἐλλείπης, καὶ πρὸς βασιλεῖν εἰσάγων, τὴν τῶν οὐρανῶν, ἀεμακάριστε.

ρέτοις ἔργῳ, διατρέφει καὶ πρὸς τὴν ἑνότητα, ἐπανάγει Χριστόδουλε τελειώσιν.

Θεοτοκίον

Ἰλύε ἐμπαγέντα με ἁμαρτίας ἄκραντε, καὶ ἡδονῶν εἰς βάραθρον ἐμπεσόντα τῇ μεσιτείᾳ σου, ἐξανάστησον μόνῃ θεονύμφε.

Ἄλλος

Ὁστανίας ἀψίδος

Ἐκ νεότητος πάντα καταλιπὼν ὅσι, πλοῦτον μνηστεύσεως συμβίον, ἀγάπην καὶ συγγενῶν, τὸν σταυρὸν Χριστοῦ ἐπ' ὧμων ἄρας μέχρι τέλους, Χαίρων τούτῃ ἡκολούθησας πᾶτερ Χριστόδουλε.

Σαρκίων φρονημάτων, καὶ ἐμπαθοῦς σχέσεως, πάσης προσπάθειας παμμάκαρ τὸν νοῦν ἀπέστησας, ἐκ μετεώρων τε, τὴν ματαιότητα πᾶσαν, κατιδὼν ἐπόθησας μόνῃ τὰ μένοντα.

Δεδειμένος τῇ πόθῃ, τοῦ ἔραστοῦ ὅσι, τὰς ἀνθιστάμενας κινήσεις σαρκὸς τῇ πνεύματι ἐπέσχευς ἄριστα, ἐν ἐγκρατεῖ τὸ σῶμα καὶ ταῖς ἀγρυπνίαις τε πιέζων ὅσι.

Θεοτοκίον

Ἐπὶ σὲ καταφύγω, διὰ παντὸς Δέσποινα, πλήθει λογισμῶν καὶ ἐκαστῇ περικυκλούμενος οἰκτεῖρον σῶσον με ἢ τὸν σωτήρα τεκοῦσα, τοῦ παντὸς καὶ Κύριον μόνῃ πανάμωμε.

Καθίσματα ἡχος πλγ'. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον

Ἐγκρατεῖας ἱερῶν ἀσκητικῶν, κατασβέσας τὴν φλόγα τὴν τῶν παθῶν, τοῖς πᾶσιν ἀνέβλυσας, τῶν θαυμάτων τὸ πέλαγος, καὶ ἐν αὐτῷ ὡς ἄλλος Μωσῆς κατεπόντισας, τὰ τῆς πλάνης ἄρματα, δαιμόνων τὰς φάλαγγας· ὅθεν συνελθόντες κατὰ χρέος τιμῶμεν τὴν πάνσεπτον μνήμην σου, Θεοφόρε Χριστόδουλε· πρέσβευε Χριστῇ τῇ Θεῇ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσιν πόθῃ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτὸ. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Λογισμοὶ ἐλισθανίων τοῖς πονηροῖς, εἰς βυθὸν κατηνέχθησαν ἁμαρτιῶν, καὶ στένων κραυγάζω σοι, ἐκ καρδίας ἀνάκραντε· ἐν ἐμοὶ θαυμάσιον τὸ πλοῦσιον καὶ τῆς σῆς εὐσπλαχνίας τὸ ἄπειρον πέλαγος, οὗ τὸν ἀμέτρητον πλοῦτον, καὶ δὲ πταισμάτων συγχώρησιν ἵνα πόθῃ ἰσθῶμεν Χριστῇ τῇ Θεῇ τῶν πται-

σμάτων ἄφεσιν δοθῆναι μοι, σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ δοῦλος σου.

Ὁδὴ δ'. ὁ εἰρμός.

«**Α**κήκοα Κύριε, τὴν ἐνδοξὴν σου οἰκονομίαν, καὶ ἐδόξεσάς φιλάνθρωπε τὴν ἀκατάληπτόν σου δύναμιν».

Ἰδοὺ υπερψύχεται τὸ θεῖον ἔδος οἴκου Κυρίου, ὑπεράνω τῶν δυνάμεων ἡ θεομήτωρ ἐμφανέστατα.

Νομίζων τῆς φύσεως παρθένη ἄτερ μόνῃ τεκοῦσα, τὸν δεσπότην τῆς κτίσεως, κατηξιώθης θείας κλήσεως.

Ἄλλος

Ἦμῶς ἀκοῇ

Τοὺς πόρους σου τρισμάκαρ ἔργῳ, μεγαλύνει κροτεῖ, καὶ Λάτρός ταῖς ἀρεταῖς μέλει· δὲ ἡ Κῶς, καὶ Πάτριος ἐγκαυχᾶται, καὶ σὲ ὡς κατέχουσα λαμπρύνεται τὸν οἰκιστὴν τε αὐτῆς καὶ δομητόρα.

Τὴν Πάτριον ἐξαίτησας εἰληφας, ἀπελεύθερον ἐξ ἀνθρώπων, βασιλικῇ χάρισματι· καὶ ταύτην γὰρ καταφάδρυνον χοροῖς μοναστῶν, ἐστενοχώρησας Χριστῇ λατρεῦσιν, ὅσι Χριστόδουλε.

Ρεούσαις μὴ λιπᾶνας ὅσι, τὸ σαρκίον τροφαῖς, ἀλλ', ὅλον ἐφύλαξας ἀσπλιν, τρωφῶν ταῖς θείαις δωρεαῖς· διὸ καὶ ἀλώβητον τηρεῖται σου, καὶ μετὰ πᾶν Μᾶτερ ἀνακειμένον.

Θεοτοκίον.

Πολλὰς με νεκρωθέντα πάντα, ἁμαρτίας καὶ ἀσθενούντα, ἐπίσκεψαι δέομαι, καὶ ζώωσον θεοκλήτορ, νεκροῖς τὴν ζωὴν ἢ προξενήσασα τῇ τοκετῇ σου Μητὲρ ἀεὶ πάρθενε.

Ἄλλος

Εἰσακήκοα Κύριε

Υπνὸν πᾶτερ οὐκ ἔδωκας τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ τοῖς βλέφαροις σου, νυσταγμῶν, ἕως κατέπαυσας ἐν θαλάμοις θείοις τοῦ Κυρίου σου.

Λογισμῶν τὴν διάκρισιν, πᾶτερ ἐπιστήσας καθάπερ δέσποιναν τοὺς αἰσχίστους ἀπεδίωκας, δι' αὐτῆς τοὺς θείους ἀσπαζόμενος.

Οἶκος ὀφθῆς τοῦ πνεύματος, διὰ πολιτείας ἀρίστης ὅσι, ἐγκρατεῖα ταπεινούμενος, καὶ ἀγάπῃ πᾶτερ ἀνυψούμενος.

Θεοτοκίον.

Υπὸ πλήθους πταισμάτων μου, πλήθῃ πειρασμῶν με περιεκύκλωσαν, σὸς τὸ ἔλεος κυκλώσει με, τῆς τεκούσης Λόγον τὸν φιλάνθρωπον.

Ὁδὴ Ε'. ὁ εἰρμός.

«**Ο** ἀνθρῶς τῇ Ἡσαΐᾳ, προσφθεῖς Ἥλιος, παρθε- νικῆς ἀπὸ γαστρός ἀνέτειλε, τοῖς ἐν σκότει πεπλανη- μένοις, θεογνωσίᾳ φωτισμὸν δωρούμενος».

Χαρὰν σοι τὸ τῶν προπατόρων συνθρωπὸν λύουσα ὁ Γαβριὴλ ὁ ἱερὸς ἀρχάγγελος, οὐρανὸν καταφωτί- σας, εὐηγγελίζετο σεμνὴν θεονύμφε.

Νεφέλαι τῆς εὐφροσύνης γλυκασμὸν ῥάνατε, τοῖς ἐπὶ γῆς, οὐ καὶ παῖδιν δέδοται, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθεὶς Θεὸς ἡμῶν.

Τῇ βίῃ καὶ τῇ σαρκί μου τὸ φῶς ἔλαμψε, καὶ τὸ σπυγνὸν τῆς ἁμαρτίας ἔλυσε, ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς Παρθένου ἀνευ σπορᾶς σωματωθεὶς ὁ Ὑψιστος.

Ἄλλος. Τῆς νυκτὸς διελθούσης.

Τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ἐκτελοῦντά με πόθῃ, πᾶτερ θεορρήμον Χριστόδουλε, μὴ χωρίσης σῆς μάνδρας, μὴδὲ ἀπαβλέψης, ὅπως μὴ λυκοβόρωτος γένομαι.

Τῶν παθῶν τὰς ἀτάκτους ὁρμὰς θεοφόρε, τῆς ψυχῆς μου στήθον πρεσβείαις σου· καὶ γὰρ βλέπει τὴν θλίψιν, βλέπει καὶ τῶν πόνων, τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κόπον σου.

Τῆς ψυχῆς μου τὸν ἔσπον, τὸν ἐξ ἁμαρτίας λάμπρον λιταῖς σου μακάριε καὶ τραυμάτων τὸ ἄλγος, καὶ τῆς ἀσθενείας, κόψισον καὶ σῶσον με δέομαι.

Θεοτοκίον.

Παναμώμητε Μητὲρ, τοῦ εὐλογημένου, τῆς εὐλογη- μένης μεταστάσεως, τοῦ υἱοῦ σου δυσώπει, καταξιώθη- ναι, ὡς εὐλογημένη καὶ ἀσπίλος.

Ἄλλος. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Ἐν τῇ ὁρεῖ τοῦ Λάτρου, πρῶτον ἐν στενότητι πᾶτερ κατήκησας, ἐν λιμῇ καὶ δίψει, ἀγρυπνίας τε φύγει καὶ γυμνότητι, καὶ σὺν τοῖς ὁσίοις ἐν οὐρανῷ αὐλίσῃ χαίρων, νῦν πλατεῖαν Χριστόδουλε ὅσι.

Νουνεχῶς θεοφόρε, ἐλαθεῖς τὸν κόσμον τῇ ξένη βίῳ σου, καὶ ἀλήτης ὡς περ, χόραν χώρας ἀμείβων διέτρε-

χες, τὰς παγίδας φεύγων τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτό- νου, ἕως εὗρες τὴν πόλιν τὴν μένουσαν.

Ἡ σορὲς ἐνθα κείσαι, τὸ καρτερικώτατον σῶμα σου ὅσι, ὡς περ κρήνη πᾶσιν, ἀναβλύξῃ τὰ θεῖα χαρί- σματα, τοῖς προσερχομένοις, παύσασα πᾶσαν μαλα- κίαν, καὶ ψυχὸν καὶ σωματὶον Χριστόδουλε.

Θεοτοκίον.

Παναγία παρθένη λόγον τὸν πανάγιον ἀποκήσασα, τὴν ψυχὴν μου πᾶσαν, σπιλώθεισάν, κακία καθάρ- σον, καὶ εὐδωσόν μου τὸν λογισμὸν τὰ θεῖα πράττειν, ἵνα πίστει καὶ πόθῃ δοξάζω σε.

Ὁδὴ Σ'. ὁ εἰρμός.

«**Η**γουρήματα θεήσεως, ἐκ κατωδύνους Δέσποτα, ψυχῆς ἐπακούσας τῶν δεινῶν με λύτρωσαν· μόνος γὰρ εἰ τῆς ἡμῶν σωτηρίας αἴτιος».

Ὡμοσεν ὡς περ ὁ Κύριος, ἐν ἀληθείᾳ πάλαι τῇ Δαυὶδ, ἐκ γαστρός σου προσελθὼν πεπλήρωκε· τέτοκας γὰρ τὸν τῆς γῆς, Κόρη, βασιλεύοντα.

Φύσις ἀνθρώπων δουλεύουσα, τῇ ἁμαρτίᾳ Δέσποινα ἀγνή, διὰ σοῦ ἐλευθερίας ἔτυχε, σὸς γὰρ ὦς ἄμωμος, ὑπὲρ πάντων τέθνηται.

Ἐπιβώμεθα πάντες σὲ τὴν ἀληθὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, παροργισάντας οἰκέτας λύτρωσάς· μόνῃ γὰρ πρὸς τὸν Ὑἱὸν παρῆρσιν κέντησαι.

Ἄλλος. Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Τῆς σαρκὸς τῇ ἀσκήσει κατέβαλες, τὰς ἐπαναστά- σεις ἐμψρόνως Χριστόδουλε, ἐκ γὰρ κριθῆς καὶ ὁδα- τοῦ, ἡ τροφὴ διὰ βίου σοι γέγονεν.

Σοῖς βλέφαροις οὐκ ἔδωκας ὅσι, νυσταγμῶν οὐδέ- λως, καὶ ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἕως αὐτὸ τὸ ἐσχάτον, τῶν καλῶν ἐκκληρώσας μακάριε.

Εναργῶς προφητεύων ἐδήλωσας, τοῦ ἀλιγοπίστου ἐλέγχων τὴν ἀνομίαν, ἰδοὺ γὰρ καὶ παράδεισος, ἐν ἀνίκημῃ πυκάζει τοῖς ἀνδράσι.

Θεοτοκίον.

Λαλιᾶς με δολίαις ὁ δόλιος, ὑποκλέψας πάντα, πῶρῳ ἐμάκρυνε τοῦ σοῦ Ὑἱοῦ· ἀλλ' ἔγγισον καὶ τῇ βίῃ σου τούτου παράστησον.

Ἄλλος. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Οδοιπορίαι μακραί, καὶ πόνοις τε καὶ ἀσκήσεσιν, ἐν ἀγρυπνίαις ἄει, νηστείαις δεήσεσιν, ἐτροπώσω μέγιστα, τῶν παθῶν ἀτάκτους, τὰ ὁρμάς πάτερ Χριστόδουλε.

Ὅκ ἔσεισε τῆς ψυχῆς, Χριστόδουλε τὴν οἰκίαν σου, προσρήξας ἐδυσμενῆς, πειρασμῶν τοῖς κύμασι· τῇ πέτρᾳ γὰρ Ἰδρυτο, τῶν σεπτῶν καὶ θεῶν τοῦ Σωτήρος διατάξεν.

Ἰδὼν σου τὸ καθαρὸν, τοῦ βίου καὶ τὴν ταπεινωσιν, ὑπομονῆς τὸ στερεόν, καὶ νοῦς τὸ ἄτυρον, ὁ βλέπων τὰ κρύφια, μετὰ τέλος πάτερ, ἐδόξασέ σε Χριστόδουλε.

Θεοτοκίον.

Υμνοῦμεν σε οἱ πιστοί, Θεοχαρίτωτε Δέσποινα, τὸν υπερύμνητον γὰρ, λόγον ἀπεκύνθης· ἐν δυσώπει πάντα γινε, πόμην καὶ λαὸν σου, ἐν εἰρήνῃ διασώζεσθαι.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Ἐπεφάνης σήμερον.

Τοῦ τιμίου σκήνου σου τῇ ἐπανόδῳ, ἱερὲ Χριστόδουλε, ἡ θεία πόμην σου πιστῶς, ἀγαλλομένη κραυγάζει σοι. Ἦλθες ἐφάνης ὁ φύλαξ καὶ ῥύτης μου.

Ὁ οἶκος

Πεφυτευμένος ἐν αὐλαῖς, παμμάκαρ τοῦ Κυρίου ἐξήνθησας τοῖς πᾶσιν τὴν χάριν τῶν θαυμάτων, τοῖς προσπελάζουσι πιστῶς σου τῇ θεῇ θήκῃ, καὶ ἐκ ταύτης θαυμάσιον λαμβάνουσιν ἰάματα. Διὸ καὶ μὴ τὴν νόσον αἰτουόντς σε, παῦσον καὶ τὸν πόνον ἀποδιώξον ἐν χάριτι σου. Καὶ πόμην δὲ σὴν, ἐξ ἐναντίων καὶ πάντοτε δυσχερῶν ἀπὸ μὲν ταύτην διαφύλλαττε, λιταῖς ταῖς πρὸς τὸ θεῖον· σὲ γὰρ εὐσεβῶς ὑμνοῦσα ἀνακραυγάζει! Ἦλθες ἐφάνης ὁ φύλαξ καὶ ῥύτης μου.

Τῷ αὐτῷ Μηνὶ Μνήμη τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου τοῦ θανατουροῦ

Ἡ νεγκὼν σπουδὴ νεκρὸν ποιμένα θεῖον.

«Απ' Ἐδρίπου Πάτριος δὲ μαθηταὶ θεοῦ.

«Πρώτῃ Χριστοδοῦλου εἰκάδι ἐπίνοδος».

Ὡδὴ ζ'. Ὁ Εἰρμός.

«Ρήτορες ἀνεδείχθησαν παῖδες φιλοσωφώτατοι ποτὲ,

ἐκ θεολήπτου ψυχῆς γὰρ θεολογούντες χεῖλεον ἐμελπον, ὁ ὑπέρθεος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἰ».

Ἐώρα ἐν νυκτὶ Ἰακώβ μὲν ὡς ἐν αἰνίγματι Θεὸν σεσαρκωμένον· ἐκ σοῦ δὲ ἐν φρυκτωρίᾳ ὄφθη τοῖς μέλπουσιν. Ὁ ὑπέρθεος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Σύμβολα τῆς ἐν σοὶ ἀπορρήτου προκαταγγέλλων συμπλοκῆς, τῷ Ἰακώβ προσπαλαίει, δι' ἧς ἐκὼν ἡνώθη ἀνθρώποις ἀγνή, ὁ ὑπέρθεος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Βέβηλος ὁ μὴ ἕνα κηρύττων τὸν τῆς παρθένου σε Ἰῶν, τῆς πανυμνήτου Τριάδος, καὶ ἀδιστακτῆ γνώμῃ καὶ γλώσσῃ βοῶν· ὁ ὑπέρθεος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Ἄλλος. Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Εἰς λίμνας ἡ ἀνικμος νῦν καθοράται, ἡ ἐρημὸς αὐτῆς δὲ ἀειθαλῆς παράδεισος, τῇ ἀφειδυστάτῃ σου προρρήσει· οἷον· ὅθεν καὶ κραυγάζομεν Χριστῷ εὐλογημένῳ εἰ καὶ ὑπερένδοξος.

Δανείσας τὸν σῖτον σου Θεῷ τρισμάκαρ, βαρβάρων τὴν ἐφοδὸν ἐκφεύγων πρὸς τὴν Εὐβοίαν μετέβης καὶ ἐψάλλας· Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ σώζων τῶς ἐλπίζοντες εἰς σέ, καὶ διατρέφον τοὺς σὲ δοξάζοντας.

Βαρβάρων τὴν μέλλουσαν προδιαγγέλλων ὁρμὴν ἐξαπέστειλας τοὺς μαθητάς καὶ ἑλεγες, Τῷ Πάτρι οἰκήσατε· ἐγγίζουσάν σου λοιπὸν ὡς βλέπων τὴν μετάνησιν ἐκ γῆς, νῦν μεταβαίνει πρὸς τὰ οὐράνια.

Θεοτοκίον.

Παθὼν μου τὰ κύματα θεογεννητορ, τὸ σκάφος βουθίζουσι τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὡς τέξαι κυβερνήτην Κύριον, πρὸς ἀπαθείας με λυμένα καθάρτησιν ἀγνή, καὶ σωτηρίᾳ τρέβους ὑπόδειξιν.

Ἄλλος. Παῖδες ἐβραῖον ἐν καμίνῳ.

Πλοῦτον φθειρόμενον μισήσας, τοὺς πτωχοὺς δὲ ἀγαπήσας θεοφόρε, καὶ διαρκέσας τοὺς τοῖς μέχρις τέλους ἐβόας εὐλογητὸς εἰ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων.

Μέλλων τὸ στάδιον τρισμάκαρ, ὑπεξέρχεσθαι Χριστόδουλε τοῦ βίου, ἐν τῇ ξένῃ σὺ πάτερ παρήκηντας ὡς

ξένος, καὶ ξενιτεύων ἐμελες, ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Τέμενος θεοῦ θεολόγου, ὑπεξέτατο σορὸν σου τῶν λειψάνων. Σὺν αὐτῷ καὶ νῦν, Πάτερ, ἱκέτευε Κυρίῳ, ὑπὲρ ἡμῶν Χριστόδουλε, τῶν τιμῶντων σου τὴν μνήμην.

Θεοτοκίον.

Τόπος παρθένε ἀνεδείχθη, ἀγιάσματος, ἐν ᾧ Χριστὸς ἐφάνη ἀγιάζων ἡμᾶς τοὺς πιστοὺς μελωδοῦντας. Εὐλογημένος πάνανγος ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας.

Ὡδὴ η'. Ὁ Εἰρμός.

«Ἰνδάλματα Χρυσοῦ, καταπτύσαντες τρισόλβιοι νεανίαι· τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ζῶσαν Θεοῦ εἰκόνα τεθεαμένοι μέσον τοῦ πυρὸς ἀνέμελπον, ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνεῖται τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις καὶ ὑπερυψοῦται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εὐθὺς ἡ τὸ πᾶν, διευθύνουσα ἡγάπησεν ἐπαξίως σὲ τὴν πανάχαρτον παρθένον καὶ θεοτόκον, ἀνεμνηνεύσας πάντα ἐν σοὶ σκηνώσας· τὴν ὑμνολογοῦμεν, ὑμνεῖται τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις, καὶ ὑπερυψοῦται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡράθη ἐπὶ γῆς διὰ σοῦ καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη, ὁ ἀγαθότητι ἀσύγκριτος, καὶ δυνάμει ᾧ μελωδοῦμεν πάντες οἱ πιστοὶ κραυγάζοντες. Ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνεῖται τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις, καὶ ὑπερυψοῦται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Κοίμῃ σε ἀγνήν καταγγέλλοντες δοξάζομεν θεοτόκε, σὺ γὰρ τὸν ἕνα ἀπεκύνθης τῆς Τριάδος σεσαρκωμένον· ἐν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Πνεύματι πάντες μελωδοῦμεν, ὑμνεῖται τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις καὶ ὑπερυψοῦται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας».

Ἄλλος. Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς.

Νέον παράδεισον σοφέ, καὶ λειμῶνα νοητὸν τὴν σὴν καρδίαν, ἀρετῶν ποικίλιν, ἐκ διαφόρων φυτῶν, εὐργάσω νουνεχῶς, Χριστόδουλε, εὐρηκῶς τὸ κλέος καὶ ζῆς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Σύντροφον ἔχων ἀπ' ἀρχῆς, τὴν νηστεῖαν ἱερὸν ἡμέρας, πάτερ, νηστεῖόν σου τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας ὄντως θεοῦ παρέθου, καὶ τῆς τῶν πράξεων νῦν, γῆς ἐπαπολαύεις καὶ ζῆς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Πάτριος σε πάλιν καθορᾷ, ἐν αὐτῇ νεκροπρεπῶς εἰσοι-

κισθέντα, ἐξ Εὐβοίας, καὶ κόλποις τὴν Ἰερὰν σου σορὸν, τοῦ σκήνου κατέχουσα κράζει σοι· σὺ δὲ πολιότης μου, καὶ φύλαξ καὶ προστατήρ.

Θεοτοκίον.

Ἐξασθενήσας δεινῶς, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν θεογεννητορ, ἐξανάστησιν μόνῃ ταῖς βωστικαῖς σου λιταῖς, καὶ ὅλον ὕγνι ἀπέργασαι, ἵνα' σε δοξάζω τὴν κεχαριτωμένην.

Ἄλλος. Ἑπταπλασίως κάμνον.

Πολυειδέσιν, ὅσις, τὸ σαρκίον ἐπίσας, πόνοις τῇ μακρᾷ καὶ θαυμαστῇ ἀσκήσει σου, ἐν ὅρι τραχεῖ τε καὶ χαμηνίᾳ κόπῃ πολλῇ, πείνη τε καὶ δίψῃ, καὶ γυμνότητι πάτερ, καὶ κλίσσει γονάτων, ἐν εὐχῇ συντονίζ, διό σε ἡ ἐκείσε ἀνάπαυσις εὐφραίνει.

Ὡς τοῦ Κυρίου φίλον σε, διὰ βίου γενόμενον, καὶ οἰκειωθέντα ἀρεταῖς τῇ κτίσαντι, παμμάκαρ Χριστόδουλε, ὁ τοῦ Σωτήρος φίλος πιστός, ὁ ἡγαπημένος καὶ πιστὸς Ἰωάννης, τῷ αὐτοῦ σε ξενίζε· παναγίῳ τεμένει, τῶν τῆς μεταστάνας, καὶ κοινοῦ λαμβάνει.

Πίστειος ὅλοις ὅσις, καὶ ἀγαπῆς φραζόμενος, καὶ ἐπὶ Θεῶν, πᾶσαν ἐλπίδα θέμενος, ἀνάλωτος ἔμενας, ταῖς μηχαναῖς τοῦ δράκοντος, πᾶσαν γὰρ κινήσας κατὰ σοῦ μεθοδεῖαν ἡσχύνθη διὰ πάσης, διὰ τοῦτο στεφάνῳ, τῷ τῆς δικαιοσύνης, ὡς νικητῆς ἐστέφης.

Θεοτοκίον.

Ἀπὸ παθῶν καὶ θλίψεων, ἀπὸ πάσης στενωπέως, Μη-
τερ τοῦ Θεοῦ τοὺς σὲ ὑμνοῦντας λύτρωσαι· ἐν σοὶ γὰρ προστρέχομεν, καὶ διὰ σοῦ ἐλπίζομεν, καὶ τῆς ἐν γεννῇ καταδίκης ρυσθῆναι οἱ πιστοὶ μελωδοῦντες τῷ ἐκ σοῦ σεσαρκωμένῳ, λαὸς ὑπερυψοῦται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡδὴ θ'. Ὁ Εἰρμός.

«Ὅλος ὑπάρχεις ἔφρασι, Ὅλος γλυκαμῆς, Λόγε Θεοῦ, παρθένε Ἰεῖ, Θεὲ Θεῶν Κύριε, ἀγίων ὑπεράγιε· διό σε ἅπαντες, σὺν τῇ τεκοῦσῃ μεγαλύνομεν.»

Νενοηκῶς σου πάντα γινε, τὸ φωτισθεῖς, συμβολικῶς ὁ θεὸς Γαβριήλ, χαρὰν σοι ἐβόησεν ὁ μέγας ἀρχιστράτηγος, διό σε ἅπαντες ὡς θεοτόκον σὺ μεγαλύνομεν.

Ράβδος ἰσχυρὸς δέδοται, φύσει τῇ σαφελῇ, λόγος Θεοῦ ἐν μήτρᾳ σου ἀγνή καὶ ταύτην ἀνέστησεν, πρὸς ἄσπλην ὀλισθήσασαν διό σε ἅπαντες ὡς εὐεργετήν· μεγαλύνομεν.

Ὡς ἡρετίσω, Δέσποτα, δέξαι συμπαθῶς, πρέσβυν μητέρα σὴν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σοῦ τῆς Χρηστότητος τὰ σύμματα πληθύνονται διὸ σε ἅπαντες ὡς εὐεργέτην μεγαλύνομεν.

Ἄλλος. Ἀνάχου Γεννήτορος.

Ἀλώβητον μένει σου, καὶ μετὰ τέλος εἶσαι, τὸ σαρκίον τοῖς θαύμασιν ἐγκοσμοῦμενον, ἀπλούς καὶ γὰρ ὦφθη δίκης ἢ ποντοπόρος, τοῦ τὸ βραχὺ μέρος ἐκτεμόντος, ὅς τοῦτο τρισόβλιον ὑποστρέφας ἀπολύεται.

Ἐπίβλεψον ἄγιε, ἐξ οὐρανοῦ τοῖς τέκνοις σου, καὶ χεὶρὸς τῶν ἀδίκως ἐπεμβαινόντων ἡμῖν, ῥύσαι καὶ ποίμνην σου φύλαττε, χορηγῶν ἡμῖν, τὴν ὑγίαν, καὶ βίου διάρθρωσιν, καὶ πταισμάτων ἀπολύτρωσιν.

Τῆς ιδιότητος μου ὡς παρ' ἄξιαν ὄντα σοι, μὴ ἀπώσῃ τὸν ὕμνον ἀλλὰ προαίρεσιν, μόνην εἰσδεχόμενος πάτερ, τῶν ἀμαρτιῶν παράσχου τὴν λύσιν, καὶ τῶν σωζομένων με, κοινωνὸν εὐχάρις σου ποίησον.

Θεοτοκίον.

Ὡς μόνῃ ὑπάρχουσα, προστάτις ἀκαταίχουτος, τὸν ἐκ σοῦ σαρκοῦντα Θεὸν ἰκέτευε, λύσιν μοι δοθῆναι πταισμάτων καὶ τῆς δεινῆς, ταύτης ἀθυρίας, ταχίσαν παράκλησιν, Θεοτόκε ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Ὦν δρόμον ἐκτελέσας ἀσκητικῶς, καὶ τὸν νόμον τηρήσας ἀνόμενον, τὸν τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὴν νῆσον Πάτριον ἵπαινονστεῖς, μετὰ τὸ τέλος εἶσαι, καὶ ἐν τῇ τεμένει καταταθεὶς τοῦ θείου Θεολόγου, τοῦ καὶ νῦν ἐκτελοῦντος, σὴν μνήμην θείαν, πάτερ, φύλαττε.

Ἐν κύκλῳ παρεστῶτες σοῦ τῆς σοροῦ, πανσεβάσμιε πάτερ Χριστόδουλε, καὶ τὴν σημαντὴν ἀναλογίζεσθαι βιοτήν, καὶ τὴν πολὴν ταπεινῶσιν, καὶ τὰς ἀγρυπνίας καὶ προσευχῆς, ἐγκράτειαν ἀγάπην, πληροῦμεθα θαυρόν, καὶ σὲ σὺν πότῃ μακαρίζομεν.

Σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις πάτερ σοφέ, ἀποστόλοις δοῖς καὶ μάρτυσι καὶ τοῖς χοροῖς τῶν θείων ἀγγέλων καὶ μαθητῶν, παρθένου Θεολόγου τε, πάντοτε ἰκέτευε τὸν Χριστὸν λυτρώσασθαι τοὺς πίστει, ἐπιδρομῆς βαρβάρων, ἐν τῇ σὴν ποίμνῃ καταμένοντας.

Ραθύμως διανύον μου τὴν ζωὴν, τοῦ Υἱοῦ σου, ἀγνὴ τὸ κριτήριον, τὸ φοβερόν, δέδωκε ὁ ἄλλος ἔννοον:

διότι ἀκατάκριτον, τήρησον πρεσβείαις σου μητρικαῖς, ἁγία Θεοτόκε, ἐλπίς ἀηλιτισμένων, ἀμαρτανόντων ἱλαστήριον.

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΟΝ

Τῶν Μαθητῶν ὁρόντων σε.

Ἀστὴρ ἐφάνης ἄδυτος ἐν τῇ Λάτρῃ, τῶν ἀσχητῶν τὰ πλήθη καταλαμπρύνων ποίμνην δὲ τὴν Πάτριον ἐργασάμενος, Χριστόδουλε Θεοπέσιε, καθοδηγῶν ἐκδιδάσκεις ἰσάγγελον πολιτείαν.

Ἄλλον.

Τὸν ἐν τῇ Λάτρῃ λάμπσαντα ἀρχηγέτην καὶ πάντας καταναγάσαντα Θεορέτως, Χριστόδουλον τὸν θεῖον εὐφημήσωμεν. Ἀσχητικὰ γὰρ ἐπαθλα ὑπέδειξε, καὶ μοναζόντων ἀγέλας, ἐπλήθυνεν ἐν τῇ Πάτρει.

Θεοτοκίον.

Τιμιωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων, ὑπάρχεις Θεοτόκε Χριστὸν τεκοῦσα, τοῦτον οὐν ἰκέτευε φυλάττεσθαι, τὴν οἰκτράν ταύτην ποίμνην σου ἀλώβητον ἐκ παντοίας ἐπιβουλῆς ἐναντίας.

Εἰς τοὺς Αἰῶνες σίχ. προσόμοιον

Ἦχος πλ. δ'.

Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Πάτερ θεόφρον Χριστόδουλε, δι' ἐγκρατείας πολλῆς καὶ συντόνου δεήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐνούμενος, ἀπερίτρεπτος ἔμεινας ταῖς μεθοδεῖς τοῦ πολεμιώτορος, καὶ φίλος ὦφθη τοῦ Παντοκράτορος· ὅθεν τιμωμέν σε καὶ τὴν θείαν μνήμην σου περιχαρῶς πίστει ἐορτάζομεν Θεομακάριστε.

Δις

Ὅσιε πάτερ Χριστόδουλε, ἐν ἐρημίαις αἰεὶ, καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσι, πίστει διατινόμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζητήσας, καὶ τοῦτον εὐρὺς ὥσπερ ἐπόθησας, ἀντιστρέφῃ ψυχῇ νεοῦμενος ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἐκαστοτε, καὶ μοναστῶν, σίτῃ προσεγγίζοντας, Χριστῷ σωζόμενα.

Σὺ καθυπεύκων τοῖς νεύμασι, τοῦ παντοπότου Θεοῦ, παρ' αὐτοῦ χάριν ἔλαβες, ἐνεργεῖν τεράστια, καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας τῶν προσόντων σοι ἐν τῇ σορῇ σου Θεομακάριστε, ὅθεν τιμωμέν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου χροαστικῶς, πίστει ἐορτάζομεν Πάτερ Θεόσοφε.

Ἀδελφ. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁρναυδρόμῳ ἐπιβὰς ὀχλήματι, Θεοπέσιε, τῶν ἀρετῶν

κατέλαβες τὴν ἀκρόπολιν δι' ἀσκήσεως, ἐκ τῆς ἐρήμου πολεῖων τῆς ἀν' Ἱερουσαλὴμ τῇ ὑπερχόσμῃ καὶ τῶν ἐκ πόνων ἀγώνων, ἀξίως τὰ γέρε· κομισάμενος· ταῖς οὐρανίαις συναγάλλῃ ταξιαρχίαις παμκακάριστε, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμος καὶ τῆς βασιλείας οὐρανίου γενόμενος. Ἀλλὰ πρέσβευε Θεοφόρε Χριστόδουλε, τῷ Σωτῆρι τῶν ὅλων εἰρηγεῖσαι τὸν κόσμον καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Δόσποινα πρόδοξαι

Δοξολογία μεγάλη, καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τριτοῦ, καὶ

ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ὁδὸν γ' καὶ δ'.

Καὶ ὁ Ἀπόστολος

Προκείμενον ἦχος βαρύς.

Κανησόμενοι ὁμοίᾳ ἐν δόξῃ

Ἄσατε τῷ Κυρίῳ δαμα καινόν,

Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς Παύλου.

Ἀδελφοί, ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, εἰρήνη, μακροθυμία χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τὸν τοιοῦτον οὐκ ἐστὶ νόμος. Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχούμεν· μὴ γινώμεθα κενόδοξοι ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες. Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλήψῃ ἀνθρώπος ἐν τινι παραπτώματι, ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζεσθαι τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι· πραΰτητος· σκαπὼν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παραδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱόν, εἰμὶ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰμὶ ὁ Υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι, Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κληθῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἀραγε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρὸς εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσατε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὅ, γὰρ ζυγός μου Χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

Κοινωνικόν· εἰς μνημόσυνον.

Μεγαλυνάριον.

Χριστόδουλε πάτερ τῶν ἀσχητῶν, καὶ Πάτρι τοῦ

κλέος φοιτητῶν τε πάντων, στεβῶς βαρβάρων τὰ θράση κατάρταλε λιταῖς σου, προσφάσας τὴν σὴν ποίμνην, μάκαρ περίσωζε.

ΤΡΟΠΑΡΙΑ ΟΚΤΩΗΧΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ Εἰς τὴν ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΔΕΙΨΑΝΟΥ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

Ἦχος α'.

Πανεύφημοι Μάρτυρες ὁμᾶς.

Παμμάκαρ Χριστόδουλε σαυτὸν ὅλον ἀναθέμενος τῷ ποιητῇ καὶ Δεσπότη σοῦ, ζωῆς ἡλόγησας τῆς προσκαίρου ταύτης καὶ τρυφῇ διέπυσας, καὶ πᾶσαν ἁλλήν βίου τερπνότητα. Χριστῷ συνεῖναι γὰρ ὡς ἐχέτρων προαιρούμενος, τῶν ἐνθάδε τερπνῶν κατεφρόνησας.

Ἀδελφ.

Γονέων οὐδόλως σε στοργῇ ἐθέλεις, μακάριε, οὐ συγγενῶν, οὐ συζύγου τε Θεοῦ ἐχώρισεν, ὄντως, ἀλλὰ πάντα νουεχῶς ἀπερρύσας, καὶ τούτῃ ἠκολούθησας· ὅθεν ἐν καθικέτωσε θεωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν

Θεὸν ὃν ἡγάπησας θερμῶς, μάκαρ ἐκ καρδίας σου ἀδιαλείπτως ἰκέτευε ῥυσθῆναι ἅπαντας, τοὺς ἀναθεμένους ἑαυτοῦς τῇ ποίμνῃ σου, καὶ ταύτῃ μέγιστον προσημόντας, πυρὸς γενένης τε, καὶ βαρβάρων τῆς ἀλώσεως, καὶ τῆς πλάνης τοῦ βολίου δράκοντος.

Ἄλλον ἦχος β'.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν.

Πάντα παρὶδὼν ὡς νουεχῆς, γένος περιφάνειαν, πλοῦτον, καὶ τῆς συζύγου στοργῇν, κόσμου τε, τερπνότητα ἀπαρησάμενος, καὶ σταυρὸν ἐπὶ ὤμων σου, ἀράμενος μάκαρ, τρέχων ἠκολούθησας Χριστῷ· Χριστόδουλε· τοῦτον ἱκετεύων μὴ παύσῃ, λύσιν θεωρηθῆναι πταισμάτων τοῖς πιστῶς ὕμνουσι σοῦ τὴν κοίμησιν (ἢ τὴν ἐπάνοδον).

Ἀδελφ.

Φάλαγγ τῶν δαιμόνων ἢ τὸ πρίν, Πάτριον κατοικοῦσα, ὡς σ' εἶδεν ἐπιδημῆσαντα, αἰφνης φυγαδεύεται, καὶ ὁ προστάτης αὐτῆς, Φαραὼ ὥσπερ δεύτερος, βυθῷ τῆς θαλάσσης, μάκαρ παραπέμπεται εὐχῇ καὶ μόνῃ σου, ὅθεν μοναζόντων τὸ σῆμα, νῦν περιχρῶμεν ἐν ταύτῃ, διὰ σοῦ γειραῖε τὸν φιλόδηρον.

Και νῦν.

Οἶκον ἀπειργάσω τοῦ Θεοῦ, σπῆλαιον δαιμόνων τὴν οὐσαν, τὸ πρὶν Χριστόδουλε, Πάτμον, καὶ ἀνήγειρας ναὸν σεπτὸν καὶ φαίδρον, μοναστῶν τε συνήθροισας, ἀγέλας ἐν ταύτῃ, ὁμνοῦς ἀναπέμποντας ἀεὶ τῷ πάντων Θεῷ, ἥνπερ ποδηγῶν μὴ ἐλλήπης, καὶ πρὸς βασιλείαν εἰσάγων, τὴν τῶν οὐρανῶν, ἀειμκαρίστε.

"Ετερα ἡχος γ'.

Μεγάλη τῶν μαρτύρων σου.

Τῷ λόγῳ νῦν ἀμέσως μάκαρ παριστάμενος, Χριστόδουλε θεόφρον, μὴ παύσῃ ἱκετεύων λυτρωθῆναι τοὺς τιμῶντας σε κινδύνων καὶ ἐχθρῶν ἐπηρείας, καὶ περιστάσεως καὶ κολάσεως πάσης.

Δόξα.

Ἡ Πάτιμος πολιοῦχος, πάτερ, κεκτημένη σε καὶ φύλακα καὶ σκέπη, φαίδρυνεται καὶ χαίρει σὺν τοῖς τέκνοις σου βοῶσα. Μὴ παρίδῃς ἐποπτεύων ἀπ' οὐρα καὶ ἐκλυτρούμενος, τῆς κακίας τοῦ πλάνου.

Και νῦν

Ἡ λάρναξ, ἐν ἣ καίται νῦν σου τὸ πανάγιον καὶ θεῖον ὄντως σῶμα, πηγὴ ἐστὶ θαυμάτων, ἡ προστρέχοντες ἡμεῖς χάριν ἀντλοῦμεν, καὶ λυτρώμεθα νόσων, καὶ φυλαττόμεθα ἐκ κακώσεως πάσης.

"Ετερα ἡχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μαρτυρίαις.

Ὡς ἀστέρα πολὺφωτον, θεοφόρε Χριστόδουλε, οἰκουμένην ἅπασαν καταλάμποντα, σὲ ἐγνωκότες γεραίρομεν ἐν ὕμνοις τὴν μνήμην σου, καὶ τὴν λάρνακα τὴν σὴν εὐλαβῶς προσπυσιζόμενοι, ἐκβοῶμεν σοι: Μὴ ἐλλήπης παρμάκαρ τὸν δεσπότην, καὶ θεὸν ἡμῶν προσβέβωτον, τοῦ οἰκτειρήσαι τοὺς δούλους σου.

Δόξα.

Τῶν ἐσίων ὁμότημος, καὶ ἀγγέλιον ὁμόσκηνος, ὡς ὑπάρχον μέμνησο τῶν τιμῶντων σε, καὶ ἀνυμνοῦντων Χριστόδουλε τὴν κοίμησιν σήμερον, τὴν σεπτὴν, σου καὶ φαίδραν, ἐκ παντοίων λυτρώμενος τούτους θλίψεων, καὶ κολάσεως πάτερ αἰωνίου, καὶ βαρβάρων ἐπηρείας, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως.

Και νῦν

Τοὺς γενναίους ἀγωνάς σου, καὶ ἀγγέλων ἐθαύμασαν, ἡ πλῆθὺς μακάριε, καθορθώσά σου, τὸ τῆς νηστείας ἀνένδοτον, τὴν στάσιν τὴν πάννουχον, προσευχὴν δι-

νεχὴ, καὶ δακρύων τὸ ἄμετρον ὄδον αἰτῆσαι, παρρησίαν ὡς ἔχων τοῖς σοῖς τέκνοις, ἱλασμοὺς τῶν πταισμάτων καὶ παραδείσου τὴν οἰκίαν.

"Ετερα ἡχος πλ. α'. Χαίροις δοκιμῶν.

Χαίροις τῶν μοναστῶν ἡ κριεῖς, ἀρχιποιμένων τὸ σεπτὸν ἐγκαλλώπισμα, ἡ στάθμη τῆς ἐγκρατείας, ὁ τῶν ψυχῶν ἱατρός, ἀσθενῶν ἡ ῥῶσις, παναοῖδιμε, χηρῶν ὁ προστάτης τε, θλιβομένων παράκλησις, ἀδικουμένων βοήθης ἀκαταίτητος, ἡ σωτήριος τῶν πταιόντων παραίνεσις, ἅπασιν τοῖς τιμῶσι σου τὴν κοίμησιν σήμερον, λύσιν πταισμάτων παράσχου, δεινῶν παντοίων λυτρώμενος, ἐχθρῶν τὰς ἐφόδους, ἀπελευθύνων καὶ παρέχων τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα.

Ποίμνην τῶν τοῦ ἐχθροῦ μηχανῶν, ἀνακειμένην σοι, Χριστόδουλε λύτρωσαι, ἀπράκτους τὰς ἐποινίας ἀποδεικνύων αὐτοῦ, σὴ θερμὴ προσβία παρμακάριστε, ἐχθρῶν ἐκδιώκων ἐπερχομένων τὰς φάλαγγας, καὶ περιέπων τὴν μονὴν σου ἀπόρθητον, τῇ πρὸς Κύριον, ἐπιμόνῳ δεήσει σου. Σὲ γὰρ ἐπικαλούμεθα οἱ δούλοι σου ἅγιοι, θραύσον τὰς τούτων ἐνέδρας, καὶ τὰ βουλεύματα σκέδασον, θεῶν οἰκειῶν ἡμῶν, καὶ τέκνα ἀποδεικνύων αὐτοῦ, αἰμνῆστε.

Και νῦν.

Χαίροις ὁ ἀπὸ βρέφους Θεῷ, ἀνατεθεὶς ὡς Σαμουὴλ ἀξιάγαστο, λαοὺς τε ὑποδεικνύων ὡς Ἰωάννης τὸ πρὶν, τὴν ὁδὸν Κυρίου τὴν σωτηρίαν, δεῖνις ἐκλυτρούμενος ἀσεβείας τοῖς λόγοις σου, καὶ πρὸς τὸ φέγγος, ἐμβιβάζων τῆς γνώσεως τοῖς πανσόφοις σου, θεοφόρε διδάγμασιν, ἅπαντας τοὺς ἐν πίστει, καὶ πόθῳ προστρέχοντας, οὓς καὶ προσήλας τῷ πάντων, Θεῷ πανάμωμα θύματα. Αὐτὸν ἱκετεύων, μὴ ἐλλήπης τῇ σὴ ποίμνῃ, δοῦναι τὸ ἔλεος.

"Ετερα ἡχος πλ. β'. ὁλην ἀποθέμενοι.

Ὅλον ἀναθέμενοι, τῷ ποιητῇ καὶ δεσπότη, σαυτὸν ἐκ νεότητος, θεοφόρε ἅπασαν γῆς προσπάθειαν, εὐσταθῶς ἀπεβρίψας, καὶ αὐτὴν ὅσις, ἰδυστάτως ἡκολούθησας, νηστείας, δάκρυσι, προσευχαῖς καὶ πόνοις καὶ θλίψεσι, τὴν σάρκα κατατήκων σου, καὶ καθυποτάττων τῷ πνεύματι, θὲν ἐν ὑψίστοις, τοῖς ἁγίοις συγχωρεῖς λειτουργοῖς, ἀκαταπαύστως δεόμενος ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα.

Μωσῆς ὥσπερ δεύτερος, ἐκ σκοτασμοῦ ἀγωνισίας,

Δόξα.

Ὅσις πάτερ Χριστόδουλε, ἐν ἐρημίαις ἀεὶ καὶ σπηλαίοις καὶ ἔρεισι, πίστει διακείμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζητήσας, καὶ τοῦτον εὗρες ὥσπερ ἐπόθησας, ἀναπιστῶν ψυχῇ νευρούμενος, ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἐκάστως, καὶ μοναστῶν, στίφη προσενηνοχας Χριστῷ σωζόμενα.

Και νῦν.

Σὺ καθ' ἡμῶν τοῖς νεύμασι, τοῦ παντεσπότου Θεοῦ, παρ' αὐτοῦ χάριν ἔλαβες, ἐνεργεῖν τεράστια καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας τῶν προσόντων σοι ἐν τῇ σοφίᾳ σου, θεομακάριστε. θὲν τιμῶμεν σε καὶ τὴν θείαν μνήμην σου, χρεωστικῶς πίστει ἐσπλάζομεν, θεομακάριστε.

"Ετερον γυμλλόμενον ἐν τῇ ἀπείλῃ τῆς ἀργυρίας

ποίημα Νικοδήμου Ἱερομονάχου.

"Ηχος β'. ὅτι ἐκ τοῦ ἔθλου σε.

Ὅσπερ ἐν λειμῶνι νοητῷ, κύκλῳ τῆς σοφίᾳ σου ἐστῶτες, πάτερ Χριστόδουλε, κράζομεν οἱ δούλοι σου, μὴ ὑπερίδῃς ἡμᾶς, ὡς πηγὴ τῶν ἰσέων, ἡμῶν οὐρανῶν ἵασις κατὰπεμψαν τῇ μεσιτείᾳ σου. Σὲ γὰρ ἐπιστάμεθα πρέσβυν σὺ καὶ τὴν ἁγίαν μονὴν σου πρέσβησον ἀεὶ ἐνεπείρεστον.

Αἰωνία ἡ μνήμη ὑμῶν ἀξιομακάριστοι καὶ αἰμνῆστοι Κτήτορες.

Αἰωνία ἡ μνήμη ὑμῶν ἀξιομακάριστοι καὶ αἰμνῆστοι ἀδελφοὶ ἡμῶν.

ΤΡΟΠΑΡΙΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ.

"Εσπέρας ἐν τῇ μεγάλῃ ἐσπερίᾳ ἱστῶμεν στίχῳ ῥὰ προσόμοια ἡ'. εἰς ἡχον α'.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος (1).

Ὡ τῆς Θεολόγου γλώττης σου, Ἰωάννη ἱμῶντα, ἡ πόρρητον γνώσεως, ἀπόστολε τοῦ Χριστοῦ καὶ φίλε γνήσιε, αὐτὸς ἐφθέρῃς τρανῶς, τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς συγκατάβασις, τὴν ἀναρχὴν τε ἀρχὴν ἐκ τοῦ πατρὸς τὸν Ἰῶν ἐδογματίζεις, εὐαγγελικῶς κραυγάζων ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος ἦν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, ὁ φωτίζων πάντα ἀνθρώπων.

(1) Ταῦτα μετέφρασαν ἀπὸ τοῦ ΡΟΕ πειρ. μανθ. χριστοφ. τῆς Μοναστηρίου βιβλιοθήκης.

λαοὺς ὑπεξήγαγες, καὶ Θεῷ πανάγιοι, προσενηνοχας, τοὺς ἐν ζόφῳ μένοντας, ἀμαρτίας πάλαι, ὀδηγήσας πρὸς μετάνοιαν, καὶ καθ' ὑπεδείξας, τούτοις τὴν ὁδὸν τὴν σωτηρίαν, δαιμόνων ἐπηρείας τε καὶ ἀμαρτιῶν ἐκλυτρούμενος, σοὶ ταῖς νοουθεσίαις, ὑπεικόντας καὶ μέλλοντας λαβεῖν, πόνων ἐκεῖ τὴν ἀντίδοσιν, ὅσις Χριστόδουλε.

Και νῦν.

Γονέων ἡλόγησας καὶ τῆς συζύγου παρμακάρα, καὶ μόνον ἐπόθησας, τὸν Χριστὸν ἀσθίμε καὶ προσέδραμες, ὁλοφύγως τούτῳ, τῆς πατρὸς φεύγων, Ἀβραὰμ οὐκ ἐπὶ δευτέρως, καὶ καθ' ἑτέρως σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν, ἐκ πάσης προσπάθειας τε καὶ βιωτικῆς, μάκαρ σκέσεως, καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, ἰθύνων ἀσφαλῶς σου τὰς ἐόδους ἐν ἐπεπόθησας ὅσις, πάντα παρσάμενος.

"Ετερα ἡχος βαρὺς οὐκ εἰς κολωόμεθα.

Ἡλιον ὁ Χριστὸς ἐν τῇ Πάτμῳ νοητὸν σε ἀνέδειξε, καὶ τῶν μοναζόντων φωστὴρ ἀνεφάνης, καὶ πιστῶν τὰς φρένας, πάντων, καταλάμπας ἡγάγες πρὸς γνῶσιν ἐχθρῶν, σφενδονίζουσαν τὴν δυσσεβῆ παράταξιν, καὶ τὴν τούτων δύναμιν, Χριστόδουλε μακάριε, Χριστοῦ ἑραστά.

Δόξα.

Πρόμαχος εὐσεβείας καὶ μύστης καὶ ἀκροδίνων πίστεως, Χριστόδουλε, ἀνεδείχθης, κανὼν δὲ καὶ τύπος, καὶ τῶν μοναζόντων ποιμὴν τε καὶ φύλαξ, λύκους ἐκδιώκων ἐκ τῆς ποίμνης σου, μακάριε, τῇ βράβει τῶν λόγων σου: διὸ καὶ συναυλίζῃ ταῖς ἄλλοις τάξεσι, Χριστὸν ἱκετεύων τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Και νῦν.

Ποίμνην σου τὴν τιμῶσάν σε, πάτερ θεοφόρε Χριστόδουλε, ῥύσαι ἐκ κινδύνων καὶ νόσων παντοίων, καὶ ἐξ ἐπηρείας δεινῶν ἀλαστέρων, τὸν ἐπεμβανόντων ἀπειδῶς ἐν ταύτῃ πάνσοφε, ὅπως μακατίζῃ σου τὸ ἱερὸν ἱμνῶσιμον, ἐχουσα σε πάντοτε πρέσβυν δυνάτωτατον πρὸς Κύριον.

"Ετερα ἡχος πλ. δ'. Ὡ τοῦ παραδόξου.

Πάτερ θεοφρον Χριστόδουλε, δι' ἐγκρατείας πολλῆς, καὶ συντόνου δεήσεως, τῷ Χριστῷ ἐνούμενος ἀπερίτρεπτος ἕμινας ταῖς μεθεδεῖαις τοῦ πολυμήτορος, καὶ φίλος ὄψθης τοῦ Παντοκράτορος, θὲν τιμῶμεν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου περιχαρῶς πίστει ἐσπλάζομεν, θεομακάριστε.

Υμνοίς και ᾠδαῖς τιμῶμεν. Ἰωάννην πάντες τὸν σοφὸν ἀπόστολον, καὶ κήρυκα τῆς Χριστοῦ μεγαλειότητος. Ἐβρόντησε γὰρ ἡμῖν, τοῖς ἐπὶ γῆς τὰ οὐράνια δόγματα, συνάναρχον τῷ Πατρὶ καὶ συναΐδον φῆσας τῷ πνεύματι, τὸν μονογενὴ Γῆν γὰρ, τοῦ Θεοῦ ὑπέδειξε, ἐκ Παρθένου τεχθέντα, τοῖς ἀνθρώποις δμοῦσιον.

Σὺ ἀναπεσὼν τῷ στήθει Χριστοῦ, θησαυροὺς σοφίας, Ἰωάννη εἰλκυσας, τοῖς πᾶσι, θεολογῶν, τὰ θεῖα δόγματα. Καὶ πάλιν ἐν τῷ σταυρῷ, σὺν τῇ μητρὶ παρυσίως τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, παρέλαβες ἐξ αὐτοῦ, ὡς καὶ παρθένος Παρθένον τὴν ἄχραντον, καὶ ὡς μαθητῆς καὶ φίλος, καὶ πιστὸς ἀπόστολος, τῆς ἀγάπης τὸ κλέος, ἐκκληρώσω ἐν τῷ πάθει αὐτοῦ.

"Ετερον ἦχος α'. τῶν οὐρανίων ταγμαίων.

Επερωτήσαντι Πέτρῳ, οὗτος δὲ τίς τὸν Χριστόν. Ἄν αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι λέγει, τί πρὸς σέ; τῷ Πέτρῳ, ὅθεν σαφῶς ἐγνωρίσθη τοῖς πέρασι, μετὰ Ἐνὼχ καὶ Ἡλὶν ἐν τῇ Ἑδέμ, μετελθεῖν σε Ἰωάννη σφέ.

Εἶτα ἕτερα ἱερία τοῦ Μηναίου.

Τροπάριον ψαλλόμενον εἰς τὴν παρακλήσιν τοῦ θεολόγου.

"Ηχος πλ. β'. ὁλην ἀποθέμενοι.

Πρόκριτον ἀπόστολον ἡγαπημένον παρθένον, φίλον ἐπιστήθιον, Γῆν τῆς θεόπαιδος καὶ θεάδελφον, τῆς βροντῆς γόνον τε, εὐαγγελιστὴν τε, θεολόγον πάντων πρῶτιστον, καὶ πᾶν ἐξαίρετον, σὲ ἀποκαλῶ, καὶ σοὺ θέομαι, πασῶν σου τούτων κλήσεων, χάριτας ψυχῇ μου δωρήσασθαι· ἵνα σε δοξάζω, ἐν ὅλῃ τῇ ζωῇ μου καὶ πνοῇ γλυκὺ μου πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἰωάννη ἐνδοξε.

Τροπάριον ψαλλόμενον ἐν τῷ τέλει τῆς Ἀργυρίας.

"Ηχος β'.

"Οτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Ὡς περ ἐν λειμῶνι ἀνθηρῶν, ἐν τῇ παναγίῳ τεμένει σου παριστάμενοι, κράζομεν οἱ δοῦλοι σου μὴ ὑπερίδης ἡμᾶς, Ἰωάννη Ἀπόστολε, καὶ ἡγαπημένε· Φύλαξ καὶ ὑπέρμαχος καὶ πολιοῦχος ἡμῶν. Ταύτην τὴν ἀγίαν μονήν σου, σὺν τῇ νήσῳ φύλαττε μάκαρ, ἐκ παντοίας βλάβης καὶ κακώσεως.

"Ετερον ψαλλόμενον ἐν τῷ τέλει τῆς ἀργυρίας τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ ποίημα Νικοδήμου ἱερομ.

"Ηχος β'.

"Οτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Δῶρον ὁ Χριστὸς περικλυτόν, σοὺ τὴν πανσεβάσμιον κάραν, Θωμᾶ ἀπόστολε, νεύσει θεῖα δέδωκε τοῖς σοῖς οἰκέταις ἡμῖν, ποταμὸν ἀνεξάντλητον, πηγὴν τῶν θαυμάτων, φύλακα καὶ πρόμαχον καὶ ἱατρὸν, καὶ φρουρόν. Σὲ νῦν μετὰ πόθου τιμῶντες, λύσιν ἐξαίτου-μεν πταισμάτων καὶ παντοίας νόσου καὶ κακώσεως.

"Ετερον τοῦ Αὐτοῦ.

"Ηχος β'.

"Οτε ἐκ τοῦ ξύλου σε.

Βλέψον οὐρανὸν ἐνδὲν πρὸς ἡμᾶς τοὺς χρεωστικῶς ἐκτελοῦντας, τὴν θεῖαν μνήμην σου, πρόσδεξιαι τὴν ἄγρυπνον, δέξαι πᾶν τῶν ἡμῶν, ἐν ᾗ πόθῳ τιμῶμεν σε, Θωμᾶ Θεηγόρε, πίστει προσκυνουμένους σου Κόραν τὴν ἑνθεον. Φρουρεῖ τὴν τιμωσάν σε ποίμνην, σὺν τῇ Νήσῳ ἄτρωτον Μάκαρ, ἀπὸ πάσης βλάβης καὶ κακώσεως.

Πάντων προστατεύεις κ. λ. π.

ΙΔΙΟΜΕΛΑ ΟΚΤΩΗΧΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΝ

"Ηχος α'.

Ὁ κλεινὸς καὶ στεφάνος Χριστόδουλος, ἐν τῇ τοῦ βίου ἀθλήσει τὰ στίγη τῶν δαιμόνων κατέβηκεν ἐν αὐτῷ γὰρ εἶχε τὸν Κύριον καὶ τὸν ἀσκητικὸν δρόμον ἀξίως διανύσας ἐν μοναστίῳ νῦν σκηναῖς αἰωνίως ἀγάλλεται καὶ θρόνῳ Θεοῦ παριστάμενος, ἀκαταπαύστως προσβύει ὁ σοῖς τοῦ σῶσαι πάντας ἡμᾶς τοὺς τελούντας τὴν μνήμην αὐτοῦ τὴν σωτήριον.

"Ηχος β'.

Τὸ μνημόσυόν σου εἰς τὸν αἰῶνα μένει· ὅσαι πάτερ Χριστόδουλε· καὶ τὸ πρὸν τῆς καρδίας σου θεράπον μακάριε. εἰ γὰρ μετέστης ἐξ ἡμῶν ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἀλλ' οὐκ ἀπέστης ἀπ' ἡμῶν τῷ πνεύματι· ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ παριστάμενος, καὶ σὺν Ἀγγέλοις χορεύων ἐν Οὐρανῷ, μετ' ὧν ἰκέτευε ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

"Ηχος γ'.

Ὅσαι Χριστόδουλε, τῆς στεφρότατης ἀσκήσεως, ἐν τῇ καυστικῇ καὶ ἐπιπόθῳ διακρίβῃ, ὡς ἐν ἀδούτοις ἀνα-

παυόμενος διετέλεσας· τοῖς ἐρημικωτέροις γὰρ ἑαυτὸν συνάψας πνευματικῶς, τὰς περιπλέκτους φαρέτρας τῶν δαιμόνων καρτεπάτησας, καὶ ὑπεράνω πάσης ἀρετῆς γαργῶν, συναυλίσξῃ ἀγγέλοις ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μετ' ὧν πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

"Ηχος δ'.

Αγάλλεται σήμερον ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ· λαμπρονομήν τῇ χάριτι, καὶ πιστῶς πανηγυρίζει τῆς Πάτρου τὰ συστήματα, ἐπὶ τῇ ἐπανάδῃ τοῦ τιμίου λειψάνου, σου ἡγιασμένε πάτερ Χριστόδουλε· καὶ δοξάζει Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

"Ηχος πλῆγ. α'.

Τοῖς ἀσκητικοῖς ἀγῶσι σαυτὸν κατακοσμήσας, τῶν ἀπ' αἰῶνος ὁσίων Χριστόδουλε σύσκητος γέγονας· καὶ τὴν αὐτὴν ζηλώσας ἀμέμπως πολιτείαν, ἀπειλήσας τὸ βραβεῖον τῆς καρτερίας σου. Ἄτρεος γὰρ σου κομμάτι· τὰ σκάμματα, καὶ Πάτριος τὰ παλαίσματα· καὶ ἡ θεῖα λάρναξ τοῖς ἐν αὐτῇ ἐν πίστει προσοῦσι· βρούει ἱάματα, Χριστόδουλε. Διὸ καὶ ἡμῖν δμῶρσον σήμερον ψυχικὴν σωτήριαν, καὶ κινδύνων ἀφάρπασσον καὶ πάσης περιστάσεως, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὸ ἱερόν σου μνημόσυον.

"Ηχος πλῆγ. β'.

Θεῖα χάρις ἐκκέχνηται πρὸς τῆς θήκης τῶν λειψάνων σου, ἡγιασμένε πάτερ Χριστόδουλε. Διὸ καὶ εἰς ὁμνήν μύρου τῶν θαυμάτων σου δραμούμεθα, τῶν νοσημάτων τὴν ἱατρὴν ἀρνούμενοι. Ἀλλὰ, πάτερ· ὅσαι, Χριστόν τὸν Θεὸν ἰκέτευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

"Ηχος βαρύς.

Ἀσμαιν ὁμνητέον τὸν μέγαν καὶ σεπτὸν πατέρα Χριστόδουλον· τὸν τῆς ἐκκλησίας ὑπέρτιμον κόσμον, τὸν πᾶσι μοναζόντων περίπυστον κλέος, Πάτριον τὸν φωστῆρα, τὸν φαίδρον τε καὶ περίοπτον τὸν ἐκ ταύτης σύμπας καθάπερ ὑψώματος, φέγγος τῶν θαυμάτων καταλάμποντα.

"Ηχος πλῆγ. δ'.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώφητον, ὅσαι πάτερ, κατὰ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἀντίστης ἀνδρικώτατα, μὴ ὑποπτήξας τὰς τῶν δαιμόνων ἐπιφορὰς, ἀλλὰ τῇ τοῦ Πνεύματος αἰγλή τούτου κατέσφαξας. Διὸ παρῆρσιν κεκτημένος πρὸς Θεόν, περίσσευε τὴν

ποιμνὴν σου ἐξ ἐχθρῶν παντοδαπῶν, πάνσοφε Χριστόδουλε.

ΙΔΙΟΜΕΛΑ ΟΚΤΩΗΧΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΘΕΟΛΟΓΟΝ ΤΟΝ ΗΓΑΠΗΜΕΝΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ

"Ηχος α'.

Ὅσαι τῶν ἀπαρρήτων μυστηρίων αὐτόπτης ἐκέγραψες βῶν, τὸν προαιώνιον Λόγον, ἐν ἀρχῇ ὑπάρχειν πρὸς Θεόν, καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν Θεόν, Ἰωάννη Ἀπόστολε, ἐπιστήθιε Χριστοῦ καὶ φίλε γνήσιε, τῆς Τριᾶδος τὸ ἴδιον, Ἐφέσου καὶ τῆς Πάτρου, τὸ στήθεγμα τὸ ἄσειστον, ἡμῶν δὲ βοήθεια. Πρέσβευε Θεολόγε· παμμακάριστε, ἐκ δυσσεβῶν ἐχθρῶν, αἰσθητῶν καὶ νοητῶν, λυτρωθῆναι λαὸν τὸν τὴν μνήμην σου, ἀεὶ ἐκτελοῦντα πιστῶς.

"Ηχος β'.

Τὴν τῶν Ἀποστόλων ἀκρότητα, τῆς θεολογίας τὴν σάλπινγα, τὸν πνευματικὸν στρατηγόν, τὸν τὴν οἰκουμένην Θεῷ καθυποτάξαντα, δεῦτε οἱ πιστοὶ μακαρίσωμεν, Ἰωάννην τὸν αἰδιδόμενον. ἐκ γῆς μεθιστάμενον, καὶ γῆς οὐκ ἀριστάμενον, ἀλλὰ ζῶντα καὶ μένοντα, τὴν φοβερὰν τοῦ Δεσπότης δευτέραν ἔλυσιν ἦν ἀκατακρίτως ὑπαντήσαι ἡμᾶς αἰτήσαι, φίλε μυστικῇ, Χριστοῦ ἐπιστήθιε, τοὺς ἐκ πόθου ἐκτελοῦντας τὴν μνήμην σου.

"Ηχος γ'.

Εν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, τοῖς πέρασι Θεολόγε ἐβρόντησας· τριᾶδα παναγίαν, δοξάζειν ἐν μιᾷ οὐσίᾳ θεότητι, φωτίζουσιν τοὺς πίστει προσκυνούντας αὐτὴν ὡς οὐκ ἔχων παρῆρσιν πρὸς τὸν διδάσκαλόν σου, Θεόν, αἰτήσαι ἐκ κινδύνων καὶ πειρασμῶν, λυτρωθῆναι τοὺς πόθῳ ἐπιμένοντας τῇ ποιμνῇ σου.

"Ηχος δ'.

Ἀναπεσὼν ἐν τῷ στήθει τοῦ διδασκάλου Χριστοῦ, ἐν τῷ δεῖπνῳ Κυρίου, ἡγαπημένε Μαθητά, ἐκείθεν ἐβρόντησας τὰ ἄρρητα, καὶ τὴν οὐράνιον πᾶσιν ἐβρόντησας φωνήν· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος· τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάντα ἀνθρώπων, εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενον, Χριστός· ὁ Θεός, καὶ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος πλῆγ. α'.

Εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀπροσίτου φωτὸς ἐνέκυψας Ἀπόστολε, καὶ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀκαταλήπτου σοφίας ἀρυσάμενος τὰ νάματα ἐκείθεν δὲ ἡμῖν, τὸ ὑπερφύες δόγμα, Πατρός, καὶ Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος σαφέστατα ἐτράνωσας· καλλιγράφησας ἡμῖν τὸ ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, φῆμιπτερον αἰρετικίζόντων ἐν τούτοις ἀνεδείχθη, καὶ περεποιήσω ἡμᾶς εἰς λαὸν σου περιούσιον διὰ τοῦτο καὶ ἡμᾶς τοὺς τῇ θεῇ σου ποίμνῃ ἐποιγητήσαντας, περισώζε ἐκ παντοίων κινδύνων, καὶ αἰτῆσαι θωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος πλῆγ. β'.

Απόστολε Χριστοῦ Εὐαγγελιστὰ Θεολόγε, τὸν ἀπορρήτων μύστης γενόμενος, τῆς σοφίας τὰ ἀπόρρητα, ἡμῖν ἐβρόντησας δόγματα, τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν τρανώσας τοῖς πιστοῖς· καὶ τὸ, οὐκ ἦν ἀποβαλὼν, τὸν αἰρετικίζόντων ἀπεκρούσω τοὺς λόγους, ἐπιστήθιος φανείς καὶ

φίλος ἡγαπημένος, ὡς Ἡσαΐας ὁ μεγαλοφρονότατος, καὶ Μωσῆς ὁ θεόπτης. Παῖρησίαν ἔχον πρὸς Θεόν, ἔκτενως ἐκέλευε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος βαρὺς.

Τὴν σάλπιγγα τὴν εὐσημον τὴν πανταχοῦ ἀπηχοῦσαν, τὰ θεῖα τῆς σοφίας ἐμφρονα δόγματα, τὸν Χριστοῦ μαθητὴν καὶ παγκόσμιον διδάσκαλον, τὸν πολιοῦχον τῆς Πάτμου καὶ ἡμῶν ἀντιλήπτορα· Ἰωάννην τὸν ἀοιδίμον ἐν ὕμνοις τιμήσωμεν· πρεσβεύει γὰρ λυτρωθῆναι, ἐκ πάσης περιστάσεως τὴν ποίμνην αὐτοῦ.

Ἦχος πλῆγ. δ'.

Εὐαγγελιστὰ Ἰωάννη, ισάγγελε Παρθένε, Θεολόγε θεοδιδάκτε, ὁρθοδόξως τῇ κόσμῳ, τὴν ἀχραντον πλευρὰν, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ βλύζουσιν ἐκίρυξας, ἐν ᾧ τὴν αἰώνιον ζωὴν, πορίζόμεθα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Α'. Δημιουργήσας ἀπ᾿ ἐκ τοῦ μηδενὸς ὁ Θεὸς τὸν οὐράνιον κύκλον, καὶ τοὺς δύο φωστῆρας, τοὺς ὁποίους ἡ Γραφή ὀνομάζει (1) μεγάλους, καὶ τὴν λοιπὴν τῶν ἀστέρων χορείαν, προσέταξεν ὅπως ὁ ὕλικός καὶ αὐτὸν ἀποστατήσαντων δυνάμεων, ἐξοπλίζει πνευματικὴν τινὰ φάλαγγα καὶ στερροῦς μαχητάς, δυναμένους κατὰ τὸν Δαβὶδ (1) νὰ ἀποκτείνωσιν «ἄρκτον καὶ λέοντα», τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς λέγω, καὶ τοῦ θυμοῦ τὸ ἀκάθαρτον. Οὗτοι φωστῆρων θέσιν τῇ ὄντι ἐπέχουσιν, ἀκριβῶς τὸν κύκλον τῆς ἀρετῆς διατρέχοντες, χρηστὸν τὸν τοῦ Κυρίου ἐνικατὸν ἀπεργαζόμενοι (2) καὶ πολλοὺς διὰ τῆς μνημόσεως ὅπως τραπῶσι τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν οὐρανὸν πορτρέποντες. Καὶ πολλοὶ μὲν τοιοῦτοι τυγχάνουσι, καὶ πᾶσα συγγραφή καὶ ἱστορία τυγχάνει πλήρης τῶν ἱερῶν τούτων ἀγωνισμάτων· ἀλλὰ πόλλας συμβαίνει τὰ νῦν καὶ πρόσφατα νὰ ὦσι προσφορώτερα, ὅπως ὑποκινήσωσι πρὸς μίμησιν τὴν φιλόθεον ψυχὴν, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ἡ ὁρασις νὰ εἶνε πιστοτέρα τῆς ἀκοῆς. (3) Καὶ καθὼς, βλέποντες πολλὰς κοινήτην ἢ ἄλλον τινὰ ἀστέρα ἐν τῇ οὐρανῷ, ὑπερεκπληττόμεθα διὰ τὸ ἀσύνηδες τοῦ φαινομένου καὶ θαυμάζομεν τὰς ἐκεῖθεν ἐκπεπομένας ἀκτινοβολίας, τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ θαυμάζωμεν καὶ τοὺς ἀνδράς ἐκεῖνους οἵτινες ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις ἀνεδείχθησαν ἐφάμιλλοι τῶν παλαιῶν ἐκεί-

ἔως ἀλώσθηται τὸν ἐν τῇ θαλάσῃ τοῦ βίου νηρόμενον ἄνθρωπον, τοσοῦτον παλιν ὁ Θεὸς πολλὰ τῆς ἀρετῆς ἐκ τοῦ ἐναντίου προβάλλει τὰ ὑποδείγματα, καὶ δαμνῆται κατὰ τοῦ κοσμοκράτορος καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀποστατήσαντων δυνάμεων, ἐξοπλίζει πνευματικὴν τινὰ φάλαγγα καὶ στερροῦς μαχητάς, δυναμένους κατὰ τὸν Δαβὶδ (1) νὰ ἀποκτείνωσιν «ἄρκτον καὶ λέοντα», τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς λέγω, καὶ τοῦ θυμοῦ τὸ ἀκάθαρτον. Οὗτοι φωστῆρων θέσιν τῇ ὄντι ἐπέχουσιν, ἀκριβῶς τὸν κύκλον τῆς ἀρετῆς διατρέχοντες, χρηστὸν τὸν τοῦ Κυρίου ἐνικατὸν ἀπεργαζόμενοι (2) καὶ πολλοὺς διὰ τῆς μνημόσεως ὅπως τραπῶσι τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν οὐρανὸν πορτρέποντες. Καὶ πολλοὶ μὲν τοιοῦτοι τυγχάνουσι, καὶ πᾶσα συγγραφή καὶ ἱστορία τυγχάνει πλήρης τῶν ἱερῶν τούτων ἀγωνισμάτων· ἀλλὰ πόλλας συμβαίνει τὰ νῦν καὶ πρόσφατα νὰ ὦσι προσφορώτερα, ὅπως ὑποκινήσωσι πρὸς μίμησιν τὴν φιλόθεον ψυχὴν, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ἡ ὁρασις νὰ εἶνε πιστοτέρα τῆς ἀκοῆς. (3) Καὶ καθὼς, βλέποντες πολλὰς κοινήτην ἢ ἄλλον τινὰ ἀστέρα ἐν τῇ οὐρανῷ, ὑπερεκπληττόμεθα διὰ τὸ ἀσύνηδες τοῦ φαινομένου καὶ θαυμάζομεν τὰς ἐκεῖθεν ἐκπεπομένας ἀκτινοβολίας, τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ θαυμάζωμεν καὶ τοὺς ἀνδράς ἐκεῖνους οἵτινες ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις ἀνεδείχθησαν ἐφάμιλλοι τῶν παλαιῶν ἐκεί-

(1) Γενέσ. α'. 16.

(2) Φιλίπ. β'. 16.

(3) Ε'. Πέτρ. α'. 19.

(4) Α'. Θεσσαλ. ε'. 5.

(1) Α'. Βασιλ. ιε'. 36.

(2) Παράβ. γαλιμαὶν ἐκδόσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐναντίου τῆς χρηστότητος οὐκ εἶναι 12.

(3) Παρὰ Μιχ. Ἀποστόλων οὗτος ἔχει ἡ παροιμία: «Ὅτιον αἰσθητέροι οὐρανοὶ εἰσι τῶν ἀνθρώπων· καὶ μετὰ τοῖς ἀνθρώποις παραβαλλόμενα». Συναγ. Παροιμ. ιη'. 71.

νων ἀνδρῶν, καὶ ἀπέδειξαν ὅτι οὐδὲν τῆς προγενεστέρης ἐπιχρῆς εἶνε διάφορον κατὰ τὴν φύσιν τῆς πατρύσεως.

Β'. Ὅσοι λοιπὸν φιλοῦσι, ὅσοι τὴν καλὴν ἐραστὴν ἔσονται ἀρετὴν ζητοῦντες, δεῖτε καὶ διαπεπαιστωμένοι τὰ ὅσα τῆς διανοίας, ψαυμασάτε τὸν βίον ἀνδρῶς ἐπ' ἀρετῇ περὶβόητον. Ἀλλὰ μὴδὲ μετὰ κατηγορήσῃ, ἐὰν τὸν ἄνδρα τὸν προκειμένον νῦν ἦμιν ὡς ὑπόθεσιν τοῦ λόγου, καὶ πολιτείας ὑπερέστην τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀσκήσαντα, μέλλω νὰ ἀποδείξω διακριτικῶς ἐν αὐτῷ ἔργῳ ἀγαθῷ, ἐπιχειρῶ νὰ ἐγκωμιάζω διὰ λόγον ταπεινὸν καὶ συνήθων τῇ θύρῃθεν ῥητορείᾳ. Διότι γνωρίζω ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος ἐσιμνύοντο διὰ ταῦτα, οὐδὲ εἶνε λογικὸν νὰ γεραίρῃ τὴν ἐκ τῶν γῆινων τὸν δῶκεν αὐτῶν ἀνθρώπων, τὸν περιφρονῆσαν τὴν κενὴν δόξαν, καὶ πᾶσαν τὴν αἰσθητὴν ὑπερέβαντα. Πλέον δὲ εἰς τὸν βίον ἐκ τῶν ὁλίγων τὸν εὐφημητὴν μου λόγον, πράττει τοῦτο, ἀπ' ἐνὸς μὲν πεπαιστωμένος εἰς τοὺς νόμους τῆς ῥητορικῆς, ἀπεικονιστὰς μνείαν τῆς τε πατρίδος καὶ τοῦ νέου, καὶ ἀπ' ἑτέρου δίδει εἰς τοὺς ἀγνωστοὺς τὸν ἄνδρα πάντως θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν νὰ μάθωσι πῶθεν κατὰγεταί, καὶ ἐκ ποίας ἀρχῆς ὀριζόμενος, κατήγγισεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς πνευματικῆς ἡλικίας.

Γ'. Ἦς δὲν γνωρίζει τὴν λαμπρὰν τῆς Βιδυνίας ἐπαρχίαν, τὴν περιφανέστατην ἐκείνην τῶν Νικέων μητροπόλιν; αὐτὴ ἐπικαιροτάτην θέσαν κατέχουσα, καὶ εὐχάριτον κλίματος ἀπολαύουσα, καὶ δι' ὕψους μὲν περιβαλλομένη πάντοτε τετειχὼν, ὑπὸ λίμνης δὲ μεγίστης κατὰ ἀμφότερα τὰ μέρη περιτοριζομένη, χρησιμεύει ὡς κρηττότατον κοινὸν καὶ σωτήριον τοῖς πρὸς θύρας οἰκοῦσι, καὶ ὡς λιμένας ταύτην εὐρίσκουσιν ὅσοι τὰς πέρας κόμης οἰκοῦντες, ζητοῦσι νὰ διαφυγῶσι τὰς μισορήνους τῶν ἀπογόνων τῆς Ἀγαρ χεῖρας. Ἀλλὰ τὴν πόλιν ταύτην ἐγκωμιάζω, καὶ διότι ἐν αὐτῇ διευκρινιστὴν τρανέστερον τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον καὶ τὸν ἀσφαλιστὴν τὰ πρόσωπα αἰσχρῶν περιεκύλυψε, καὶ οἱ βλασφημοῦντες εἰς τὸν σκηνίδιον λόγον τοῦ Θεοῦ ἀντικείμενον τῆς Χλεῖνης καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ λαοῦ ἐγένοντο. Διότι ἐν αὐτῇ ὁ Ἄρειος ἐκεῖνος δὲ τῆς μακρίας ἐπὶ νύκτος (1) διαβαθμίσαι καὶ διακρίσαι ἐπὶ τῆς ὑπερτάτης Τριάδος εἰσάγων, ἐξεδιώχθη μακρὰν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας περιβόλον. Ὑπὸ θεοῦ ζήλου ὤληον δι' ἐμπερούμενος ὁ Ἰσακὶστὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς, συγκάλει ἐκεῖσε τὸν πλήρη σφύρας καὶ συνέσεως τὸν Θεοφύρον ἐκείνων πατέρων σύλλογον. Οὗτοι τὸν υἱὸν ἐμμεύον τῷ Πατρὶ δογματίζοντες, καὶ τὰς τῶν βλασφημοῦντων φλυαρίας διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ Πνεύματος λόγον διαλύσαντες, συνέταξαν τὸ τῆς ἀκαταξίας ἡμῶν πίστεως σύμβολον, τὸ ὅποσον καὶ πανταχοῦ περιβόηται, καὶ πᾶσα συναγωγὴ εὐσεβῆς φέρε ἐν τῷ στόματι. Οὐ μακρὰν λοιπὸν τῆς λαμπρᾶς καὶ περιφανῆς ταύτης πόλεως, ὑπῆρχε κώμη, ἐξ ἧς ὄρωτο ὁ χρηστός οὗτος Χριστόδουλος, εἰς τὴν εὐσεβὴς ἄμα καὶ εὐγενεὶς ἐρωτάσαντα βλάστημα. Ἐκ δὲ τῶν γονέων,

ὁ μὲν Πατὴρ ἐκαλεῖτο Θεόδωρος, ἡ δὲ μήτηρ ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς τεκούσης τὴν πάνταγον τοῦ Θεοῦ μητέρα. (1).

Οὗτοι περιφρονῶντες τὸν ἀστικὸν καὶ ἀγοραστὴν θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ καὶ μόνον προσέχοντες, ἐστρεψαν ὁλόκληρον τὴν προσοχὴν αὐτὸν πρὸς τὸν Θεόν, ἐπεροῦντο κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐμελεῖον τὸν νόμον νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας (2), ὡς δένδρον ὕψιμον ἐν τῇ μέσῃ τοῦ παραδείσου πεφυτευμένον ὑπὸ πάντων θεωρούμενον, ὅπου τὴν σκιάν τὸν ὅποιον πᾶς προσερχόμενος, ἀπηλλάττετο τοῦ καύσωνος. Ἐὰν τις ὦληον δι' ὑπὸ λύπης ἢ συμφορᾶς τινος καταλαμβάνετο, ὡς φάρμακον τῆς δυστυχίας τὴν ἀγαθὴν ταύτην ζωνοῦσα εὕρισκεν, ἡ ὅποια διὰ λόγον καὶ ἔργων παρεμυθεῖτο τὸν δυστυχόντα. Οὕτως εὐσεβὸς καὶ θεοφιλὸς τούτων διαγόρευον, ἐκφέρεται ἐξ αὐτῶν ὁ Χριστόδουλος οὗτος, ὡς τις ὥρατος κλάδος, πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν γεννητόρων, πρὸ πολλοῦ ποδούντων νὰ ἴδωσιν ἄρρεν. Τούτων διὰ τοῦ θεοῦ λοιποῦ καὶ θαυμάσιαν, ἰωάννην ὀνόμασαν, ὑπὸ θαλάσσης ἐπιπνοίας κινούμενος. Διότι ἔσπερον ὁ μέλλων ὑπερτονεῖ νὰ ἐκλέγῃ ὡς τόπον διακριτῆς τὴν ἔρημον καὶ τὴν κατὰ μόνας ζωὴν, νὰ καταξιώθῃ τῆς αὐτῆς χάριτος πρὸς τὸν πρῶτον τῆς ἐρημικῆς ζωῆς διδάσκαλον, τὸν συγκαλοῦντα πρὸς τὸν Ἰορδάνην ἄψαναν τὸν Ἱεροσολύμων τὴν περίχωρον, (3) καὶ βαπτίζοντα τοὺς προσερχομένους διὰ τοῦ τῆς μετανόας βαπτισματος, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐκάθρεν ἐαυτὸν καὶ ὁ νῦν εὐφημούμενος, λούων καὶ ἐκάθων τοὺς δάκρυσι τὴν στερωμένην (4), καὶ ἄρτον λύπης ἐσθίων (5), ὅπως ἀπονεκρῶσθαι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς τὸ κατὰ τὸ πνεῦμα ἐπεχειρόμενον.

Δ'. Ἀλλ' ἀναβάλλοντες τὸν περὶ τούτου λόγον, ἃς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ κατὰ ἕκαστα τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Βλέποντες οἱ γονεῖς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν παῖδα ὄντα ταμίον παντὸς ἀγαθοῦ, ταπεινὸν κατὰ τὸ φρόνημα, καὶ περιβέζον εἰς τὰ οὗτω λεγόμενα τυχεῖα τοῦ βίου συμβάματα, παραδίδουσιν αὐτὸν εἰς τὴν γραμματικὴν (6). Ὁ δὲ νοῦς αὐτοῦ ταχέως τῶν μαθημάτων ἀντιλαμβάνομενος, ἐδήλου τὴν ἐν αὐτῷ συρροὴν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Διδαχθεὶς τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων στοιχεῖα, ἀνεγίνωκεν ἀπληρώτως τὰς Ἀγίας Γραφάς, διὰ τῶν ὁποίων στοιχειωθείς ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ, τὰ μὲν φθαρτὰ τοῦ κόσμου τούτου περιεφρόνησεν, ὑπὸ δὲ τοῦ θεοῦ ἔρωτος κυριευθεὶς, ἐπόθει τὰ μέλλοντα. Ἀλλὰ ταῦτα δὲ ἤρεσκον εἰς τοὺς γονεῖς, οὐδ' ἠθέλοντο ὁ παῖς νὰ ἀπασχολῇ τὴν διάνοιαν εἰς τοιαῦτα θεάματα. Διὰ τοῦτο ἐξηγάγαζον αὐτὸν ὅπως στρέψῃ τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῶν οὐρανίων πρὸς τὰ ἐπίγεια, ὅπως ἀρχῇται τὸν αὐτὸν αὐτοῦ κόπον καὶ μόχθον, ὅπως ἐπιδεικνύῃ σπουδὴν περὶ τὴν αἰσχρὴν

τῶν ἐν τῷ βαλάντιῳ, καὶ ἐπιτηδεύῃται: τὰ πρὸς χρηματικὸν συντείνοντα. Ἐκεῖνος δὲ ταπεινὸς πρὸς τὴν γῆν νεόν, ἀπεκρίνετο διὰ τοῦ Δαριανῶς ἐκείνου: «Πλοῦτος ἐὼν βέβη, μὴ προστιθεσθὶ καρδίαν» (1) καὶ οὕτως: «Ἐν ἐλόνῳ διαπορεύεται ἄνθρωπος: θεσπισθεὶς καὶ οὐ γινώσκων τίς συνάγῃ αὐτὰ» (2). Ἀλλ' οἱ πατέρες μὴ θέλοντες νὰ ἀσχολῇται τὸ τέκνον αὐτὸν περὶ μὲν τὰ κρείττονα σπουδάζοντα, διενεόθησαν ὅπως συζητῶνται αὐτὸ μετὰ γυναικὸς, ἵνα ἡ πρὸς ταύτην ἀγάπη, καταστήσῃ τὸν νέον εὐαίσθητον. Μηστεύεται λοιπὸν μετ' αὐτοῦ ἡ γυνή, καίπερ ἀρνούμενου καὶ διαμαρτυρούμενου. Ἀλλὰ τὴν προσοχὴν τοῦ νέου δὲν διέφυγε τὸ πονηροῦ σατὰν τὸ μηχανήμα διότι ἐννοήσας παρεῖχεν τὸν δόλον, ἐγκαταλείπει τὴν γαμήλιον καταστάδα, καλῶς ἐννοήσας τὸ λεχθὲν πρὸς τὸν δῶκεν: αὐτοῦ σου τηρήσεις κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτὸ πτέρναν» (3). Ἐννόησε ὦληον δι' αὐτὸν ὁ μὲν νοητὸς ὅπως εἰσέπειρε ὅπως τηρήσῃ τὴν πτέρναν ἡμῶν, ὅπως δηλ. ὠθήσῃ ἡμᾶς εἰς τοιαύτας πράξεις, διὰ τὰς ὁποίας γνωρίζει δι' ἀφελούς ἢ παρὰ τοῦ Θεοῦ τιμωρία ἐπερχομένη, ὁ δὲ τῆς ἀρετῆς δοκιμώτατος ἀγωνιστὴς σπουδάζει ὅπως συντρέψῃ πρότερον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Διότι ὁ διαφυγὼν αὐτὴν τὴν προσβολὴν τῆς κακίας, δύσκολον νὰ περιπέσῃ μετὰ ταῦτα εἰς τὰ δίκτυα τοῦ σατὰν. Διότι καίτοι ὁ γάμος εἶνε ἡμεῖς, καὶ ἡ κοίτη ἁμάρτιας (4), οὐχ ἥττον ἐχει καὶ πολλοὺς τοὺς πειρασμούς, καὶ πολλάκις υπερφρονῶν τὸν νοῦν, ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ἀσχολεῖται περὶ τὰ φθαρτὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ πρόσκαιρα. Ἦν δὲ παρθεῖναι εἰνέει τῷ θεῷ ἀληθῶς καὶ οὐράνιον. Παύτης δὲ ἐραστῆς ἐν νέῳ τῷ σώματι ὁ καλὸς μας νεανίας, φεύγει μὲν τὴν γλιότν τοῦ κόσμου τούτου, ἀκούει δὲ τῆς θείας φωνῆς: «Ἐξέλτε ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐλθε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω» (5).

Ε'. Ἀκολουθεῖ λοιπὸν τὸν καλέσαντα, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὡς συνεργάτην τὸν καλοῦ τούτου σκοποῦ ἄνδρα τὴν δικαιοσύνην ἐπ' ἀρετῇ, ὁ ὅποιος γενόμενος ἀλλήματος ὁδηγῶν, ἀναβιβάζει τὸν νέον εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ὁλύμπου (6), ὑπὸ τὰς ὑπώρειας τοῦ ὁποῦ ἐχει ἀνοικοδομηθῇ ἡ τῶν Προυσάκων πόλις, πληθεὺς δὲ ὁλόκληρον ἱερὸν μόνον ὑπάρχει εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο. Εἰς ἐν λοιπὸν τούτων καταντήσας συναντᾷ ἄνδρα πολλὸν μὲν κατὰ τὰς τριχάς, γρηγορὸν δὲ κατὰ τὴν φρόνησιν διότι ἐπὶ τοσούτον εἶχε παιδευθῇ περὶ τὰ θεία, ὥστε διεγίνωσκε μετὰ μεγάλης ἐμπειρίας τὰς ἐνοίας τῶν Γραφῶν, εἰσῆρχετο εἰς τὰ βῆθρ τοῦ Πνεύματος, καὶ ἐκεῖθεν ἀπεκαλύπτεται εἰς τοὺς πολλοὺς τὰ δύσληπτα. Οὗτος παραβῶν τὸν νῦν εὐφημούμενον, πρῶτον μὲν ὑποδεικνύει εἰς αὐτὸν τὸ τραχὺ καὶ δυσκατῶρθον τῆς ἀρετῆς, καὶ πόσαι αἱ παγίδες τῆς κακίας, καὶ δι' ἡ πάλιν τὸν αἰδούντων δὲν εἶνε πρὸς αἶμα καὶ σάρκα (7), ἀλλὰ πρὸς ἐχθρὸς ἀσάρκους καὶ ἀ-

οράτους, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας. Ἐπειτα ἀπεκρίσας αὐτὸν τῆς ἀκείας περιβολῆς, τὸν ἐνδίδει διὰ τοῦ συμβόλου τῆς ταπεινότητος, καὶ τὸν προπαρασκευάζει διὰ τοὺς πνευματικὰς ἀγῶνας. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς αἰσθητικὸν ἀπὸ τοῦ διδασκαλοῦ, ἐκώλυε μέρος μετὰ παραδειγματικῆς καρτερίας εἰς τὰ διάφορα πνευματικὰ ἀγωνίσματα, διὰ νηστεῖαν μὲν ὑποτάξων τὸ σῶμα (1), διὰ τὸν δὲ τοὺς ἐφθάλμους μὴ διδοῦς, μὴ δὲ τοὺς κροτάφους ἀνάκυσεν (2), ἀλλὰ διὰ πανουργίαν ὀργιστὴν ἡμῶν καὶ γεραίρων τὸ θεῖον. Διότι ἐνόμειν δι' αὐτὸν ἐκεῖνο ὁδοῦλος ὑπερέκειν τοῦ Θεοφράστου ἐκείνου Συναίου, εἰς τὸ ὅποσον ἐμφανισθεὶς ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας νηστεύσαντα, ἐνεγείρειεν εἰς αὐτὸν τὰς πλάκας τοῦ νόμου (3). Διὰ τοῦτο καὶ οὗτος οὐ παύεται δουλαγωγῶν τὴν σάρκα (4), οὐδεμίαν τροφὴν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μετέχων.

ΣΤ'. Ἀλλὰ ποῖον τὸ μετὰ ταῦτα συμβῆναι; Ἀπερχεται μὲν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς καὶ ἐνδίδει πρὸς Κύριον, ὁ καὶ πρὸ τῆς ἐκδημίας μετ' ἐκείνου ἐν διηνεκείᾳ ἐπικοινωνίᾳ εὐρισκόμενος, ὁ ἀποκρίσας τὰς τριχάς τοῦ μάκαρος. Ἐγκαταλείπει τὸν μαθητὴν μεστὸν πολλῆς ἀθμίας, ἀποδιδόμενον τὴν στερῆσιν τοῦ πατρὸς, κλαίοντα διὰ τὴν μόνωσιν, ὁλοφύρομενον διὰ τὴν ἐρημίαν, ἀπορηγόνον διὰ τὴν βραχυτητα τῆς μετὰ τοῦ ἐκδημητῆρος διδασκαλίου συμβίσεως, διότι ἐπὶ τρία μόλις ἔτη συνδιέτριψε μετ' ἐκείνου. Φοβούμενος λοιπὸν μήπως μακρόντες οἱ γονεῖς τὸν αὐτοῦ ἀπορφανισμὸν, ἐπαναφέρουσιν αὐτὸν καὶ πάλιν εἰς τὸν κοινὸν ἔμμετον, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰσέθῃ ἀνεύθετος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀτε βάλων τὴν χειρὰ αὐτοῦ ἐπὶ ἄστρον καὶ στραφεῖς εἰς τὰ ἑπόμενα (5), ἀνεγώρῃσε λάβρα διὰ Ρώμην τὴν πρεσβυτάτην (6), καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ μὲν τοὺς γονεῖς οἵτινες ἴσως ὡς προείπον θὰ ἐζήτησαν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπόθει: νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀσπαχθῇ τοὺς τᾶρους τὸν κορυφαῖον τοῦ Χριστοῦ μαθητὴν Πέτρον καὶ Παῦλον, τοὺς ὁποῖους ἀπέκτεινε ἐκεῖ ὁ Νέρων κατὰ διαφόρους καιροὺς ὡς κίρκας τῆς ἀληθείας (7), τοῦ μὲν ἀποτεμνῶν τὴν κεφαλὴν, τὸν δὲ ἀνερτῶν ἐπὶ σταυροῦ, ἔχοντα ἐσπραμμένην πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν. Πλήρης ζήλου λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν Θεοσάκων ἐκείνων, ἡσπάσατο τὴν σφοδρὴν αὐτὴν, καὶ ἤλκετο νὰ ἔχῃ τοὺς συμμάχους καὶ ἀπλανεῖς ὁδηγοὺς ἐν ἅπασιν. Ἐκείνοι δὲ ἐμφανισθέντες εἰς αὐτὸν κατὰ ὄψιν, προελέγουσι μὲν εἰς αὐτὸν τὰ μέλλοντα σκάνδαλα, ἐν-

(1) Ἐκαλεῖτο ὦληον δι' Ἄννα.

(2) Παρμ. α'. 2 καὶ ρη'. 97.

(3) Τῷ Προδρόμῳ ὦληον δι' αὐτὸν δι' ὅρα Ματθ. γ'. 8—Μαρκ. α'. 3—Λουκ. γ'. 4—Ἰωάν. α'. 23.

(4) Παρμ. α'. 6.

(5) Τοῖβτ β'. 6.

(6) Περί Γραμματικῆς καὶ Γραμματικῆς διὰ Κ. Οὐνοῦρου ἐν τῷ ἀπομυθῶ τῶν Γραμματικῶν αὐτοῦ, σελ. 2 καὶ Κ. Δοδωνίου ἐν τοῖς ἀπομυθῶ τῆς Ἰστορίας τῶν Ἐκκλησιῶν ποιεῖται καὶ συγγραφή.

(1) Ὁ Ἄρειος ἦτο προεβόλεως τῆς ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ἐκκλησίας. Κατ' αὐτὸν συγκατατίθη ἡ Α'. Οὐνοῦρος. Σχόλιον ἐν ἔτει 325, ἐν ὅῃ ὁ Θεοφύλων πατέρας ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιδυνίας ἐκ τῆς μετὰ τὴν Κωνσταντίνου τοῦ Μέγ. ἡ ἀποία καὶ αὐτοῦ ἀπέβη αὐτοῦ, ἐξ ὅπου τὸ τῆς Ὁσιολογίας αὐτοῦ σύμβολον μέχρι τοῦ Ζ'. ὁ ὅπου ἐκ τῆς Μετ. Ἐκκλ. Ἰστορ. Γεν. Α'. σελ. 325—330.

(1) Παρμ. εα'. 10.

(2) Παρμ. λγ'. 7.

(3) Ἰννα. γ'. 15.

(4) Ἐβρ. γ'. 4.

(5) Ἰννα. ιβ'. 1.

(6) Ἐν τῷ Μωϋσῃ Ὁλίμπος περὶ οὗ ὅρα τὰς τοῦ φίλου Σακελλίου σημειώσεις ἐν τῷ τοῦ δόλου πατρὸς ἰστορικῶν.

(7) Ἐρεσ. στ'. 12.

θαρρύνουν δ' αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἀντιμετωπίσῃ γενναίως τὰς διαφόρους τοῦ βίου περιπετείας, ὑποδεικνύοντες εἰς αὐτὸν τὸν ἀναμένοντα αὐτὸν στέφανον. Καταλιπὼν λοιπὸν τὴν Ρώμην διευθύνεται μετὰ σωτηρίας πρὸς τὰ Ἱερουσόλυμα. Φθάνει λοιπὸν εἰς τοὺς σωτήριους ἐκείνους τόπους, ὅπου ὁ Χριστὸς ἐκτείνας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰς χεῖρας, συνελκόμενος καὶ πάλιν περὶ αὐτὸν τοὺς μακρὰν αὐτοῦ εὐρισκομένους, καὶ ἀρθέντας τοῦ πρᾶγματος, ἐχαρίσματο ἡμῖν τὴν ἔδωκ' αὐτοὺς ἀνέστης πρὸς τὸν οὐρανόν. Βλέπει τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὴν Φάτιν, καὶ περιπτύσσεται τὸ ἔδαφος τὸ ὅπου ὑπεδέξατο τὸν Παλαιὸν τὸν ἡμερῶν, τὸν παραδόξως βρέφος γενόμενον. Ἐξετάζει τοὺς λόγους τῆς φρικτῆς ταύτης συγκαταβάσεως, πῶς Θεὸς ὢν προσέλαβε δούλου μορφήν καὶ κατεδέξατο σπάργαντα, καὶ ἀνεκλήθη ἐν φάτνῃ, ἵνα ἡμεῖς ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερωθῶμεν.

Ζ'. Οὕτω λοιπὸν ὁ Θεὸς οὗτος Χριστόδουλος, κατατρυφῶντας κατακάρως τὸν ἐν Ἱερουσαλὺμ Χαρτίν, καὶ καθάγιασθε εἰς κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, διανοεῖται ὅπως ὑποδύῃ πρὸς μελλόντας ἀγῶνας. Καὶ λοιπὸν ἀποχωρεῖ ταχέως εἰς τὴν ἔρημον, ἄγων τὸ τέλειον τῆς ἡλικίας ἔτος, διότι εἰσῆρχετο ἡδὴ εἰς τὸ εἰκοστὸν κέμπτον. Εἰσέρχεται λοιπὸν εἰς μίαν τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων μονῶν. Ἀλλὰ ποῖος λόγος θὰ ἦδύνατο νὰ διηγηθῇ τὰ ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ καταδεσμίματα τοῦ μάκαρος; Διότι ἐκεῖνο τὸ ὅπου λέγει περὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἱερογράφων Εὐαγγέλιον, ἐπὶ δὴλον ἐστὶν προέκοπτεν ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ (1) τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἐκείνον καθ' ἑτέρον τρόπον συνέβαινεν. Ὅσοι δὴλον ἐστὶν προέκοπτεν τῇ ἡλικίᾳ, τοσοῦτον περισσότερον ἐπηρῶσαν τοὺς κόπους. Διότι μεγάλῃ ἀπονέμωσι εἰς τὴν ὑπακοὴν σημασίαν, ἐξετέλει ἀδύνατος πᾶν τὸ δοκῶν τὸ τῆς μονῆς προσώπου. Καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τὸ διαστασόμενον ἡτὶ ἐπίμοχθον, ἐκινετο προθύμως τὸν αὐχένα, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον βάρος αἰσθανόμενος. Καὶ τὴν ὁμηγορίαν δὲ τὸν ἀδελφῶν ἐξυπηρετῶν, ὡς ἔδει, ἐπεδείκνυε μεγάλῃ ἐγκράτειαν τῆς τῆς γαστρὸς καὶ τοῦ ὕπνου, ἀπέχων ἐν μὲν λέξει ἀπὸ πάντων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἡδύνουν τὴν αἰσθησιν. Διότι οὕτε οἶνου μετελάμβανεν, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὡς νηφάλιον ποτὶν μετεχειρίζετο. Καὶ αὐτῶν τῶν ἰχθύων ἀπέτεινεν, ἀρκούμενος εἰς ἄλλας μόνον καὶ ἄρτον. Ἀλλ' ὁ μυστικός σατὰν δὲν ὑπέμενε νὰ βλέπῃ ἀνδρῶν ποτὶν τοσαύτην ἀπάθειαν ἐν ὁλίκῳ σώματι ἐπιδεικνύμενον. Διὰ τοῦτο παρακινεῖ τοὺς φίλους αὐτοῦ βαρβάρους, νὰ φέρωσι τὰ ἔπλα καὶ κατὰ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐρισκομένων μονῶν. Οἱ ἀπόγονοι δὴλ. τῆς Ἀγᾶρ πλήρεις ὀργῆς καὶ θυμοῦ, λεηλατοῦσι τὴν ἔρημον, καὶ ἀλλήλους μὲν τὸν θεοφόρον πατέρων διαπερῶσιν διὰ στόματος μαχαίρας, ἄλλους δὲ ἀπάγχουσι αἰχμαλώτους. Τινὲς δὲ διακυρῶντες τὰς χεῖρας τούτων, μεθ' ὧν καὶ ἡμέτ. ἄγιοι, δὲν ἤθελον νὰ διαμείνωσι πλέον εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ἐκκληίροντες οὕτω δεσποτικὴν ἐντολήν, προτρέποντας ὅπως φεύγωσι ἐκ τοῦ κώμου. (2)

Η'. Προσπειρῶντες λοιπὸν ἐκεῖθεν ὑπὸ οὐρίον ἄνεμον, ἀποπρωιόθησαν παρὰ τὴν Μίλῃν περὶ τοῦ (3)

οὐ μακρὰν δὲ ταύτης ὑπέκειται ὁρος, Ἀάτρος κοινῶς ὑπὸ τῶν ἐγγυρῶν ὀνομαζόμενον, ἴσως μὲν καὶ ταχέως λαβὼν τὴν προσωνυμίαν, ἀλλ' ἴσως διότι ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ πολλοὶ οἱ ἀσκητὲς τῶν ἐρημικῶν ζωῶν. Θὰ ἦδύνατο τις δὲ νὰ εἴπῃ ἐκ τῶν ἐπισυνεβάντων μετέπειτα ἐν αὐτῷ, ἐπὶ ἡ ἀποδοθεῖσα ὀνομασία, ἥτοι πολὺ κατὰλληλος. Διότι ἐκεῖναι τὰς νὰ θεωρήγῃ λατρεία, ἡ δὲ ἔργων θεραπεία τοῦ θεοῦ, προστηκόντων θὰ ἦδύνατο νὰ ὀνομασθῇ Ἀάτρος καὶ τὸ ὄρος ἐκεῖνο, ἅτε πολλὰς ἔχον τοὺς γενήσους τοῦ Θεοῦ θεράποντας, τοὺς λατρεύοντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ διὰ μόνον τὸν Θεὸν ζῶντας. Ἀρκεῖται λοιπὸν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο, καὶ εὐρόντες πολλοὺς διακρινόμενους ἐπ' ἀρεταῖς, ἡγαλλιάσαντο τὰς ψυχὰς, καὶ ἤμνον εὐχαριστήριον τῷ Θεῷ ἀνέπεμψαν, προσάροντες τὸ τοῦ Δαβὶδ: Ἐ'Ισοῦ δὴ τί καλόν, ἡ τί τερπνόν, ἀλλ' ἡ τὸ κατεκεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τοῦτο. (1). Καὶ ἐνταῦθα συνεχίζων τὸν ὅρμον τῆς ἀρετῆς, ἀπεδύθη πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοῦ πνευματικοῦ σταδίου, καταστάς τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ πάντων. Διότι παρ' ὅλγρον νὰ ἐξελάμβανον αὐτὸν ἄλλον καὶ ἄσκαρον, αὐτὸν, ὁ ὅποιος καὶ νηστεῖαν πολυήμερον ἤσκει, καὶ εἰς πανυχίους σάσεις ὑπεβάλλετο. Ὅσας δ' ἐμελλε νὰ μεταλάβῃ τροφῆς, ἄσος ἐκ κριθῆς ἡ κέγγρον ἀνεπλήρουν τὸν στίνον. Μικρὸν δὲ τὶ τεμάχιον αὐτοῦ καταβρέχων εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἐναποκείμενον ἐβύλατταν εἰς ἑτέραν τράπεζαν. Ἀλλ' ὡς τῆς οἰκονομικῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστήμης! Ἐπειδὴ δὴλον ἐστὶν παρὰ πολλὰς τῶν ὁπαδῶν τοῦ Μάνεως (2) ἐκλαμβάνεσθαι βδελυκτέα ἢ χρήσιμα τῶν βρωμάτων, καὶ βδελύττονται τοὺς ἐσθίνοντας τυρὸν καὶ ὦν, διατείνοντες δὲ ταῦτα εἰς πούμακα τὸν Σατανᾶ, ἐπὶ τεχνάσεται καὶ ἡ μηχανάται ὁ δόκιμος τὸν ψυχῶν ἱατρός; Ἀπεχεῖ μὲν τὸν τοιοῦτον δι' ἐλίου τοῦ ἐτους, πλὴν ἢ δὲ ὅλον νὰ δώσῃ λαβὼν εἰς σκάνδαλον, οὐδὲ νὰ κλίσῃ τὴν συνειδήσιν τινων, ἐγένετο καὶ τυροῦ καὶ γαλακτοῦ, ὅσους συνέπιπτε νὰ τελεῖται λαμπρὰ τις τελετὴ καὶ πανηγυρὶς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἡ τὰ γενέθλια αὐτοῦ, ἡ ἡ ἀνάμνησις τοῦ κοσμοσωτηρίου πᾶσι καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ. Πολλῶν δὲ τότε βλαπόντων αὐτὸν γενόμενον τῶν ῥηθέντων ἐπανήρχετο καὶ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἐγκράτειαν.

Θ'. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὲν κεκρυμμένη πόλις ἐπ' αὐτὸν ὄρους κειμένη, οὐδὲ νὰ κείται ὁ λόγος ὑπὸ τὸν μόδιον (3), οὐδὲ νὰ φωτίζῃ ὁ λαμπρὸς οὗτος ἀστὴρ μόνους τοὺς πέριξ, καὶ νὰ μὴ περιαιχθίζεται διὰ τὸν λαμπρὸν αὐτοῦ τοὺς μακρὰν κατοικοῦντας. Ἀπαντες λοιπὸν οἱ ἀσκητὲς ἐν τῇ ὄρει ταύτῃ τὴν μοναχικὴν ζωὴν, συνειληφότες πρὸ τὸν θεοφόρον τοῦτον, ἱκέτευον νὰ ταχθῶσιν ὑπ' αὐτὸν ὡς καθηγητὴν καὶ ποιμένα, καὶ νὰ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς γνώμης καὶ τῆς θελήσεως αὐτοῦ. Ἐκείνους δὲ περικρίνον τὸν εὐσχημὸν βίον, ἀπέκρουε τὴν πρότασιν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μεταβάλλαντες εἰς Κων(4)πολιν, γνωστοποιοῦσι τὰ

(1) Ψαλμ. ελβ'. 1.

(2) Ὁ Μάνης ἐγεννήθη ἐν Βαβελῶν ἐκ τῆς ἀναγωγῆς δὲ τῶν βιβλίων αἰρετικοῦ τινος Σατανᾶ, ἔλαβεν τὴν αἰσχρὴν ἑξοχὴν ἑστῆς. Ἐδίδασκε δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους τὴν ἀποχρὴν ἀπὸ κηρύσας τροφῆς καὶ ὦν ὡς φαροῦσιν ἐν αὐτοῖς θείας οὐσίας [Μελετ. Ἐκκλ. Ἰστορ. Τομ. Α'. σελ. 277].

(3) Ματθ. Ε'. 14-15.

(1) Λουκ. β'. 40.

(2) Ματθ. ι'. 23.

(3) Ἡ Μίλῃς ἦτο μία τῶν ἀρχαίων Ἰωνικῶν πόλεων. Περὶ δὲ τοῦ παρ' αὐτῇ ὄρους Ἀάτρον ἴδε ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ὑπὸ τοῦ Σακελλίου σημειούμενα.

κατὰ τὸν ἄνδρα εἰς τὸν ἀρχιποῖμενα (1), καὶ ἀνακοινῶντας εἰς αὐτὸν τὸν αὐτοῦτον σκοπόν, παρακαλοῦσι θερμῶς ὅπως ἐξακούσῃ βίαν ἐπὶ τοῦ μὴ θέλοντος, καὶ καταστήσῃ ποιμένα τοῦτο εἰς αὐτοῦ. Πείσας λοιπὸν καταλλήλως ὁ Πατριάρχης τὸν Θεοφόρον, καὶ ὑποδείξας εἰς αὐτὸν οὐκ ὀφείλει νὰ θεωρῇ προσηγορεύον τῆς οἰκίας τὴν τοῦ πληρίον ὠφέλειαν, καθίστησιν αὐτὸν παντὸς τοῦ ὄρους ἀρχιμανδρίτην, ὑπερβαλλόντως θαυμάσας τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐν ταῖς διαλέξεσιν ἱλαρότητα αὐτοῦ, καὶ διακρίνας αὐτὸν ἄνδρα πλήρη πνεύματος καὶ συνέσεως. Ἐκκλησιολογῶν λοιπὸν τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν ταύτης, μονοθυλῶς ὡς πρὸς Θεὸν προσείχων εἰς αὐτὸν οἱ ἐν τῇ ὄρει μονάζοντες, ἐξηρῶντο ἐκ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ δοκῶν αὐτῷ ὡς νόμος ἐξελαμβάνετο. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν πολυμορφίαν τῶν λογικῶν ναυμάτων, πᾶν ξηρὸν ἐξηρανοῦντο καὶ ἀνέκλλησε, καὶ εἰδὼς πλοῦσιον τὸν καρπὸν, καὶ ἐν βροχεῖ χρονικῇ διαστήματι, μεγίστην πρὸς τὴν ἀρετὴν πρόδοσιν ἐγένετο καὶ τοῦτο, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἀρχόμενοι ἀγαπῶσι νὰ ἐξομῶνται πρὸς τοὺς ἄρχοντας. (2).

Γ'. Ἀλλὰ καὶ πάλιν καταιγὶς δολόχληρος συνετάραξε τὸ ὄρος: πάλιν ἐπῆρχετο ἀπειλητικὴ ἡ θάλασσα τὸν περασμὸν πάλιν κατὰ τὸν Θεοφόρον ἐλθούσα ὁ δράκων, ὁ ἀποστάτης, ὁ ὑψώτας ὑπερφύων τὴν κεφαλὴν κατὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, καὶ τὰ ὄρατα ἐκείνα μέρη τῆς Ἀνατολῆς ἐλυμῖνοντο οἱ τῆς Ἀγᾶρ ἀπόγονοι, πανταχοῦ τὸν φόνον καὶ τὴν καταστροφὴν ἐνοσιπείροντες. Τὸ λοιπὸν ἔδει νὰ πράξωσιν οἱ καλὸι τῆς ἀρετῆς ἀγωνισταί: δὲν ἐπρεπεν ἄρα νὰ πεσοῦσιν καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἰς τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα, τὸ παρακλειόμενον ὅπως εὐχόμεθα ἵνα μὴ ἐλεσθῶμεν εἰς πειρασμὸν (3): Λοιπὸν οὐδὲ αὐτοὶ ἐπέτρεψαν ὅπως περιπακῶσιν εἰς προφανὴ κίνδυνον, ἀλλ' ἐν σπουδῇ ἀποπέλουν παρευθὲς διὰ τὴν νῆσον Κῶ, ἐνθα οὐδεὶς ὑπῆρχεν ὁ μὴ θαυμάζων τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ μὴ ἐπαίνων τὸ πρᾶον καὶ μετρίχον αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τῶν Ἀποστόλων πράξεων. (4). Διότι καὶ ἐκεῖνοι κατέβησαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ὁποίων διένειμον εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ χρείας, καὶ οὕτω προσέφερον οὐ μόνον τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας αὐν ἀφίερουν τῷ Θεῷ. Ἐν βροχεῖ δὲ χρονικῇ διαστήματι ἀνεγείρει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονήν, ὅπου δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ψυχῇ ἐνοθεύεισ ἀπᾶς τῇ Θεῷ δι' ἀρετῆς ὑπερβαλλούσης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπομείνῃ τὸν ἀπ' Αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ἀποσχισμὸν. Πολλοὶ δὲ ἐπαρττον καὶ ἐκείνους τὸ ἔσποιν ἀναφέρει περὶ τὸν πιστευσάντων ἡ ἱστορία τ

σηκούσης τιμής αξιούσης, ενουθέτει τὸ ὅπ' αὐτὸν ποίμνιον ὅπως μὴ δυσφορή διὰ τὰς συχνὰς μετακινήσεις, μηδὲ ἀνίσταται ἀνοήτως εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, τοῦ τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ οἰκονομοῦντος. Ἀλλ' εἰς ἐκ τῶν μοναχῶν μὴ ὑπομένων τὰς κακουχίας, μηδὲ τῆς ἀρετῆς τὸ στερηθῆναι καὶ ἐπιπλέον, ὡς ὁ Ἰούδας ἐκ τῶν δώδεκα, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς ὁμηγύρεως τῶν ἀδελφῶν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐκείνην συναυλίαν ἀντιπλάσσει ἀντὶ κήπου, τὸν ὅποιον ἐμίσησεν. Καὶ καθὼς ὁ διάβολος εἰσῆλθεν εἰς τὸν Ἰούδαν καὶ ὤθησεν αὐτὸν εἰς τὴν προδοσίαν, ὡς ἀναφέρει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον (1), τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸν ἀποσπασθέντα ἐκ τῆς ἀδελφότητος κατεβασάνει ποτηρὸν δαιμόνιον, καὶ εἰς τὸν πατέρα ἀγγέλλεται τὸ πάθος τοῦ μικροψύχου μαθητοῦ. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς καὶ ἀνεξίτητος, δίδων τόπον τῇ ὀργῇ, ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀπέργεται διὰ νυκτὸς πρὸς τὸν ἐμφανῆ καὶ παράφρονα, ἀναγινώσκει ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς τὰ τοῦ Πνεύματος λόγια, καὶ ἀμέσως βελτιοῦται ἡ θέσις τοῦ νοσούντος, καὶ πλέον δὲν ἐπιθυμεί νὰ ἀσχολεῖται περὶ φυτείας δένδρων καὶ ἀρδεύσεως κήπων, ἀλλὰ προθυμοποιεῖται πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς τῆς ἀρετῆς, ἐπανερχόμενος τοιαυτοτρόπως καὶ πάλιν εἰς τὴν ποίμνην ἀπὸ τῆς ὁποίας κακῶς πρότερον εἶχεν ἀποχωρισθῆναι.

12'. Μετὰ πάρεδον δὲ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος προλέγει εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, ὅτι θὰ ἀποδημήσῃ πρὸς Κύριον, ὅτι οἱ Ἀγαρινοὶ δὲν θὰ κατοικήσωσι μέχρι τέλους τὰς νήσους, καὶ ὅτι ὁ ἐπιστήθιος μαθητῆς δὲν θὰ παρῇ τούτους, ἀλλ' ὅτι μόλις καταπαύσῃ ὁ κλύδων, θὰ ἐπανέλθωσι καὶ πάλιν εἰς τὴν πνευματικὴν μένδραν. Παρακαλεῖ δ' αὐτοὺς νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν ἐκ τῆς ξένης ταύτης γῆς καὶ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, καὶ νὰ καταθέσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν διὰ τὸν ὅποιον πολλὰ ἐμύχθησεν. Ταῦτα προειπὼν τοῖς φοιτηταῖς, καὶ διὰ λόγων ἀποχαριτιστηρίων καθαγιάσας τοὺς παρόντας, παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ τὴν 16 τοῦ μηνὸς Μαρτίου. Ἄμα τῇ ἐκπληρώσει τῆς προρρήσεως, καὶ τῇ ἐξαφανίσει τῶν κατὰ θάλασσαν πειρατῶν διὰ τῆς τοῦ ἀρχοντος δυνάμεως, οἱ καλοὶ φοιτηταὶ ἀνεμνηνίσκοντο τῆς προφητείας τοῦ καλοῦ ποιμένου, καὶ ἡτοιμάζοντο πρὸς ἀπόπλουν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κατοικοῦντες τὴν γῶραν ἐκείνην ἤκουσαν ὅτι θὰ ἐστεροῦντο τοῦ τιμίου ἐκείνου σώματος, συνανδροισθέντες ἐκ τῶν πέριξ, ἔλεγον ἀποκαλύπτως ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο. Διότι ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἦτο ἀνόητον καὶ ὅλος ἀσύνετον νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλους νὰ μετακινήσωσιν ὅπου ἤθελον ἐκεῖνον, ὅστις ἦτο δι' αὐτοὺς σωτήρ, ἱατὴρ, καὶ πάσης νόσου θεραπευτής. Διὰ τοῦτο αὐστηρῶς ἐφύλαττον τὸν νεκρὸν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἱκανὸν νὰ διαφουδή ἡ πρόρρησις τοῦ μάκαρος. Ὅθεν προκηρυχθεὶς πλέον τῆς νυκτὸς διαφυγόντες τοὺς φύλακας, φέροντες ἐπ' ὤμων τὸν νεκρὸν, εἰσβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ τυχόντες νηνεμίας, καταφθάνουσιν εἰς τὴν νῆσον, ἀποβιβάζουσιν εἰς αὐτὴν μετὰ μεγαλοπρεποῦς πομπῆς τὸ ἱερὸν σκήνωμα, ὑμνολογούντες τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀέρα διὰ τῶν ἀρωμάτων κατευοδιάζοντες. Καὶ νῦν δὲ ἄρτιον καὶ ὁσῶν κατατεθειμένων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀποστόλου, ἀ-

(1) Ἰωάν. 17'. 2.

ναβλύζει θαυμάτων πηγὰς, καὶ ὡς τινα ὁμήν μύρου αἰσθάνονται οἱ πιστοὶ ἀπτόμενοι αὐτοῦ, καὶ διὰ μέσης τῆς ἀφῆς καθαγιαίνονται, καὶ ἀπὸ πάσης σωματικῆς βλάβης ἐλευθεροῦνται.

13'. Ἀπὸν κύκλῳ τοῦς ὀφθαλμοῦς σου πᾶς ὁ φιλοθεάμων, καὶ ἴδε τὰ πνευματικὰ τέκνα ἐπὶ τὸ αὐτὸ μετὰ τῆς μητρὸς συνηγμένα, πληθυνόμενα καὶ ἐπιστηριζόμενα διὰ τῶν εὐχῶν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν διαφεύγοντα. Προσπορεύσεις δὲ, τις εἰς τὴν νῆσον καὶ πλοῖον μυρίανδρον, εἶδεν ὄνειρον τρομακτικόν εἰς μέγαν φόβον ἐμβάλδον αὐτόν, διότι ἀποβίβασθ' ἐν τῷ ναυτικόν, κατέστρεψε τὰ τῆς μονῆς πρόβατα· ἀλλ' εὐθὺς καθίκετεύσας τὸν ἅγιον, τὸν καθ' ὅπου εἰς αὐτὸν ἐμφανισθέντα, συνδιαλλάττεται μετ' αὐτοῦ, ἀποζημιώσας πολλαπλασίως τὴν μονήν.

14'. Καὶ οἱ κατὰ θάλασσαν δὲ πειραταὶ ἐκ πολλῶν πραγμάτων ἐνοήσαντες τὴν πρὸς Θεὸν τοῦ μακαρίου παρρησίαν, δὲν τολμῶσι νὰ ἀρπάσωσιν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἐκ τῆς μονῆς ἀντικείμενον, ἀλλὰ μάλλον καὶ ὄμορα προσφέρουσι καὶ τιμῶσι διὰ παντοίων ἀναθημάτων τόσον ἐτύγχανε καὶ παρὰ τοῖς βαρβάρους σεβαστὸς ὁ ὑπὸ πάσης ἀρετῆς καθωραϊζόμενος.

15'. Ἄλλοτε δὲ λατίνος τις ἀπερχόμενος εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς προσκύνησιν τοῦ ζωφόρου τάφου, καὶ προσορμισθεὶς εἰς τὴν νῆσον, ἀνέρχεται εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῇ· καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐσχάζετο τὸν ἅγιον, ἀποκόπτεται μέρος τι ἐκ τοῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ ὡς θαυσαυρὸν πολυτίμου ἐφύλαττεν αὐτό. Κλύδωνος ὅμως μεγάλου ἐγερόντος ἐν τῇ ἀποτόμῳ ἐξαγριωθείσῃ θαλάσσῃ, ἤρξατο δυσανασχετῶν ὁ ὑπεξαίρεσας τὸ λείψανον. Καὶ καθὼς ὁ καταπορεύει ὑπὸ τοῦ κήτους Ἰωνᾶς ὁμολόγει ὁ ἴδιος ὅτι εἶνε ὁ αἴτιος τοῦ κλύδωνος, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ὑπεξαίρεσας τὸ τοῦ δακτύλου τεμάχιον, λαβὼν αὐτό, τὸ ἔθηκε διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν εἰς τὴν θέσιν ἀφ' ἧς τὸ ἀφῆρεσε, καὶ ἀμέσως ἐπηκολούθησε νηνεμία καὶ ἀπέπλευσεν.

16'. Ἄλλοτε ποτε πάλιν ἄγριοι τινες πειραταὶ καταγαγόντες τὰ πρόβατα τῆς μονῆς, μετεμειλῆθησαν, καὶ προσελθόντες, ἐξωμολογοῦντο τὸ ἐαυτῶν πληγμῆμα, καὶ ἐξήτουν συγγνώμην διὰ τὸ ἀμάρτημα τὸ ὅποιον ἐξ ἀγνοίας διέπραξαν. Οἱ μοναχοὶ λοιπὸν μολύμειον τὸν τοῦς πταίνοντας συμπαθόντα διδάσκαλον, δὲν ἐπέπληξαν αὐτοὺς διὰ τὴν ζημίαν, ἀλλ' ἡσχίθησαν ὅπως ὁ Θεὸς γένηται αὐτοῖς ἔλεως. Ἀλλ' ἐκεῖνοι τὰ αὐτὰ βραδύτερον ἐποίησαν. Εἰς λοιπὸν ἐκ τῶν παρόντων μοναχῶν προεῖπεν, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺ διάστημα, καὶ θὰ τιμωρηθῶσιν οἱ παραβάντες τὰ συμπεφωνημένα. Καὶ πράγματι ταχέως ἡ θεία δίκη ἐπελθοῦσα, παραδίδει τοὺς εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν στόλον, καὶ λαμβάνουσι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀπεριστοφίας των.

17'. Ἐξωργισθὲν ποτὲ κατὰ τῆς μονῆς ὁ τοῦς τὴν νῆσον Σάμον κατοικοῦντας φορολογῶν, προβαλλόμενος τοῦς πτωχοὺς ὡς πρόφασιν τῆς φορολογίας αὐτοῦ ταύτης (1). Οἱ μοναχοὶ τότε πεσόντες πρὸ τῶν ποδῶν του, καθίκετευον αὐτὸν ὅπως μὴ ἐξαγριούται μάτην κατ' αὐτῶν. Δεξιόμενος τὴν ἱκεσίαν αὐτῶν, ἀνεχώρησε βαρυθυμῶν ἐκ τῆς νήσου. Ἀλλ' ἐξηγγριώθη παρευ-

(1) Παύλ. ῥμ'. 4.

θὺς ἡ θάλασσα, καὶ ἡπείλει νὰ καταποντήσῃ τὸν κατὰ τὸν ἀνακτῶν θρασὺν καὶ ὑπέροφρον, ὅποτε ἐνοήσας οὗτος τὸ αἶτιον τοῦ δράματος, μεταμεληθεὶς, ὀπισθοδρόμωσεν, ἐπανήλθε πάλιν εἰς τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ ὁποίου βαρυθυμῶν ἐξέπλευσε, καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸν ναὸν ἐξήτει συγγνώμην διὰ τὴν παρεκτροπὴν του, καὶ δι' ὑποσχέσεων ἀφιερωμάτων ἐτίμα τὸν ἅγιον.

18'. Καὶ ἡμεῖς μὲν, ὦ μάκαρ, προσγέγαμεν ὑμῖν τὸν κατὰ δύναμιν ἔπαινον. Σὺ δὲ εἶπε νὰ ἐποπτεύῃς

ἡμᾶς ἀνωθεν, νὰ ἐξοικονομήσῃς τὰ πάντα κατὰ τὸ ἡμέτερον συμφέρον, καὶ νὰ μὴ παύῃς ἐξευμενίζων ἡμῖν τὸ θεῖον, καταπαύων τὴν ἀντάσθαλον ὕβριν τῶν φορολογούντων, ἡμᾶς καὶ ἐκμιδενίζων τὰ πονηρὰ διαβούλια τῶν λαθρέως καθ' ἡμῶν ἐπιτιθεμένων, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ ἡ δόξα τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΥΠΟΤΥΠΩΣΙΣ

ΗΤΟΙ

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΥΤΟΥ ΜΑΘΗΤΑΣ ΕΝ ΤΗ: ΕΝ ΠΑΤΜΩ:

ΙΔΙΑ: ΑΥΤΟΥ ΜΟΝΗ:

Α'. 'Επειδή και ἐγὼ ὢν ἄνθρωπος ἀρετὰ ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ ἔχω εὐεργετηθὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπειδὴ φθάσας ἤδη εἰς βαθὺ γῆρας οὐδὲν ἄλλο ἀναμένω εἰμὶ μόνον τὴν μετὰστασιν ἀλλαγῶ, ὡς λέγει ὁ θεολόγος Γρηγόριος (1), διὰ ταῦτα ἐσκέφην ὅτι πρέπει νὰ διατυπώσω ἐγγράφως πρὸς τὴν εὐσεβῆ ἀκαλουθίαν μου ἐκεῖνα, τὰ ὅποια μοὶ φαίνονται ὅτι εἶναι ὠφέλιμα εἰς αὐτὴν πρὸς πληρὴν καὶ σωτήριον εὐαρέστησιν τῷ Θεῷ, καὶ νὰ ἐκθέσω πρὸς τοὺς φιλάτους μου ἐν Κυρίῳ ἀδελφοὺς καὶ τὰ τέκνα διάταξιν, ὅπως μεταχειριζόμενοι ταύτην ὡς γνώμονα καὶ κανόνα, καὶ ἐνεργοῦντες κατὰ τὰ παρηγγελμένα πολιτεύονται σὺν Θεῷ κανονικῶς καὶ εὐσυνειδήτως καὶ εἰρηνικῶς διαφυλαττόμενοι ὑπὸ τῆς ζωαρχικῆς καὶ παναγίας χάριτος τῆς Τριάδος. Ἀλλ' ὁ ἱερὸν τάγμα (διότι πρὸς ὑμᾶς ἦδη στρέφω τὸν λόγον), ποίμνιον ἐλεκτὸν, λαὸς ἐπίλεκτος, συνοδία θεοφιλῆς, τέκνα ὑπὸ τοῦ Κυρίου εὐλογημένα, ἐμπρὸς ἀκούσατε ὅσα θὰ διηγηθῶ εἰς ὑμᾶς: «Δεῦτε ἀκούσατέ μου, φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς (2)» (διότι ἐνίοτε θὰ μεταχειρίζομαι καὶ λόγια τοῦ ἱεροφύλατου): «κλίνετε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου». (3). Ἀς λέγῃ δὲ ὁμοῦ καὶ ὁ Σολομὼν μετὰ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ὁ υἱὸς συγχρόνως μετὰ τὸν πατέρα ὡς συμβάλλωσι μετὰ πατρὸς ὅστις συνομιλεῖ πρὸς υἱοῦς: «Εἰσακούσατέ μου, σερνὰ γὰρ ἔρω, καὶ ἀνοίσω (4) ἀπὸ χειλέων ὀρθάν». (5). Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι καλὸν καὶ ἀναγκαῖον νὰ καταστήσω ὑμῖν πρότερον ἐν μέρει γνωστὰ τὰ κατ' ἐμὲ καὶ νὰ εἰπω περὶ αὐτῶν ὅσα εἶναι δυνατὰ, ἵνα κατὰ σειράν νὰ διαλάβω συντόμως καὶ περὶ τῶν κατεπειγόντων καὶ σπουδαίων. Διότι καὶ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ πολ-

λάκις εὐρίσκωμεν ἄνευ φόβου τινὲς τὴν χρῆσιν λόγων καὶ διηγήσεων, οἱ ὅποιοι ἔχουσι σχεῖν καὶ οἴοναι εἶναι εἰς ἔπαινον τοῦ διηγούμενου καὶ ὅμως οὐδεὶς κατηγοροῦσεν αὐτοὺς ὅτι περιουσιολογοῦσιν. Δὲν θεωρεῖται δὲ ἄξιον κατηγορίας τὸ τοιοῦτον, ὅταν γίνηται διὰ τὴν ἐκθέσιν καὶ τὴν σαφήνειαν τοῦ ἀντιδουμένου, καὶ οὐχὶ δι' ἄλλο τὴν ἀνθρωπίνων. Διὰ τοῦτο λοιπὸν οὐδὲ εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν γέροντα ἐφάνη ἀνάγκησεν νὰ διηγηθῶ ἐξ ἀρχῆς τὰ κατ' ἐμὲ καὶ νὰ παραστήσω εἰς ὑμᾶς μέχρι τέλους τὴν πορείαν τοῦ βίου μου, ἵνα ἐπειτα δὲ νὰ ἐπιτάξω καὶ τὸ φανερὸν ὡφελισμὸν, ἵνα γέννησθε σωθόμενοι ἐν Κυρίῳ φυλάττοντες τὴν ὑπακοήν.

Β'. Ἡμεῖς γεννηθέντες ἐν τῇ Ἀνατολῇ (1) καὶ ἐκ νεότητος ὑπὸ ἀντιρρόπων λογισμῶν ταλαντευόμενοι ἀπεφασίσκαμεν, εἰς ἡλικίαν ἀληθινῆς παιδείας, νὰ ἀπομακρυνθώμεν τῆς πατρικῆς οἰκίας, καὶ ἀποχωρήσωμεν γονέων καὶ συγγενῶν νὰ καταφύγωμεν πρὸς τὸν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ σωτήρα, ὅπερ βεβαίως καὶ ἐξετέλεσα καὶ δι' προσελθόντων κατετάχθη εἰς μοναχικὸν τὸ τάγμα (2), τεθείς ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ προηγούμενου τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ποιμνῆς. Ἐξάπαντος δὲ ὁ Θεὸς ἦτο, ὅστις διὰ τὴν ἀφάρτον τοῦ εὐσεβήσαντος, μετέωρισεν ἐν μικρᾷ ἔτι καὶ ἀτελεῖ καὶ τρυφερᾷ ἡλικίᾳ, ἥτις δὲν ἔχει ἀκόμῃ τὸ λογικὸν ἀνεπτυγμένον. Τοῦτο δὲ βεβαίως εἶναι ἀρμόδιον εἰς τὴν μεγαλοεργίαν Ἐκείνου, ἐπειδὴ καὶ τὸ πάλαι: «ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων αἶνον κατήρτισα», καὶ: «Ἡ δόξα τῶν λόγων αὐτοῦ φωτίζει καὶ συνετελεῖ νηπίους», ὅπως θεοτάτα καὶ προφητικώτατα φάλλει ὁ Δαβὶδ (3). Γ'. Ὁ πόθος δὲ τοῦ νὰ ἴδω καλυτέραν ζωνταίναν

μὲ ἡγάγασκε νὰ μεταβῶ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Καὶ λοιπὸν ἦλθον καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης ποθῶν νὰ γίνω προσκυνητὴς τῶν ἁγίων ἱγνῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ προσηύχας οὐδὲν ἤτολμ' νὰ μεταναστεύω ὡς σπουδῶν καὶ νὰ διαμένω ὡς οἱ παλαιοὶ ἐν ταῖς ἐρήμοις. Προσκυνήσας λοιπὸν τοὺς ἁγίους τόπους καὶ ὡς ἦτο ἐπόμενον, συνομιλήσας μόνον μετὰ τῶν ἐκεῖ πατέρων καὶ φωστέρων (διότι διατάξω νὰ εἰπω ὅτι καὶ ἐκαρπώσθην τὴν μέμνησιν τοῦ βίου αὐτῶν) κατεσχίνοισα ταχέως ἐφ' ἑαυτὸν χρόνον εἰς τὰ ἐρημικώτερα μέρη αὐτῆς. Ἐπειτα, ἐπειδὴ δὲν ἐπέτρεπον οἱ Σαρακῖνοί. (= Ἀραβες, Μωαμεθανοί), οἱ ὅποιοι ἀνεγνώσαν καὶ ἐξηπλώθησαν ὡς καταστρεπτικὴ χάλαρα κατ' ὅλην τὴν Παλαιστίνην καὶ κατέστρεφον καὶ ἡφάνιζον τοὺς Χριστιανούς, ἐγὼ μὴ θέλων νὰ πάθω οὐκ εὐχαιρῶς (διότι ἐὰν δὲν ἡμποδοίεε τοῦτο, δὲν θὰ ἐφανόμην ὡς φιλοφυγῆσας), μετέβην ἐκεῖθεν ὡς ἀπελθεὶς καὶ διοκόμενος ὑπὸ τῆς φάλαγγος τῶν βαρβάρων καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἀδύρβον ὄρος, κείμενον μὲν εἰς ὠρατὸν μέρος τῆς Ἀσίας, καλούμενον δὲ ἐγγχωρίως Ἀτρός (1), ἐλυκισθεὶς ἐκ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ φήμης. Διότι λέγεται ὅτι καὶ οἱ ἀξιωμακρίστοι ἐκεῖνοι πατέρες, οἱ ὅποιοι κατήκησαν ποτὲ τὸ Παῖθον (2) καὶ τὸ Σίνιον, μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀπὸ ἐκεῖ εἶδον αὐ καὶ οὐχὶ ἔλοι, ἀλλ' οἱ περισσότεροι, ἕνεκα τῶν συνεχόντων ἐπιδόων τῶν ἀνημέρων Βλεμνίων. (3).

Δ'. Ἡ ἀγάπη λοιπὸν πρὸς τοὺς ἁγίους ἐκείνους ἄνδρας, ἡ ἀδελφία ἡμᾶς εἰς τὸ ὄρος τοῦτο ἔστησε καὶ τὸν ὁρατὸν ἡμῶν ἐν αὐτῷ καὶ ἐποιήσαμεν ἐν αὐτῷ ἀνὴρα πνευματικόν. Καὶ διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ ἡ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ διαγωγή ἡμῶν προήχθη εἰς περὶ τῆς διδασκαλίας ἐν αὐτῷ κατ' ὁμάδας ἀκούμενοι, καὶ ποτὲ μὲν δύο ἢ τρεῖς ὅμοιοι ἐν τῇ ὁνείατι τοῦ Κυρίου κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον (Ματθ. ιη' 20) ἐδιηγάμεθα, ποτὲ δὲ καὶ περισσότεροι προσηύχοντες τὸν κοινωρικὸν βίον, καὶ ἀλλὰ ὅσοι δὲ πολυάριθμοι πληθὺς διηρημένοι ἄμα καὶ ἡνωμένοι ἐφάνησαν, ὡς λόγου χάριν εἰς τὴν λαύραν, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν πατέρων ἐνούμενοι κατ' ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ἐπιτελοῦντες συγχρόνως τὴν σύναξιν, καὶ ἀποὺ μετέδιδον πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαν ψυχοφελὴ πάλιν ἐπέστρεφον εἰς τὰ ἴδια καὶ διήκουν ἡσυχῶς ἐν ψαλμῶδαις καὶ ὁμογενεῖς τὰς ἐξ ἐργασίμων ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος καὶ ἦτο ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον τὸ πᾶν, διότι διηγεῖτο ὁ εἰς ὑπὸ τοῦ ἄλλου εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀρετῆς καὶ τὰ τοῦ κοινοβιακοῦ δὲ βίου κατορθοῦντο μετὰ μεγάλῃς ἀκριβείας ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων, χωρὶς οὐδὲ ὅσον νὰ ἀλλοιούται τι ἢ παραχαράσσεται. Ὡς πῶς νὰ ὑπομείνω ἀκακρυτὴν τὴν ἀνάμνησιν τούτων! Δὲν ἡκούστο ποτε μετὰ τῶν μετ' ἡμῶν ἐν τῷ Ἀτρός καθημένων ἀξέμενοι ὁμίλει δὲν ἐπαινετο ποτε μετὰ τῶν ἐκείνων ἀρετῆς συνάδρους! δὲν

ὄπῃρχον εἰς ἐκείνους συμπόματα ἔριδος, ἡ μίσους ἡ βασκανίας! δὲν ὄπῃρχον εἰς κανένα ἐκ τῶν διατιμωμένων ἐν κοινοβίοις ἐκεῖ διδάσκοντα ὅλους καὶ μερικὴ καὶ λαβράλια γῆνιου τινὲς πράγματα σκέψαι! ἀλλ' ἦτο ὁ ἐκεῖ διαγόμενος βίος ὅλος καὶ ἐν πᾶσιν εὐσεβήσων, ἀκηχυσίων, ἀγαθῶσων, ἁγιωσύνης, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοῖς κατορθώμασιν, ἡ καρὸν τῶν ἀρετῶν, ἡ ταπεινοφροσύνη.

Ε'. Ἀλλ' ὡς τῆς ἐμῆς δυστοχίας! Ἐπέρχεται καὶ κατὰ τῶν μερῶν τῆς Ἀσίας καὶ πάσης τῆς τότε Ἰωνίας ἡ μάχαιρα τοῦ Κυρίου κόπτουσα καὶ οὐχὶ ἡσυχάζουσα, οὐδ' ἀνακαυμένη, οὐδ' εἰς τὴν θύμην αὐτῆς ἀποκαταστήναι ἀνεχομένη. Ἐπαφίεται καὶ κατὰ τῶν μερῶν τούτων ἡ ἐστυρίαιμένη βομβηρία, τὸ ἐνσταταμένον ἐν τοῖς σκεῦσι τοῦ θανάτου τόξον καὶ τὰ βέλη αὐτοῦ τὰ μεμεθυμένα ἐξ ἀμάρτων τραυματιῶν καὶ αἰνυμαλυσίας. Ἀνάπτει καὶ ἐκεῖ τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον ἐξεκαθήθη ἐκ τοῦ θυμοῦ τοῦ Κυρίου, καὶ κατέφαγε τὴν γῆν τῶν Ρωμαίων καὶ κατέφραξε τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων, δηλαδὴ συνέζησαν ἐκεῖνα τὰ προφητικά, ὅσα ἀποφάνεται ὁ Κύριος διὰ τοῦ Ἱερουλίου (1) καὶ τοῦ Δαυὶδ (2) καὶ τοῦ Μωυσέως (3) κατὰ τοῦ παραβαίνοντος Ἰσραηλῆτικος λαοῦ. Τὴν μάχαιραν καὶ βομβηρίαν καὶ τόξον καὶ βέλη μεθύοντα καὶ πῦρ καυμίνον: τὴν Ἱερουλίαν δεξιάν καὶ τὴν τῶν Τούρκων ὠμότητα, ἡ ἔποια πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν ἐξηφάνισε καὶ γαλεπὸς ἡρόμωσε. Τὸ ἀνομιον ἔθνος, τὸ καταστρέψαν πόλεις καὶ χώρας, ἐπέρχεται καὶ κατ' ἐκείνης τῆς χώρας ἐπιέρουν ἱσὴν καταστροφὴν εἰς τοὺς κατοίκους: καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν ἐπαυξάνων κατ' ἐκάστην τὴν εὐμερίαν τῶν Ἀγαρηνῶν δὲν ἀφήκεν ἀνεγύχλητον οὐδὲ τὴν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο καταφυγὴν ἡμῶν κατ' ὅσον οὐδὲ μικρὰ ὀπή ἐμεινεν ἀπακατήρητος ὑπὸ τῶν ἀθέλων. Διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ τοιοῦτο φόβου συνωθούμενος ἐπὶ ὁλίγα δευτέραν μεταναστεύσας, καταφρονήσας, ἴνα οὕτως εἴπω, καὶ ποιμαντικῆς χειροτονίας, τὴν ὁποίαν οὐχὶ ἔκουσας (διότι θὰ ἡδυνάμην μόνος νὰ τολμήσω τοιοῦτον μεγίστου πράγματος), ἀλλὰ καὶ λίαν ἀκουσας ἐδέχθην, καὶ ἔγινα ἱσὺς ἐνόχος τῆς ἐπὶ προστασίας δικῆς. Διότι τὸ ὄρος τοῦτο τοῦ Ἀτρός ἐνεπιστεύθη εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου (4) καὶ ἐν αὐτῷ ἔλαβον τὴν ὁνομασίαν ἀποτρεχόντος ὁ πρώτος καὶ ἱσὺς ἔπρεπε καὶ ἐν τούτῳ νὰ ἀποθάνω κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς δικαιοσύνης.

Ἄλλ' ἡ ἀνθρωπίνη ἀσθένεια ἡ ἐπιστερομένη πάντοτε εἰς τὴν φιλονεικίαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς ταύτην ἔχουσα θάρρος ἐνέπνευσεν εἰς ἐμὲ τὸ θάρρος ὅτι οὐδὲ ὅπως ἀδίκῃ ἐὰν καὶ πάλιν μεταναστεύσω ἕνεκα τῆς πολλῆς ἐπιρρείας τῶν ἐργαζόμενων ἐξ ὀφείων.

ΣΤ'. Τότε ἦλθον εἰς Σπέρρην (5) πόλιν παραθαλάσσιαν, ἵνα ἀποφύγω τὴν ἀπείνηαν τῶν βαρβάρων, ἔχων ἀκολουθοῦντάς με καὶ τινας τῶν συναδελφῶν, οἵτινες ἐθεώρησαν καλὸν νὰ ζωνταίνωσι μετ'

(1) Τὸ ὄρος τοῦτο κείμενον πληθὺν τῆς ἀρχαίας πόλεως Μολίων παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Μαιάνδρου ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ ἐλέγχετο τὸ πάλαι Ἀτρός καὶ ἐτήχοντο ἐπ' αὐτοῦ Μορσιστήνη.

(2) Παῖθον ἢ Παῖθον καὶ Παῖθον ἦτο Μορὴ κειμένη ἐν τῇ πόλει Ἰῶν τῆς Συνακῆς: Χριστοῦ ποτὲ ἀνατολῆς τῆς Ἐσθρας ὁμιλίας, ἔνθα ἐτήχοντο τὸ πάλαι ἡ Αἰεὶ δὲ ἡς διήλθεν ὁ Μωυσὴς μετὰ τὸν Ἰσορηλῆν.

(3) Οἱ Βλεμνῖες ἦσαν ἔθνος βαρβαρὸν τῆς Αἰθιοπίας, οἱ κοινῇ τὴν αὐτὴν Αἴθιοπιν παρὰ τὴν σημερινὴν Ἐρυθρίαν.

(1) Ἱερου. ιη' 6.

(2) Ψαλμ. ε' 13.

(3) Δευτερ. 34' 42.

(4) Ἐννοεῖ τὸν Πατριάρχον Κοσμάν τὸν Α'. πατριαρχεῖον αὐτοῦ ἀπὸ 1075—1081.

(5) Σπέρρην ἦτο ὄρος καὶ πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας παρὰ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἐλευσιανασίαν.

(1) Λογ. εἰς τὸ Θεοφ.

(2) Ψαλμ. ιη' 12.

(3) Ψαλμ. ος' 1.

(4) Ἰουδαίος=θὰ ἐκτρέφω.

(5) Παροιμ. η' 6.

(1) Ἐγεννήθη ἐν τῇ κόμῃ τῆς ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ Βιθυνίας.

(2) Τὸ τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ Μόσῃ Ὀλυμπον.

(3) Ψαλμ. η' 3, καὶ ψαλμ. 130.

ἐμοῦ. Πλὴν ἀλλὰ δὲν ὑπόδεχεν ἀκόμη ἡ θεία χάρις ἵνα εὖρε ἀνεσώζαι ἡσυχίαν. Διότι οὐδὲ ἔδω ἡσυχία ὑπὸ τοῦ ἰδίου φόβου ἐπαπειλούμενος. Ἐνταῦθα συνιέντησα ἄνδρα εὐλαβῆ καὶ κατὰ τὸ γένος περιβλεπτον (ἦτο δὲ Ἰθαγενὴς καὶ εἰς ἐπιστήμῳ γένους), ἠεὶ φιλή τὸν τρόπον, ἐπεικὴ τὴν γνώμην, σεμνὸν τὸ εἶδος, κόσμιον τὸ ἦθος, μοναχὸν τὸ σχῆμα, ὀνόματι Ἀρσένιον καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Σκηνοῦριον, ὁ ὅποιος με περιεποιήθη πολὺ καὶ ὁ ὅποιος ἦτο μὲν καὶ πρότερον εἰς ἐμὲ γνωστός, ἀλλ' ἦδη ἐπὶ μάλλον συνεδέθη πνευματικῶς διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς πρὸς ἐμὲ ἀγάπης. Καὶ πρῶτον μὲν μοι ἀνέθετε τὸ κατὰ τὴν Στροφήν ὁπάρχον εἰς αὐτὸν μοναστήριον· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἡδύνατο νὰ με κρατήσῃ ἐκεῖ, ὥρτισμένον ἀπᾶς διὰ παντὸς κατὰ τῶν μερῶν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὰς συνεχεῖς ἐκ τοῦ φόβου τῶν βαρβάρων μεταναστεύσεις (διότι οὐδέποτε κατὰ τῆς Στροφῆς τοῦδ' αὐτοῦ περιεμνέτο ἡ ἐπιτροπὴ, τὸν Περσὸν), με παρακαλεῖ νὰ διαπεραιωθῶ πρὸς τὴν νήσον Κῶ καὶ νὰ ἐξετάσω καλῶς τὰ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν γονέων περιελθόντα εἰς αὐτὴν κτήματα, καὶ εἰς οἰονόηστε μέρος τούτων θὰ ἤθελον νὰ ἀνεγείρω μονὴν καὶ νὰ ἀφιέρωσιν εἰς αὐτὴν ὅλην τὴν περιουσίαν του. Πείθεται εἰς τὸν ἄνδρα καὶ ταχέως μεταβαίνει εἰς τὴν Κῶν· περιέχρηται τὰ κτήματα τοῦ Σκηνοῦριου καὶ συναγοὺ λόφον μέγαν καὶ ἀκατοικητὸν καὶ εὐότερον καὶ εὐρύτερον. Τὸ ὅρος δὲ τοῦτο ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν νησιωτῶν Πηλίων· τὸ ὅποιον καὶ μόλις εἶδον νὰ χωρῇ ζῆται κυκλικῶς τῶν ἄλλων ὄρεων διὰ φαρμάγων καὶ φυσικῶν κοιλοτήτων· ἡγῆρασι τῆθ' ἡν καὶ εἶχον κατὰ νοῦν ἀμέσως νὰ οἰκοδομῶσιν εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην μοναστήριον· διότι ἐνέμυσεν ἐπὶ εἰς τὸ ὅρος τοῦτο ἦθελε σμαρτῆσαι ἢ περιπλάνησις μου καὶ ἦθελον ἀπολαύσει· μέχρι τέλους τῆς ἡσυχίας ἐπειτα δὲ ἦδεν κληρωθῆ εἰς τὸ Πηλῖον τοῦτο καὶ ὁ ἐμὲς πηλὸς (1)· ὅλλω δὲ ἐπεψήφισεν ὅς· φαίνεται, καὶ ὁ Θεὸς τὴν γνώμην μου.

Ζ'. Ἐνεκα τοῦτο ἐγὼ μὲν, ἂν καὶ ὑπόστην πολλοὺς καὶ ἀνακονήγητος κόπους εἰς τὸ Πηλῖον, ἐπὶ τέλους ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ. Ἐφαίνετο δὲ καλὸν εἰς τὸν Κύριον ἢ Πάτρις μετὰ θανάτου νὰ με ἔχῃ πρὸς ταφὴν. Διότι πεισθεὶς εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ παρακλήσεις τοῦ ρηθέντος ἀδελφοῦ κυροῦ Ἀρσένιου (διότι θὰ ἐπιτρέψω εἰς τὸν λόγον νὰ ἐνδικριθῇ ὁ λόγος εἰς τὴν διήγησιν τῶν κατ' ἐμὲ περὶ τὸ Πηλῖον), ἐπεδίδην εἰς τὰς οἰκοδομὰς, ὑπισχυμένον μὲν καὶ ἐκεῖν· οὐ πολὺ ὥρτον, ὅτι θὰ βοηθήσῃ βλακὴ δύναμις, μετ' οὐ πολὺ δέκον, ἐνθ' οὗ τὸ ἔργον εὐρίσκειτο ἔτι ἐν ἀρχῇ, ἀπορραίσαντος νὰ ἀπέλθῃ καὶ νύκτωρ ἀναχωρήσαντος καὶ ἀμεταστρεπτῆς πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα καταπλεῖσαντος. Πέρα πολλοὺς λοιπὸν κοπιᾶσας ἐγὼ, καὶ μυρίους ἰσχυράς καὶ πόνονας ὑπομείνας εἰς τὸσον δυσκόλους κακοὺς καὶ εἰς παντελὴ ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων φροδομήσας ἐν βάθρῳ τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ γαῖαν καὶ συνεπιθήσας μέχρι τέλους περικλυτὰ καὶ ὠραιότατα ἀφιερώσας αὐτὸν εἰς μνημὴν τῆς ἀννῆς Θεομήτορος. Μάλιστα δὲ κατεσκεύασα καὶ περιβόλον καὶ μελίτορα καὶ ἄλλα ὅσα χαρακτηρίζουσι τὸ αὐτοτελὲς καὶ συντελεσμένον Μοναστήριον· τοῦ ὁποῦ θ' αὐμᾶσαντες τὴν εὐπρέπειαν καὶ θεωρήσαντες αὐτὸ ὡς

ἐργαστήριον ἀρετῆς καὶ εὐσεβέστεροι καὶ φιλόχριστοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ῥηθείσης νήσου ἔκαιον εἰς αὐτὸ δωρεὰς ἀναλόγους τῆς δυνάμεως καὶ προαιρέσεως τοῦ ἑακαστοῦ, ὅχι μόνον εἰς κινεῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀκίνητα. Διὰ πάντα δὲ ταῦτα, δηλαδὴ τὰ τε κτήματα τοῦ Σκηνοῦριου καὶ τὰ περιελθόντα εἰς τὴν κυριότητα ἡμῶν ἐκ τῶν προσφορῶν, ἐπορηθησόμενοι Χρυσόβουλον ἐγγράφον τοῦ τότε κατέγοντος τὰ Ρωμαίων σκήπτρα κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου, ἀσφαλίζον καὶ στηρίζον εἰς ἡμᾶς τὴν κατοχὴν αὐτῶν.

Η'. Καὶ ἴσως ἐφάνημεν ὅτι ἡμεροῦμεν ἐπ' ὀλίγον. Ἀλλ' ἀπ' ἐνός μὲν διότι διήγομεν μεταξὺ τῶν κατοίκων, ἀπ' ἑτέρου δὲ διότι ὑπάρχον κτήματα τῶν κατοίκων τῆς νήσου ταύτης συνορεύοντα πολὺ πρὸς τὰ ἀφιερωμένα εἰς ἡμᾶς, οἱ οὖν ἐμοὶ ἀδελφοὶ ἐβλάπτοντο καὶ ἐγεννῶντο καὶ διαφραγὰ με τοὺς συνορεύοντας· ἐνεκα τοῦτο συνβάνειν εἰς ἡμᾶς ἐνόησαν, οὐδόλως διαφέρουσα τῶν ἀσκήτων θεωροῦν. Μὲ ἀνησυχῇ λοιπὸν φόβος μέγας μήπως ἀρὰ γε, ἐνθ' οἱ ἐμοὶ ἀδελφοὶ ἐνασχολοῦνται εἰς πᾶσαν ἀνάγκην, καὶ ἡν, οὕτως εἰπω, βυθίζονται εἰς τὴν τύρβην τῶν βιωτικῶν παθῶν, καὶ ἀναμυγνύοντες με κοσμικοὺς ἄνδρας, καὶ ἔχουσι δυσοληψίας πρὸς αὐτοὺς καὶ πολλὰς διαμάχας, μήπως λέγω συμβῇ νὰ παρεμβῇ τις εἰς τοὺς λόγους τοῦ πονηροῦ καὶ νὰ κυριευθῇ φεῖ! ὑπὸ τῶν παγίδων ἐκείνου, καὶ οὕτω θέλω ζημιωθῇ ὁ δυστυχὴς τὴν ψυχὴν, τῆς ὁποίας οὐδὲ ἅπας ὁ κόσμος, κατὰ τὸ ἱερὸν καὶ θεῖον λόγιον, εἶναι ἀνάξιός. Ὁ φόβος οὗτος με κατεῖχε ἐκ μέσης καρδίας, καὶ μοι συνέτρεφε τὰ δάκρυα, καὶ μοι ἐξεμύλιζε τὸν μυελὸς καὶ διέσπαζε τὰ νεῦρα, καὶ διεμερίσθη τὰς σάρκας, καὶ συνεγὼς ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν· Μεταναστεύου, δυστυχέ, ὡς παρῶντον εἰς τὰ ἀκατοικητὰ μέρη καὶ ἐντελὲς ἔργημα· διότι δὲν εἶναι, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διανύσῃς ἡμερον βίον, μέχρις ὅτου εὐχρὸς τῶν ἀνεπιπλεόντων εἰς τοὺς μετὰ σὸν, καὶ κατοικίαν συντείνουσιν πάρα πολὺ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας.

Θ'. Ταῦτα σκεφθεὶς καὶ εὐρών τοὺς ἀδελφούς μου θέλοντας καὶ διαλεγομένους συμφωνῶνς πρὸς ταῦτα, καὶ εἰσπαιγμένους περὶ τοῦ νησιοῦ τοῦ κειμένου μὲν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, ἀπομακρυσμένον δὲ ἐντελὲς τῆς ἡπείρου καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, ὀνομαζομένου δὲ «Πάτριος» ἐκυριεύθη καθολοκληρίαν ὑπὸ τοῦ πόδου τοῦ νησιοῦ τούτου, διότι ἦτο μὲν τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἔργον ἀνθρώπων, ἡ διαμονὴ δὲ αὐτόρυος καὶ ἀπροσπελάστου ἢ ἐλλειμνίσου ἐμπορικῶν πλοία. Ἠύχθη δὲ τὸν πόδον μου καὶ ἡ ἐν αὐτῇ διαμονὴ τοῦ ἡγαπημένου τῷ Χριστῷ μιμητοῦ καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ παρθένου, καὶ ἡ αἰδίστρια ὁπτασία καὶ παρμακαρίστος ἐκείνου ἑκστασις καὶ ἡ ὑψηλὴ καὶ οὐράνιος μυσταγωγία τῆς θεολογίας καὶ ἡ βροντώδης καὶ θεόφθογγος ὑπαγέρουσι τοῦ Ἑωγγέλλου· διὰ τὰ ὅποια πάντα καὶ παραβύλλον τὴν Πάτριον πρὸς τὸ ὅρος Σινὰ ἀθεώρουν ταύτην ἀνώνυμον ἐκείνου, ἀποδίδων εἰς ταύτην τὸ πρῶτον κατὰ τοσοῦτον μάλλον, καθ' ὅσον γνωρίζω προτιμότεραν τὴν χάριν ἀπὸ τὴν σιάν, τὴν ἀλλήθειαν ἀπὸ τὰς ἐμφάσεις, τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ Ἑωγγέλλιον ἀπὸ τὴν ἐνπλαστὴ νομοθεσίαν· θδεν ἐπικαλεσθεὶς ἂν βοηθῶν τὴν ἀνωθεν συνδρομὴν φθάσιν πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ θεοκυβέρνητον ἡμῶν αὐτοκράτορα, τὸν μέγαν ἐν βασιλεῦσι Κύριον Ἀλέξιον. Εἰσάγομαι πρὸς αὐτὸν

ἀξιόματι δεξιὰς υποδοχῆς, ἀνακονῶν τὴν γνώμην μου, ἀναφέρων τὰ τοῦ σκοποῦ ἀποκαλύπτοντάς με τῆς ἐπιθυμίας μου, παρακαλῶ αὐτὸν θερμῶς περὶ τῆς νήσου Πάτριου καὶ ζῆνός νὰ λάβῃ αὐτὴν ἐντελὲς ἐλευθερίαν διὰ βασιλικῆς δωρεᾶς.

Ἀλλ' ὁ κράτιστος βασιλεὺς τὴν μὲν ἰδικὴν του εὐμένειαν ἐδίδε εἰς ἐμὲ βασιλικῶς καὶ πλουσιοπαρόχως παρεκάλει ὅμως τὴν ἐμὴν ταπεινότητα σχεδὸν καὶ αὐτὴν τὴν στεφνέμενον κεφαλὴν του ὑποκλίοντος ὅπως μὴ τελέσῃ τὸν σκοπὸν μου εἰς τὴν Πάτριον, ἀλλὰ νὰ δεχθῇ τὴν προστασίαν ὁρῶν τοῦτος ὀνομαζομένου Κελλία καὶ Ζαγορά· ἥτο δὲ τὸ τοῦτο πρὸ πολλοῦ ἀφιερωμένον εἰς μοναχούς. Καὶ ἴσως ἤθελε μὲ πείσει ἡ ἐνστάσις τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος, ἐάν δὲν εὐρίσκον νὰ διενεργήσω ἐν εἰς τὸ ὅρος τοῦτο μοναχῶν ἔχοντες τὸν βίον διαφραγτικὸν τῆς ἐμῆς θελήσεως καὶ γνώμης καὶ πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον ἐντελὲς ἀπάθοντα. Μόλις λοιπὸν ἔγινε φανερόν καὶ εἰς αὐτὸν τὸ βασιλεῖα τὸν τελείως ἀσυμβιβαστὸν τὸν μοναχὸν πρὸς τὸν ἐμὸν σκοπὸν, πάλιν παρεκάλουν ἐγὼ καὶ ἐξήχουν ἀπὸ τὸν βασιλεῖα νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν θέλησίν μου περὶ τῆς Πάτριου. Καὶ λοιπὸν μετευσάσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς μακαρίτιδος βασιλομήτορος καὶ παρακαλεσάσης ὑπὲρ ἐμοῦ, ὁ κρατίστος βασιλεὺς ἔδωκε πέρας εἰς τὴν αἴτησιν τῆς ἐμῆς ἀναξίτητος· καὶ τέλος, ἵνα μὴ μακροχρόνιος παρεχώρησα μὲν ἐγὼ εἰς τὸ δημόσιον ὄλα τὰ ἀπὸ τῶν Σκηνοῦριον καὶ ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα προσκτεθέντά μοι πράγματα ἐν τῇ Κῶ καὶ τῇ Στροφῇ, κρατήσας μόνον τὰ ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ περιελθόντα εἰς τὴν κυριότητα μου δύο πρόσθετα ἐκ τῶν πολλῶν ἦδη μνημνευθέντων· Σκηνοῦριου καὶ τοῦ Καβαλλοῦριου· ἐδωρήθησαν δὲ εἰς ἐμὲ διὰ χρυσοβούλλου βασιλικοῦ καὶ τὸ νησίον ἢ Πάτριος ἐξ ὁλοκληρίου, ἀποχωρησθὲν διὰ παντός· ἐκ τῶν δημῶν κτημάτων, καὶ τὰ πλησιέστερα τούτου νησιδία οἱ Ναρκίαι καὶ ἡ Λειψία, προσέτι δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τῇ Λέρῳ, τὰ ὅποια προκατεῖχον ὡς προείπον, δύο πράσσεια, δηλαδὴ τὸ Παρθένειον καὶ τὸ Τριμένιον.

Ι'. Καὶ ἔγινε τὸ δι' ὅλα ταῦτα χρυσόβουλον συμφωνῶν πρὸς τὴν θέλησιν, αἴτησιν καὶ ἀρεσκείαν μου· ὥστε νὰ εἶναι καὶ ὄλα τὰ ἄλλα τὰ δωρηθέντα εἰς ἐμὲ, καὶ αὐτὴ ἡ νήσος Πάτριος, νὰ εἶναι ἐξηρημένα παντὸς δημοσίου βάρους καὶ πάσης λειτουργίας· τὰ ὅποια βεβαίως ὄλα τρανότερον ὁμοῦ καὶ φανερότερον διαγορεύει ἡ χρυσοβούλος αὐτῇ γραφῇ· ἡρόνως δὲ καὶ τὸ νὰ μὴ κατοικῶσιν ἐν Πάτρίῳ κοσμικοὶ ἄνδρες, ἔχοντες γυναῖκας καὶ παιδιὰ ἢ νέοι μικροὶ τὴν ἡλικίαν καὶ μήπως ἐξανθήσαντες τὸν πόθον τῆς εὐνοῦχης διότι ταχέως ἐκπευδὸν νὰ καταστρέψω πάσης σατανικῆς ἐπιρροίας ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἀφαιρέσω προρριζῶν τὰς ἀφορμὰς τῆς βλάβης καὶ νὰ ἀρτιστήσω ἐκ θεμελίων τὴν βλάστησιν τῶν πτωμάτων διὰ τοῦτο παρεκάλει καὶ τὸν κράτιστον βασιλεῖα νὰ τεθῇ καὶ ἡ τοιαύτη μου θέλησις ἐν τῇ χρυσοβούλῃ τῆς δωρεᾶς· καὶ λοιπὸν καὶ ἐντέθη, ἂν καὶ ἐκείνους δὲν συγκατανεύον εὐκόλως εἰς τοῦτο, διότι θὰ ἦτο ἐπαχθὲς εἰς τὴν Μονὴν τὸ νὰ μὴ ὑπάρχωσιν εἰς τὸ μέλλον λαϊκοὶ τινες συνευεχόμενοι γυναικὶ κατοικῶντες εἰς τὴν μέσος τῆς νήσου, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξετελοῦντο αἱ γεωργικαὶ καὶ λοιπαὶ ἐργασίαι ἐργασίαι τῆς Μονῆς. Καὶ ἦτο ἐκείνος ὁ ἀρθεύτερον σκα-

πόμενος, ὡς ἀπέδειξαν τὰ πράγματα ὕστερον, καὶ ὁ προανακείων καλύτερον ἐμοῦ τὸ συμφέρον τῆς Μονῆς. Ἀλλ' ὡς ἐπαρτέλλομεν ὅθεν ἐξήλθομεν.

ΗΓ'. Ἐγινεν ἐν μέρει ἀναλλοχὴ καὶ κυρίως δὲ εἰπεῖν, ἡ βασιλικὴ δωρεὰ συνετέλεσθη τὸ χρυσόβουλον διάταγμα ἀπαγορεύον τὸν βασιλεῖα προσεπόμενον ἀφ' ὧς ἡσάπισον τὴν δεξιάν του βασιλέως καὶ ἀφ' οὗτος βασιλικῆς τῇ ἐντι φιλοπροσόντης· κατέπλευσα εἰς τὴν Κῶ ἔχων καὶ ἀκλόουθον μου καὶ ἀνθρώπων τοῦ Θεοφροῦρου καὶ βασιλέως ἡμῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἀνθρώπων ἐγὼ ἀφ' οὗτο παρέδωκα ὅπως γίνωσι δημόσια ὄλα τὰ ἐν τῇ Στροφῇ καὶ τῇ νήσῳ Κῶ περιελθόντα εἰς τὴν κατοχὴν μου ἀκίνητα κτήματα, παρέλαβον ὕστερον ἐγὼ τὴν νήσον Πάτριον ὀλόκληρον καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν ὁποίων εἶπον ἀνωτέρω. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐσκήρτισα καὶ ἔχαιρον εὐχαριστοῦμενος διὰ τὴν ἐσκήρτισιν καὶ ἡσυχίαν τῆς νήσου καὶ ἐθεώρουν ὅς· ὕψαυρον πασηγορίας τὸ ἀκατοικητὸν αὐτῆς. Οἱ δὲ παρακολούθησαντες με ἀδελφοί, ἂν καὶ ἐδείκνυν προθυμίαν ἐμὴν ἐν τῇ προθυμίᾳ ἀλλ' ὅμως τότε αἰφνιδίως μετέβαλον γνώμην. Ἐνεκα τοῦτο ἐδωσάμενον, ἐλυποῦντο, ἐστενοχωροῦντο, ἐνεθυμῶντο τὰς χάριτας τῆς Κῶ, δυσανασχέτου διὰ τὴν μικρότητα καὶ τραχύτητα τῆς Πάτριου, ἐμμενοντο τὸ πρᾶγμ' ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς τὸ γεγονὸς ἀνόητον ὀλέθρον, ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἐνδομῇ ὅτι ἀντηλλάξαντες τὰ χροσὰ μὲ τὰ γαλκὰ ἐβελήριον κυρίως ἐδίστασαν τὴν ἐπιχείρησιν τῶν οἰκοδομημάτων· δὲν ἐπέδοντο εἰς ἀποκλινὸν τῶν ἡμετέρων διαταγῶν· ἐμυρίοντο καὶ ἑαυτοὺς ἐσυλλογίζοντο, ἐπισκόντο τὰ πάντα καὶ εἶχον μεστὴν τὴν διάνοιαν παραχρῆ. Τέλος ἐπανεύρισαν τὸν σκοπὸν τῶν, διατρέφοντες ἀπ' ἀλλήλων καὶ χωρισθέντες εἰς δύο ἀντιπροσώπους ὁμάδας ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλύτερα ἐσκήρτισε νὰ χωρισθῇ ἀπ' ἡμῶν καὶ μάλιστα ἐπαρτέλει, ἀφ' οὗτο πρῶτον ἐβλήθη καὶ ἔλαβεν ἀμέσως παρ' ἡμῶν συγγνώμην διὰ τὴν μικροφυλίαν τῆς· ἡ δὲ ἄλλη ὁμάς ἡ μικρότερα καὶ ἀγαθὴ, ὅσοι δηλαδὴ προσέστησαν νὰ συγκατανεύσιν καὶ συναποθάνωσι μετ' ἐμοῦ, παρεῖχεν ἐαυτὴν ἐτόλμην εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἡμετέρας ψυχροφείας ἀποφάσεως καὶ με καθίστην εὐνοῖαν μάλλον αὐτοῦ καὶ με διήγομεν πρὸς τὸ προσεχόμενον ἔργον τῶν οἰκοδομημάτων καὶ με παρεκλίνον καὶ με ἐνθάρρουν λέγοντες· ἡμεῖς θὰ σὲ ὑπερθεώμεν πάντοτε, θὰ ἐκδοῦμεν τὰ θεαρέστια σου παραγγέλματα καὶ θὰ ἀποθάνωμεν ἐπάνω εἰς τὰς διαταγὰς σου.

ΒΓ'. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἐνθαυρήσασθαι ἐγὼ καὶ κυριεύειν ὑπὸ τῆς ἀγάπης τῆς Πάτριου διὰ τὸν ἡγαπημένον τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Θεολόγον ἐθεώρησα αὐτὴν ὁμοῦ μετὰ τὸν ἐναπομεινάντων μου εὐλαβῶν ἀδελφῶν καὶ κατὰ τὴν διακρίσιν τῆς μακρᾶς ἡμῶν περιπλανήσεως. Ἀμέσως δὲ ἤρχισαμεν νὰ θεμελιώμεν καὶ νὰ κτίωμεν καὶ νὰ περιτερίζομεν ἱσχυρῶς, ἐχόμενοι στερῶς τοῦ σκοποῦ καὶ βαλόμενοι ὅσον ἡδυνάμεθα νὰ ἀνυψώσωμεν τὸν περιβόλον τοῦ προαυτοῦ τούτου. Τότε δὲ ἀκριβὸς κατενόουν τὸ ἀδύνατον τῆς προηγουμένης θελήσεώς μου περὶ τοῦ νὰ μὴ κατοικῶσιν οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐγγάμων τὴν νήσον, ἐνεκα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδῶν, καὶ ἐνεθυμῶνθη τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἐξεδείχασεν τῷ ὄντι τὴν βασιλικὴν γνώμην του καὶ τὴν προηγουμένην περὶ τούτου πρόρρησιν καὶ τὸ ἀλλ' ἀνασταν τῶν στέφμων, καὶ τὰ λεγόμενα

(1) Πηλῖον καλεῖται λογαριαστικῶς τὸ ἴδιον ὄλλμα ὡς γεγραπὸν καὶ φθαρτόν.

μενα παροικιωθῶν ἐν ταῖς δευτέραις σκέψιν μεταξὺ τῶν ἀρχαίων ἐπιτιμῶν ἐπὶ τὴν αἰωνιότητα. ὅτι ἡ πράξις ἀπέδειξεν ὅτι οὐδὲν εἶχον σκεψθῆναι φρονίμως καὶ ὅτι ἀπὸ πλῆθους θά σφαιρονοήσῃ.

ΓΓ'. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν εὐρισκὸν ἀγάμους λαοὺς, οἱ ὅποιοι θὰ ἐξοφλοῦν καὶ τότε εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ πάντοτε εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Μονῆς, ἐπεὶ τὸς ἐξ ἀνάγκης νὰ κατοικῶσιν ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ καὶ νινε ἐγγαμοί· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐισπαρμένοι ἢ ἀναγκῆς οὐδὲ ὅπου ἤθελεν ἐκαστος, ἀλλ' εἰς ἰδιαίτερον μέρος τῆς νήσου καὶ συγκεντρωμένοι, ὅπως καὶ φαίνονται οἱ κατοικοῦντες. Ἐάν μὲν λοιπὸν δυνηθῶ, ὅπως ἔγω σκοπῶν, πρὸ τοῦ θανάτου νὰ μεταβῶ καὶ συνομιλῶ μετὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἀγίου μου βασιλέως, ἐξάπαντος· θὰ γείνη δι' αἰτήσεώς μου ἡ δι' ὁμοφρονίας τοῦτο· ἔγω δὲ πεποιθὼς ὅτι δὲν θὰ παρίσθῃ οὐδὲ τὴν τοιαύτην μου αἰτήσιν ἢ διακριτικότητὴ φυγῇ τὸν βασιλέως, ἀλλὰ θέλει ἐπαυλῆσαι εἰς τὴν ἰδίαν τὸν κρίσιν καὶ ἐκείνο τὸ ὅπου δὲν ἐπάρει τότε ἐνεκα τῆς ἰδικῆς μου ἐσφαλμένης ἐνστάσεως, θέλει ἐνδοκῆσαι ἢ θύλῃς αὐτοῦ ὅπως τὴν διορθώσῃ περὶ τῶν. Ἐάν δὲ πολυχρόνι μὲ διαρκέσῃ ὁ θάνατος ἐπιθυμῶ καὶ διατάσσω ὅπως ἡ κατοικίσις τῶν κοσμητικῶν ἐντὸς τῆς νήσου μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων μὴ ἐπιτραπῇ νὰ γείνη ἄλλως πως, ἀλλ' ὅπως τὴν διατάσσω ἐγὼ, ἥτοι μακρὰν τῆς Μονῆς, ἐν εὐπεριγρότῳ ἀκρῶν τοῦ νησιῦ καὶ νὰ εὐρίσκονται καὶ νὰ διακινῶσιν δηλαδὴ πρὸς τὸ βόρειον μέρος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ λεγομένου Βαίου ἕως τοῦ ἐστέρου τοῦ λεγομένου ὁ ἅγιος Νικόλαος· ὁ εἰς τὴν εὐδελον καὶ μέγιστος αὐτῆς τῆς ἁγίας Μαρίνης παρατεταρὸν δὲ νὰ μὴ προσβάνται οἱ μετὰ τὸν συζῶν κατοικοῦντες, μῆτε δὲ νὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τῆς διαληφθέντα ὅρια αἱ γυναῖκες· αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα καὶ νὰ προχωροῦν ἐν ὁστέρω τοῦ νησιῦ ἐπιτρέπον, καὶ τίμημι δεξιὸν καὶ ἀρὰν ἵνα τηρήσῃ ἡ ἐντολή μου αὐτῇ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀπαράρτηστο· μέχρις ὅτου διοικήσῃ ὁ παρὼν αἰὼν. Οἱ μὲν λοιπὸν ἄνδρες οἱ λαϊκοὶ ὡς ἐκτελοῦσι τὰς ἐργασίας τῆς Μονῆς διακινῶντες ἐν αὐτῇ τῇ Μοναστηρίῳ καὶ ἄλλῳ, ὅπου ἤθελε προστάξει ὁ καθ' ἑαυτοὺς ἢ οἰκονόμος, ἐξ ἐκείνης ἐρρομάδας πέντε ἡμέρας· κατὰ δὲ τὴν ἐσπέρην τῆς Παρασκευῆς, ἀπὸ λῆβωσιν εὐλογίαν ὡς μεταβαλύνουσιν εἰς τὰς οἰκίας τῶν. Διότι τοιοῦτοτρόπος αὐτοὶ αὐτοπροαιρέτως προέβλεπον καὶ ἐξήγησαν νὰ πράττωσι, ἵνα, ἀπολαύοντες κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας ἀνάσσω καὶ λουτροῦ καὶ συνδιακίνας μετὰ τῶν οἰκείων, πάλιν, ὅταν θὰ ἀναπέλθῃ ἡ μετὰ τὴν Κυριακὴν Δευτέρα, ἐρχονται πρὸς τὴν Μονὴν καὶ ἀρχίζωσι τὰς ἐργασίας αὐτῆς· ἀνάσσω καὶ ἀραβήμους. Παραγγέλλω δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς μου μοναχοὺς τοὺς τε συμμενοὺς καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα ἐπομένους ἐν τῇ κατ' ἡμέρας Μονῇ, καθόλου κἀνεῖς ἐκ τούτων νὰ μὴ μεταβαλύνῃ εἰς τὰς οἰκίας τῶν κοσμητικῶν ἐκτὸς τοῦ οἰκονόμου, οὕτως δὲ θὰ μεταβαλύνῃ σπανίως, ὅσκις ἤθελεν ἐπιτελῇ, ἀνάγκη, εἰς τὰ ἀπαραιτήτων καὶ κατεπεύγουσαν ἐργασίαν τῆς Μονῆς· ἀλλὰ πάλιν θὰ ἔχῃ ἀκολούθους καὶ δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν.

ΙΔ'. Ταῦτα ἐπιθυμῶ καὶ διατάσσω περὶ τῆς κατοικίσεως· τῶν λαϊκῶν ἐντὸς τοῦ νησιῦ, οὐχὶ ἐκ μικρῆς ἀνάγκης ἀναγκασθεὶς εἰς τὸ νὰ ἐπιτρέψω καὶ ὑπομείνω τοῦτο, ἀλλ' ἐκ μέγιστης καὶ ἀπαραιτήτου,

ὡς γνωρίζει ὁ κρυφιογνώστης Θεός. Ἐξαφαλίζων δὲ τὰ θεωρούμενα ὠφέλιμα παραγγέλλω ἐντόνως νὰ τηρῶνται αὐτὰ τοιοῦτοτρόπος καὶ νὰ μὴ μεταβάλλονται. Ἐάν δὲ κἀνεὶς ἐκ τῶν λαϊκῶν ἤθελε φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀνοσιᾶς καὶ ἱεροπληγίας ὥστε νὰ τολμήσῃ ποτὲ νὰ ὀλιγορήσῃ τὸν τελεῖταιον ὅρον καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν ἰδίαν σύλῳν ἢ ἱναγτέρα ἢ εἰς ἄλλην τινὰ γυναῖκα, δὲ ὀλονήσῃτε λῶδον, παρ' αὐτὴν διακινῶσαν, νὰ προχωρήσῃ ἐνδοτέρῳ τοῦ νησιῦ ἐπ' ἀδελφῆς τῶν ἀνωτέρω διωρισμένων, διατάσσω ἐν ἀμέσῳ νὰ ἐκβάλληται οὗτος ἐκ τῆς νήσου καὶ νὰ ἀποδιώκηται παντελῶς μετὰ τῶν οἰκείων, καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι χρήσιμος καὶ πολὺ ἀναγκαῖος διὰ τὰς ἐργασίας τῆς Μονῆς. Ἀλλὰ καὶ ἂν κἀνεὶς ἐκ τῶν μοναχῶν ἤθελε ποτὲ ἀδελφῆσαι τὰ τε θεωρούμενα καὶ ἤθελεν ἀπέλθαι ἀνευ τοῦ οἰκονόμου καὶ παρὰ τὴν ἐντολήν τοῦ καθηγούμενου, εἰς τὰς οἰκίας τῶν λαϊκῶν, ὅπου ἐπληθύνῃ ἡ ἐνδοξία· νον νὰ συναντήσῃ οὗτος γυναῖκα, νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἐπιτίμιον ξηροφαγίας καὶ ἀποχρῆς οἴνου ἐπὶ εἰκοσὶν ἡμέρας, ἂν βεβαίως ἀπᾶς τοῦτο πράξας ἀμέσως δεῖξῃ πικρὰν μεταμέλειαν. Ἐάν δὲ τις ἡ τῶν, ὅπερ οὐδὲ νὰ λεχθῇ ἀνεχόμενα, ἐκ τῶν μοναχῶν τις ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὸ φοβερὸν τοῦτο καὶ ὀλέθριον ἀτόπημα τῆς παρακοῆς καὶ τῆς περιφρονήσεως, ὡς γάγγραιναν τοῦτον καὶ λοιμὸν νόσον ὡς ἀποκλῆθῃ ὁ καθηγούμενος τοῦ εὐαγγελοῦ σώματος τῆς ἀδελφότητος, καὶ ὡς ἀποξένωσῃ ἐντολῆς ἐκ τῶν δικαίων τῆς Μονῆς, ὅπως μάλιστα οἱ δὲν εἶναι· θεωρεῖς οὐδὲ ὅσον νὰ μεταβῇ αἰώνια βραχὺ ἀρμόδιος ὑπὸ τῶν πατέρων τεθεσπισμένα καὶ διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἀκατάβαλου τοῦτου καὶ ἀτάκτου πολυτελεῖας ὅλη ἡ ὁμήγυρις τῶν ἀδελφῶν θέλει ἐπιμεληθῇ προσεκτικῶς καὶ ἀπαρῶντος περὶ ὅλων τῶν παραγγελλόμενων· ὅτε γὰρ ψησί, λοιμὸν ἐκ συνδεδωμένου καὶ συνεξελεύσεται νεῖκος (παροιμ. 22,10.) Τοῦτο λοιπὸν, τὸ περὶ τὸν κοσμητικῶν δηλαδὴ κεφάλαιον, ποιήσαντες ὡς προεισαγγεῖν τὸν παραγγελλόμενον ἡμῶν καὶ συμβουλευσάντες τὰ φίλτατα ἡμῖν τεκνία καὶ τοὺς ἀδελφοὺς μου νὰ φυλάττωσι καὶ νὰ διασώζωσι, ὡς μέλλον νὰ γείνη πρόβλεπον ψυχικῆς ἀταραξίας καὶ ἀκινδύνου βιοτῆς, ὡς διαλαβόμεν καὶ περὶ τὸν λοιπὸν τῆς διατάξεως ἡμῶν περὶ τῶν μοναχῶν.

ΙΕ'. Ἀλλ' ἐμπρὸς προσέξει, ὃ τιμωτάτα καὶ ποθεινότερα τέκνα, καὶ ὡς λεγόμενα καλῶς γνωρίζετε· διότι θὰ ἀρχίσω ἐκ τοῦ συνεκτικώμενον τῶν ἡμετέρων καὶ περιηγητικώτερον καλῶς. Τοῦτο δὲ εἰς ἄλλο εἶναι, εἴμῃ ὁ κατ' ἡμέρας κοινωνικὸς καὶ ἀδελφικός βίος καὶ ἡ πνευματικὴ ἐνωσις καὶ συμβίωσις· Ἐπὶ τοῦτου λαμπρότερον, ἢ ὑψηλότερον ἢ χαριώτερον παρ' ἀνθρώπου πολιτεία· κατὰ τὸν μέγαν εἰπεῖν βασιλέα· οὐδὲ ὅπως δὲ διαφέρει ἐν ἀνομιᾷ τῆς ἀπλῆς ἀνθρωπίνου καὶ οὐχὶ ἀγγελικῶν τοῦ ἀπαράμειλον τοῦτο πολιτεία· ἐπεὶ θὰ βεβαίως καὶ τὴν τῶν ἀγγέλων ζωὴν τῇ ἀληθείᾳ ἔχουσι· ζῴσιν οἱ τῶν κοινῶν ἀκριβῶς τηροῦντες ἀληθινὰ ἀσκητικά, παριστάντες τὴν ἐνάντην αὐτῶν κοινότητα καὶ πολιτείαν ὡς ἀκραφινὴ ἀπομίμῃς τῆς ἀγγελικῆς καταστάσεως. Ἐκ τούτου γὰρ μὴν βίου τελειοτάτῃ ἐκείνῃ κατονομαζέται, ἐν ἣ καί τῳ μὲν ἰδιότης ἐξωριστὰ γνῶσις δὲ ἐναντίως ἀπελθίλῃται· κοινὰ δὲ τὰ σύμπαντα, ψυχὰι, γυνώμαι, σώματα, καὶ ὅσας τὰ σώματα τρέφεται καὶ θεραπεύ-

εται κοινὰ τὰ ἀγωνίσματα, κοινὸν τὸ τῆς ἐλπίδος ἐμπίστανμα, κοινὸν καὶ οἱ στέφανοι ὥστε μίαν ἐν πλείοσι σῶμα· φυγὴν θεωρεῖσθαι καὶ πλείστα σώματα μίας ψυχῆς ὄργανα δεικνύσθαι. (Μτ' Βασιλείου τῆς Β' σελὶς 561; Paris 1722). Ταῦτα λοιπὸν τὴν ἀξιομνηστον διαγωγήν, κατὰ τὰς ἀσκητικὰς ὑποτιμήσεις τοῦ μεγάλου Βασιλέως, καὶ βρεῖται καὶ οἱ μετ' ἡμῶν μέλλοντες νὰ μονάσωνται ἐνταῦθα θὰ μετέλθῃτε.

ΙΣΤ'. Ἡ κατ' ἡμῶν δὲ αὐτῇ Μονῇ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ Θεολόγου Ἰωάννου μετὰ τὸν ἐν αὐτῇ τῶρα ὑπαρχόντων καὶ ὑπερὸν ὑπαρξόντων καὶ προσεπικηνηθῶσιν θὰ εἶναι ἐλευθέρη καὶ αὐτεξούσιος, χωρὶς νὰ ὑποβάλληται εἰς βασιλικὴς ἢ ἐκκλησιαστικὰς φέρας, οὐδὲ νὰ ὑποτάσσεται εἰς οἰανδήποτε προσωπικὴν ἢ ἀρχοντικὴν ἐξουσίαν, οὐδὲ μέχρις ἀπλῆς ἐποπτείας· ἀλλὰ θὰ διακινῇ αὐτοδιοίκητος εἰς τὸν αἰὼνα τὸν ἄπαντα. Δὲν θὰ ἐπιτρέπηται λοιπὸν εἰς οὐδέν· εἴτε τὴν ῥήθειαν ἐνδοξίαν κοινωβιακὴν ζωὴν ἐν τῇ κατ' ἡμέρας φροντιστῇ νὰ καταλύῃ καὶ νὰ ἀναστήσῃ, εἴτε τὴν Μονὴν αὐτὴν καὶ τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ δι' οἰονδήποτε λόγον νὰ προσπαθῇ νὰ ὑποτάσσῃ καὶ νὰ ἀφαιρῇ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς, ἂν βεβαίως ἐν ὅλῃ νὰ συγκαταρτηθῇ μετὰ τὸν Δαδὴν καὶ τὸν Ἀβερῶν, οὐνοῦχί ποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ μέλλων νὰ ἐπιχειρήσῃ τοιοῦτο τι. Ταῦτα μὲν λοιπὸν περὶ τοσούτου περὶ δὲ τῶν λοιπῶν παραγγελλόμενων ἀμέσως θέλω εἰπεῖν.

ΙΖ'. Πρὸ πάντων δὲ θέλει λεχθῇ καταλήλως περὶ τοῦ πρώτου καὶ ἀληθοῦς ἔργου ἡμῶν, δηλαδὴ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν δοξολογίας. Διότι δι' αὐτὸ τοῦτο, ὡς φρονῶ, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήχθημεν καὶ διαποσθῶμεν ἐπικρατισθῶμεν ἵνα γεραιώμεν τὸν δημιουργὸν δι' ἀκαταπαύστον ὕμνον, ὡς ἂν ἀπαντῇ δὲ καὶ τὸ νὰ καλῇται ἀγγελικῶν τὸ σχῆμα καὶ τὸ πολιτεῖα τοῦ μοναχικοῦ βίου τοῦτο δεικνύει διὰ τοῦτο δὲ τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀναδεικνύεται ἀντίπλον ἀγγέλου, ἐπειδὴ ἀπομιμῇται τὸ ἔργον ἐκείνου, τὸ κατὰ δύναμιν. Ὅθεν καὶ οἱ μακάριοι καὶ Θεοφόροι πατέρες ἡμῶν ἀποχωρισθέντες πάντες εἰδὸς ἀνθρωπίνης σχέσεως καὶ γνήνης φροντίδος καὶ συναφθέντες νοερῶς ὅσην τὸ δυνατόν πρὸς τὸ ἀκρότατον τὸν ἀγαθὸν διήνυσαν ὅλον τὸν βίον τὸν ἐν προσευχαίς καὶ ὕμνοις πνευματικῶς, συμφώνως πρὸς τὸ λόγον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ· Τὴν ἐντὸς αὐτῶν οὖσαν βασιλείαν τὸν οὐρανὸν καρτερῶς ἐκζητήσαντες καὶ διὰ τῆς ἐπιμόνου προσευχῆς αὐτὴν εὐρόντες καὶ κατὰ τὸν μακαριζόμενον ἔμπορον ἐκ πάντων τῶν ὁρωμένων τὸν τίμιον μακαριτὴν εὐλόγους ἀνταγοράσαντες (Λουκ. 12, 21, Ματ. 13 15 46). Διότι σφοδρῶς ἔχον ἄκουσαι τοῦ μὲν ἱεροφύλου Δαυὶδ βδωντος· Πληρωσάτω τὸ στόμα μου ἀνέγνως, ὅπως ὁμνήσῃ τὴν ὁδὸν σου διὰ τὴν τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρεπεῖάν σου (Ψαλ. 101, 8).

Καὶ πάλιν· Ἐβλόγησεν τὸν Κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διὰ πάντες ἡ αἰτίαις αὐτοῦ ἐν τῇ στήθεϊ μου (Ψαλ. 101, 2). Τοῦ δὲ Ἀποστόλου σαφὲς παρανοῶντος· Ὁ ἄδελφός σου προσεύχεσθε (Α'. Θεσαλ. Ε'. 17). Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ὅτι μὲν παραβολὴν εὐφραίνοντος πρὸς τὸ εἶναι προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκεῖναι· λιποψύχειν ἀποκρίναι (Λουκ. 11, 1). καὶ προσεκτικῶς ἀποφαινομένου καὶ λέγοντος· Πρηγῶνται καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ

εἰσελθῇτε εἰς πειρασμόν, (Ματθ. κγ'. 41), Ἀλλ' ἐκείνοι μὲν, ὡς εἴρηται, ὅλην αὐτὴν τὴν ζωὴν ἀφιέρωσαν εἰς τὸ πνεῦμα. Ἦμετες δὲ, εἰ καὶ γνῶσας τῆς οἰκείας ἀδελφείας, ὡς μὴ ἐπιζητοῦμεν τὴν αὐτοκατάχρησιν μὴδὲ ὡς ἀμελοῦμεν τὴν κατὰ δύναμιν ἐργασίαν τῶν εὐχῶν. Πιστεύομεν εἰς τοὺς αἰτιήματα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ σῶόντος καὶ σωσῶντος ἐπὶ αὐτὴν ἡλικίας, ὅτι δὲν θὰ ἀποβλήθωμεν ἐντελῶς, οὐδὲ θὰ πέσωμεν μακρὰν τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος, ἀπὸ ἔχρον γνησίως μερίτας καὶ προσεβντάς τὴν ὑπεράγον· Παρθεῖον καὶ Θεοῦτορα καὶ τὸν ἡγαπημένον καὶ ἐπιστήθιον μαθητὴν αὐτοῦ καὶ Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον. Διότι γνωρίζει ἡ πηγὴ τῆς σωτῆρας καὶ τῆς ἀγαθότητος, καὶ τὴν φύσιν τοῦ Παύλου, νὰ δέχεται ὡς Παῦλος, καὶ τὸ πτόσημα τοῦ Ἀπολλοῦ, καὶ τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας, καὶ τὴν ταπεινότητα τοῦ Τελώνου καὶ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Μανασσῆ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐρέτω καὶ παραγγέλλω, ὅπως ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμετέρα καὶ ὅλη ἡ ἐν ψαλμῶν καὶ προσευχαίς ἀκολουθία γίνονται ἐν τῇ ἱερῇ καὶ σεβαστῇ τοῦ Ναοῦ κατὰ τὸν Τοπικὸν τῆς ἐν ἱεροσολύμοις Μονῆς τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ μεγάλου τῆς ἐρήμου καθηγυροῦ. Καὶ κατὰ πᾶσαν μὲν δεσποτικὴν ἐορτήν, προσέτι δὲ καὶ κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, αἱ ἀφροσύναι καὶ ὁ μέγας Ἀσπρινὸς θὰ ἐκτελούνται ἀπαράβατος ὡς διαλαμβάνει τὸ μνημονεῖον Τοπικόν· κατ' ὅλας δὲ τὰς ἁγίας Κυριακὰς τοῦ χρόνου· καὶ τὰς ἐορτάς συγκαταβατικώτερον πως αἱ ἀφροσύναι· θὰ διατεθῶσι, ἥτοι ὅπως θὰ ἤθελεν ὁ Ἡγούμενος. Διατάσσω λοιπὸν νὰ ὁρισθῇ Τοπικὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι Συναξαρίας, τὸ ὅπου ἐν φανερώσει λατρεῖται πᾶσαν τὴν δι' ἐτους ἐκτελούμενην ὑπὸ τὸν εἰρημῶν Ἀγιοσάββιτον ἐν ψαλμῶν καὶ εὐχετηρίων ἀκολουθίᾳ οἰσάν, καὶ νὰ ἐνεργῇται καὶ τῇ ῥήσει καὶ ἐν εἰσπορῶν τρόπῳ παρ' ὅμιν τῆς εὐλαβείας ἀδελφῶν καὶ τέκνων μου. Ἦδη δὲ ὡς διαλάβωμεν καὶ περὶ ἐκλογῆς καὶ προχειρίσεως τῶν μελλόντων ἐξ ὧν νὰ ἀναδέχονται διαδοχικῶς τὸ ἀξιωμα τῆς ἡγουμενείας μετὰ τὴν ἐμὴν ἀπόβλησιν.

ΙΗ'. Παραγγέλλω νὰ γίνηται ἡ ἐκλογή τοῦ Ἡγουμένου διὰ κοινῆς ἀποφάσεως καὶ ψήφου τῶν τε προκρίτων τῆς ἀδελφότητος καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν μοναχῶν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς. Διότι τοῦτο εὐρήκαμεν ὡς καλῶς ἀποφασισμένον καὶ ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου καὶ ἐν τῇ βίῳ τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφρονιστοῦ Πατρὸς Εὐθιμίου. Ἀλλὰ καὶ ὁ δαίμωντος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς οὕτως ἔχει νομοθετήσῃ ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτοῦ (Βασιλ. βιβλ. Α'. Τίτλ. Α'. Κεφ. β'). Τὸν ἐκλεγέντα δὲ ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ συμπαραλήξεως θὰ εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀπὸ εὐλογίᾳ τοῦ ἱερέως θὰ φάλληται ὑπὸ πάντων τῶν τριτάτων καὶ τριῶν ψαλμοῦ, ὁ πεντηκοστός, ὁ ἐξήκοστός ἑνάτος καὶ ὁ ἐννενηκοστός, καὶ πάλιν τριτάτων καὶ ἀπολυτικῶν τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἡ ἀκροατεῖα εὐχῆ. Ἐπειτα καὶ ὁ ἱερεὺς θὰ εὐλογῇ τὸν ἐκλεγέντα ἡμῶν, καὶ ἐν τῇ εὐλογίᾳ αὐτοῦ θὰ εὐλογῇται ὁ Ἡγούμενος καὶ θὰ ἀσπαλάτῃ αὐτὸν· ἔπειτα θὰ ἀσπαλάτῃ αὐτὸν

κατὰ σπείραν καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀδελφοί· καὶ μετὰ τὸν ἀπασιγνὸν ἐδηγήσαντες τὸν ἥδη προσεστώτα γενόμενον θά ἐγκαθιδρύσαντες αὐτὸν εἰς τὸν ἡγουμενικὸν θρόνον ἐπιπρονοήσαντες τὸ: Ἄξιον, καὶ παρεχόμενος, εἰς ἑκάστον θέλει κάμει μετ' εὐλαβείας τὴν συνήθη μετάνοιαν. Ἐκτοτε δὲ οὗτος μὲν ὁ ἐγκριθεὶς εἰς τὴν προσοσίαν, ἐπὶ ἄν θέσιν ποιμένος καὶ διδασκάλου ἢ μάλλον εἴπειν Πατρός καὶ κεφαλῆς, ὀφείλει νὰ εἶναι κύριος ἀναγκραστὸς ὅλων τῶν πραγμάτων τῆς Μονῆς καὶ τῶν ὑπὸ τὴν κυριότητα αὐτῆς εὐρισκομένων, περὶ μὲν τῶν ἐνασκουμένων ἐν αὐτῇ ἀδελφῶν ὡς υἱῶν γεννησίων καὶ μελῶν οἰκείου ἐπιμελούμενος καὶ περὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν βελτιώσεως καὶ τῆς σωματικῆς αὐταρκείας φροντίζων καὶ μεριμνῶν· περὶ ὅλων δὲ τῶν ὑποθέσεων τῆς Μονῆς προνοῶν καὶ ἐνεργῶν κατὰ τὸ δοκοῦν διὰ τὸν ἐν ἐκαστῇ ὑπηρεσίᾳ καταγεμένον ἀδελφῶν. Οἱ δὲ ὅν αὐτὸν τεταγμένοι μαθηταὶ καὶ ὑπηκοοί, ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ τιμωτάτου μέχρι τοῦ φαινομένου ἐσχάτου καὶ τελευταίου, θά ἔχωσι πάντοτε εὐπειθεῖαν καὶ ὑπακοήν μετὰ πολλῆς αἰδοῦς καὶ ταπεινοφροσύνης οὐδόλως διαφέροντες κατὰ τὴν ἀρμοσίαν καὶ λειτουργίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος πρὸς τὴν κεφαλὴν.

16'. Λοιπὸν εἰπὲ μοι, ὦ Πάτερ καὶ ἀδελφε, ἐν Κυρίῳ, ὅπως οὐδὲν καὶ ἂν εἴης ὁ τὸν ζυγὸν τῆς διακονίας ταύτης καὶ προσεβήκει ἀναλαβὸν ἐπειδὴ πρὸς σὲ τὸν καθηγούμενον ἀπειθύνεται βεβαίως ὁ λόγος: «Ἔσονται ὡσεὶ ἀνὴρ τὴν ὁσφύν σου κατὰ τὸ γεγραμμένον» (1οβ. ΑΗ 3'). καὶ δεῖαι ρήσεις χειλέων ἡμῶν, καὶ ῥήσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ εἰ παρὰ σεαυτοῦ τῆς ῥήσεως ἐπακούσεται σοφίας τὸ ὅς σου, καὶ παραβλάσει καρδίαν, εἰς οὐνοὺς» παραβλάσει δὲ καὶ αὐτὸς ταύτην εἰς νοῦν τῆς τῆς υἱῶν σου διὰ λόγους ἐντολῆς, νόμος δὲ πῶς» (Παροιμ. Β'. 1—3 καὶ ε'. 23). Διὸτι ἰδοὺ ἐμπιστευοῦμαι σὺ ἐν ὧν τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἐκλεκτὸν ἀγγέλιον αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα. Βλέπε λοιπὸν πῶς θὰ δεχθῇς αὐτήν, καὶ πῶς θὰ ἐδηγήσῃς καὶ θαυματοποιήσῃς θάλακτον καὶ περιεπὸν ὡς φίλτατα μέλη σου κατὰ τὸ ἴσον μέρος τῆς ἀγάπης· διέγειρον τὴν προθυμίαν τῆς ψυχῆς σου ἐν ἀνδρείᾳ· προπορεύεσθαι αὐτῶν ἐν πάσῃ ἀγαθοεργίᾳ· υπεράσπισον, διευθετήσον, εἰσάγεε αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τῆς ἀρετῆς καὶ κληροδοτήσον εἰς αὐτοὺς τὴν γῆν τῆς ἀπαθείας, γινώσκοντες εἰς αὐτοὺς τύπος ἐμφύσος καὶ κινήσιν ἀρίστην πράξιν· ἀλλὰ νὰ μὴ φαίνεσαι κακὸς ζωγράφος τῆς θαυμασίας ἀρετῆς καὶ νὰ προσέχῃς κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ ὑποταγμένου εἰς σε περισσώτερον παρ' ὅτι υπερέχεις διὰ τοῦ ἀξιωματοῦ τῆς ἀρχῆς. Νὰ μὴ προτιμῇς λοιπὸν, ἀδελφε, ποτὲ τι ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, οὐδὲ νὰ θεωρήσῃς συμπεριώτερον καὶ ὠφελιμώτερον τι ἀπὸ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς σε, γνωρίζων καλῶς ὅτι ὁ καλὸς βεβαίως ποιμὴν καὶ οὐχ ὁ μισθωτὸς χρεώσται νὰ προνοήσῃ τοῦ ποιμνίου καὶ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ὑπερ τῆς σωτηρίας τῶν ποιμνιομένων· καὶ εἰ ἐκείνος δὲ ὁποῖος δὲν φρονεῖ καὶ δὲν διακρίνει προαιρετικῶς τοιούτους ὁποῖους οὐδὲν ἄλλο ὡς εἶναι ἐπόμενον, θὰ ἀκούσῃ εἰμὴ διὰ τὸ ὑπὸ τῶν προσφθόντων ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἀπεκλιτικῶς λεγόμενα πρὸς τοὺς μὴ ἀγαθοὺς ποιμένας: «Ρομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ πετάξω τοὺς ποιμένας καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου

ἐπὶ τοὺς ποιμένας» (Ζαχαρ. ιγ' 7), «Καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν» (Ιεζ' λδ'. 10)· διατί: «Ὅτι τὸ ἡθικὸν οὐκ ἐναγύουσι, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐκ ἀναθεσμοῦσι, καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπιστρέφουσι, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐκζητοῦσι καὶ τὸ ἰσχυρὸν οὐκ φυλάττουσιν», (Αὐτὸς δ'. 4). Ἀρκοῦσι ταῦτα εἰς παραγγελίαν τοῦ Ἠγουμένου.

Κ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φύσις ἡμῶν εἶναι ἀσπίτος καὶ οὐδὲν ἄλλο ζῶον εἶναι τὸσον εὐμετάβολον ὡς ὁ ἄνθρωπος, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀκαίρον νὰ εἰπω ὀλίγα τινα καὶ περὶ τοῦ μὴ ἡγουμένου ὄντος, ὡς πρέπει. «Ὅταν καθ' ὁλονδήποτε τρόπον ὁ Ἠγούμενος ἀδελφῇ τι ἐκ τῶν ἡμετέρων τούτων παραγγελμάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἐκάμαμεν λόγον ἥδη ἐν τῷ παρόντι ἐγγράφῳ ἢ καὶ θὰ κάμωμεν κατωτέρω, ἢ ἐὰν ἤθελε φανῇ ὅτι παραχαρτῇ ἐξ ἰδίας βουλήσεως τὴν ἀκρίβειαν τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, ἢ ἐὰν ἤθελε θελῇ νὰ διαρπάξῃ καὶ νὰ νοσιῇται τὰς προσόδους τῆς Μονῆς, νὰ ἐξανίστανται ἀμέσως ὅλοι ἐναντίον του, ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς εὐλαβεστέρους μόνον καὶ προκρίτους ἐκ τῶν ἀδελφῶν, δηλαδὴ εἰς τὸν οἰκονόμον, τὸν ἐκκλησιάρχην καὶ τοὺς ἱερεῖς, ἡπίως καὶ μετὰ τοῦ προσήκουτος σεβασμοῦ νὰ ὑπενωμῇ ζῶσιν εἰς αὐτὸν τὸ σφάλμα του καὶ ἐπιδεικνύουσιν διὰ τῆς προσπαθείας αὐτῶν εἰς τὸ νὰ διορθώσων ἐκείνον τὸ καλὸν τῆς φιλοπατορίας καὶ φιλαδελφίας· τοῦτο δὲ νὰ μὴ πράττειν ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις μετὰ πολλῆς προσοχίας καὶ ἰαρότητος. Καὶ ἐὰν μὲν σωφρονίζομενος ἤθελε ἀπόσπαι ἐκείνους τῶν ἀπηγορευμένων ἔργων, ἂν εἶναι πάλιν Ἠγούμενος ἐὰν δὲ καὶ μετὰ τὰς κοινὰς καὶ ἰδιαιτέρας παρανεύσεις μὲν ἰσχυρονομήων καὶ ἐντελῶς ἀντιδρῶντων, τότε διορίζομεν νὰ παύται οὗτος ἐκ τῆς ἡγουμενίας ἀδιορίτως καὶ ἀπικονοίως, νὰ ἐκλέγῃται δὲ καὶ προχειρίζεται ἕτερος, καθ' ὃν ἐπισημνῇ πρότερον Ἐπιτοπὴν δὲ τῆς κρίσεως σὰς διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν διαδοχικῶς μελλόντων νὰ ἡγουμενεύσαντι τῷ ἡμῶν τὸ ἀκούητον ὄμμα τῆς θείας Δίκης καὶ παραγγέλλω ἀνεῖν ἀνθρωπίνου τινὸς πᾶθος νὰ κινήσῃ καὶ τὴν ἐκλογὴν καὶ τοῦ φαινομένου ἀδοκίμου καὶ ἀδυσχεροῦ τὴν μετακίνησιν. Ὅστις δὲ ἤθελε προδοῖεν ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις δικαίον, δὲν θὰ διαβύγῃ τὴν φοβερὰν ἀπειλὴν τοῦ δικαίου κριτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς τῶν κρυφίων ἀποκαλύψεως, ὅπως κατὰ τὸν θεῖον Δαυὶδ: «ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ καὶ ἐγκατάλειμμα ἐνθύμιον εἰς ἐσθλὰς αὐτῷ λογισθήσεται». (Ψαλμ. σς'. 11). Καὶ περὶ τούτων μὲν ἀρκετὰ εἴπομεν.

ΚΑ'. Πρέπει δὲ νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ τῆς προβολῆς καὶ προχειρίσεως τῶν υπηρετῶν. Ὁ καθηγούμενος θὰ ἐκλέγῃ τὸν υπερέχοντα κατὰ τὴν ἀρετὴν, κατὰ τὴν ὁπλῆσιν καὶ κατὰ τὴν δραστηριότητα μετὰ ὅλων τῶν ἀδελφῶν, καὶ θὰ προχειρίσῃ αὐτὸν, ἐν γνώσει καὶ τῶν προκρίτων ἀδελφῶν, εἰς γενικὸν οἰκονόμον τῆς Μονῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν καὶ περὶ αὐτὴν κτημάτων καὶ πραγμάτων, ἀπὸ γίνῃ τριτάτων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἀδελφότητος· ἐπειτα δὲ θὰ γίνῃται ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου, κατὰ τὸ σῆμα, καὶ ἡ προχειρίσις. Καὶ ἐκτοτε θὰ ἐνεργῇ τὰ πάντα ὁ οἰκονόμος κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Ἠγουμένου· οὐδὲν δὲ θὰ δύναται νὰ πράττῃ ἄνευ τῆς βουλῆς καὶ γνώμης αὐτοῦ.

Καὶ ἐκκλησιάρχης δὲ ὑπὸ τοῦ καθηγούμενου ὁμοίως θὰ προχειρισθῇ ὁ εὐλαβεστέρους καὶ ὁ μάλλον γνώστης καὶ ἐμπειρὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. Οὗτος δὲ ὁ ἐκκλησιάρχης καταγράφων ὀφείλει νὰ παραλαμβάνῃ καὶ νὰ φυλάττῃ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐγγράφα καὶ χρυσόβουλλα τῆς Μονῆς καὶ θὰ ἄλλο εἶναι τῆς ἐκκλησίας. Ὁ καθηγούμενος δὲ θὰ ἐκλέγῃ καὶ δύο δοχεῖα εἰς τῶν ὁποίων ὁ εἰς μὲν, ἐν ὧν τῶν τοῦ καθηγούμενου, τοῦ οἰκονόμου καὶ τοῦ ἐκκλησιάρχου θὰ καταγράφῃ λεπτομερῶς τὰ ἐδωδὴποτε προσποριζόμενα εἰς τὸ κοινοβίον χρήματα καὶ τὰ γινόμενα διὰ διαταγῆς τοῦ καθηγούμενου ἔξοδα τῆς Μονῆς. Ὅταν δὲ ἡθελοῦν ἐξαντληθῇ τὰ δοθέντα χρήματα εἰς τὰς διατασσόμενας ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου δαπάνας τῆς Μονῆς, θὰ γίνῃται συμπληρωσὶς καὶ ἰσολογισμὸς αὐτῶν παρὰ τῶν ἀνωτέρω δηλωθέντων προσώπων, καὶ πάλιν θὰ ἐξαχθῶσιν ἄλλα καὶ θὰ δοθῶσιν εἰς αὐτὸν ὁμοίως καὶ οὕτω καθεστῇ θὰ ἐνεργῶσιν τὰ τῶν νομισματικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. Ὁ δὲ ἕτερος δοχεῖα εἰς τῶν ὁποίων θὰ εἰσοδιάζομενα, καὶ ἐξοδιάζομενα δι' ὑφάρματα, περικαλύμματα καὶ σκεπάσματα τῶν ἀδελφῶν, καὶ δι' ὅσα θεωροῦνται σπουδαία προσωπικὰ σκεῆτα τῶν ἐν τῇ Μονῇ μοναχῶν ἢ καὶ τῶν ἐργατῶν κοσμιῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ καὶ ὅλων τὸ ἐδωδὴποτε ἐισπραζόμενον κηρίον καὶ τὸ ἐλαιον, ἐκ τῶν ὁποίων ὀφείλουσι νὰ παραδίδωνται εἰς τὸν ἐκκλησιάρχην, προτοπὴ καὶ ὁρισμὸς τοῦ καθηγούμενου, τὸ ἐπαρκὸν ἐλαιον καὶ κηρίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ μίαν τετραμηνίαν, ἀπὸ πρότερον κατασκευασθῇ δι' ἐπιστολὰς τοῦ προσεστώτος, ὡς φαίνεται εἰς αὐτὸν καλῶτερον καὶ δοθῇ εἰς τὸν ἐκκλησιάρχην. Ἀλλὰ καὶ ἄλλον τινα εὐλαβὴ καὶ ἱκανὸν θὰ ἐκλέγῃ ὁ καθηγούμενος μὲ τὸν σκοπὸν νὰ παραλαμβάνῃ καὶ οἰκονομῇ τὰ ἀγοραζόμενα σιτήρα καὶ τὰ σιτῆρά ἐργαλεία· οὗτος δὲ ὀφείλει νὰ κρατῇ καὶ τὸ προσφάγον τῶν ἀδελφῶν καὶ ὅτι ἄλλο ἐξοδὸν γίνεται διὰ τὸς κοσμοκῶς. Θὰ προχειρίζῃ ὡσαύτως καὶ οἰνοχόον διακρινόμενον ἐπὶ ἐγκρατεῖα καὶ σταθερότητι, ὅστις θέλει διαχειρίζεται ὅλου τοῦ ἐισδοδιζόμενου οἴνου τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν· ὁμοίως καὶ κελλαρῆς ἐκ τῶν εὐλαβεστέρων καὶ ἐμπειροτέρων τῆς ἀδελφότητος πεποιτισμένος δι' ἐπιεικείας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιτήδειον διὰ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν· εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὁποῖου θὰ δοθῶσιν ὡς βοηθὸι καὶ δύο παρακαλλήριαι καὶ ὁ μάγειρος. Ἄλλος δὲ ἐκ τῶν ἀδελφῶν θὰ ὁρισθῇ νὰ εἶναι τραπέζιαν, καὶ ὅλοι ἐν γένει μετὰ πάσης ἐλευθερίας καὶ υψηλῆς ὑποταγῆς, ἐν εὐκαιρίᾳ πῶς καὶ ἀνυποκρίτως σπουδῇ καὶ προαιρέσει θέλουσιν ὑπηρετῆσαι πεθαρχοῦντες πάντοτε ἄνευ δισταγμοῦ καὶ διχονοίας εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἠγουμένου, ὄντες βεβαίον ὅτι ὑπηρετοῦντες τοὺς ἀδελφούς ὑπηρετοῦσιν αὐτὸν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀγγέλους, μάλλον δὲ μισοῦντες, ὅσον εἶναι δυνατόν, αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν ὅστις ἐρητοῖς λέγει ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις: «οὐκ ἤλθον διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι» (Ματθ. δ' 28) καὶ τοῦ ὁποῖου βεβαίως θὰ γίνωσι καὶ κληρονόμοι τῶν ἀρετῶν ἡμῶν, ἐὰν ἤθελον διασώζῃ ἀκρίβητον τὸ ἔργον τῆς διακονίας.

ΚΒ'. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς οὐδένα ἐκ τῶν ἀδελφῶν νὰ ἔχῃ τίποτε ἴδιον ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων ἐνδυμάτων καὶ σκεπασμάτων. Ἀναγκάζει δὲ λέγομεν ἐ-

κεῖνα ἄνευ τῶν ὁποίων ἀδύνατον εἶναι νὰ ζῇ. Ἄς εἶναι δὲ χρήμα καὶ πλοῦτος εἰς ἑκάστον ἐξ ἡμῶν ἡ ἐργατὴς ὅλων τῶν ἀρετῶν ἀντημιονή, τὸ σπουδαίον τοῦτο κεφάλαιον τῆς ἀσκητικῆς ἡμῶν πολιτείας· διὰ τὸ ὅποσον ἀμειλίχῃται νὰ φροντίζῃτε χωρὶς φιλονικίας νὰ ὑπερτερῇ ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Νὰ μισήσῃτε δὲ ἀπὸ καρδίας τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἀργυρὸν καὶ πᾶν ὕλικόν καὶ γήινον πρᾶγμα, ὅπερ ἀπορρῶ ἴδαν κτήσιν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν νὰ μὴ μεταχειρίζεται πρὸς ἴδιον κέρδος οἰκονομῶντας ἐργασίαν· ἀλλ' εἴτε ἡσυχίῃ τις νὰ καλλιγραφεῖ εἴτε ἄλλο τι νὰ μετεργάζεται, ὀφείλει ἐν γνώσει καὶ διαταγῇ τοῦ καθηγούμενου νὰ ἐργάζεται εἰς θ, ἑκάστος ἐμαυτῷ, διδομένον μὲν τῶν ὧν ἐκ τοῦ κοινοβίου, εἰσοκμιζόμενον δὲ πάλιν τὸ ἔργον μετὰ τὸν ἀπαρτισμὸν εἰς τὸ κοινοβίον.

ΚΓ'. Οὐδόλως δὲ παρέλκει ἐὰν κάμωμεν λόγον καὶ περὶ ἐκείνων ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν οἱ ὅποιοι θὰ ἤθελον ἴσως νὰ ἐρησυχάσων. Ἐπειδὴ ἡ νόσος ἔχει πολλὴν ἐρημίαν καὶ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τοποθεταὶ ἐντελῶς ἀδύνατοι, διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι τινὲς θέλουσι προτραπῇ ἐκ τούτου πρὸς τὴν ὑψηλὴν ταύτην καὶ δυσπρόσιτον, ἵνα μὴ εἰπω ἐντελῶς ἀνέρις τῶν διακονῶν. Διὰ τοῦτο παραγγέλλω, ὅπως, ἐὰν ἴδῃ ὁ καθηγούμενος τινα εὐδοκίμησαντα μὲν προηγούμενος εἰς τὸν κοινοβιακὸν βίον καὶ εἰς τὰ ἀγωνίσματα τῆς ὑποταγῆς, κατόπιν δὲ προαιρούμενον νὰ ἐπιδοθῇ προθύμως εἰς τὸ στάδιον τῆς ἡσυχίας, νὰ ἀρίστη αὐτὸν καὶ νὰ μὴ γίνῃται ἐμπόδιον εἰς αὐτὸν πρὸς ἀποκρίσιν μεγαλυτέρου ἀγαθοῦ· διότι οὐδεὶς φθόνος πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς πρὸς υἱὸς σπουδόντας σωφρονεῖν εἰς ὑψηλότεραν ἀνάβασιν καὶ ἀρίστη δὲ αὐτὸν οὐχ ἄπλοος οὐδὲ οὕτως ὥστε οἱ ἀποφασισαντες νὰ ἐρησυχάσων· νὰ ζῶσιν αὐθαίρετος τοῦ λοιποῦ καὶ νὰ ἀκολουθῶσιν ἰδιαιτῶς τὸν γνώμας τοῦ θεοῦ ἀπερρίψαν τοὺς ἰδίους αὐχίνας ἐκ τῆς ζεύγλης τοῦ προσεστώτος· ἀς μὴ γίνεταί τοῦτο διὰ οὐδὲνα μηδὲ ἀς φανῇ ἀνεκτὸν εἰς τοὺς μετ' ἐμὲ μέλλοντας νὰ ἡγηθῶσι τῆς καθ' ἡμᾶς εὐαγγελιστῆς μάνδρας καὶ εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν ὁσίοις ποιμανόμενα λογικά τοῦ Χριστοῦ πρόβατα καὶ ἀσπαστὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα μου· ἀλλὰ πρέπει ὁ μέλλων νὰ ἡσυχάσῃ, οἰοσθῇποτε καὶ ἂν εἶναι νὰ ἔχῃ καὶ πάλιν ποιμένα καὶ προϊστάμενον τῶν καθηγούμενων καὶ νὰ τηρεῖ διὰ παντὸς ἀπαράχυστον τὴν εἰς αὐτὸν ὑποταγὴν καὶ ὑπακοήν· καθήκοντος δὲ μόνος εἰς ἀπομακρυνόμενον μέρος τῆς Μονῆς, εἰς ἀποκρίσιν μὲν βράχον ἢ σπήλαιον ἢ κελλίον, καὶ δευόμενος τὰς συμβουλὰς ἐκ τοῦ ποιμένου, ἂς ἐνασχολήται εἰς ὕμνους καὶ προσευχὰς καὶ νὰ κρατῇ ἐνθόως ἐργασίας· ἀς παρέχῃ δὲ εἰς αὐτὸν ὁ καθηγούμενος εἰς φικωτὸν ἀκρίβητος καὶ τινα ὕλην ἐργαζομένην ἐπὶς τελειώσιν τὸ διασπαστόμενον εἰσοκμιζῇ αὐτὸ εἰς τὸν προσεστώτα, καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ λοιποὶ ἐργαζομένοι ἐκ τῶν ἀδελφῶν, ὡς παραβάντες ἐδηλώσωμεν ἀνωτέρω.

ΚΔ'. Ἡ δὲ δικτα τοῦ ἡσυχαστοῦ θὰ εἶναι κατὰ τὰς πέντε ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἐντελῶς ἄκυρος καὶ ἀμαρτυρικός. Θὰ πρέπηται δὲ ἐντοφῶν ἀπαξ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀνάστηθαι, διδομένον εἰς αὐτὸν προστάζει τοῦ Ἠγουμένου ἐκ τοῦ κοινοβίου τὴν πρὸς συντήρησιν ἀναγκαίαν, κατὰ δὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ Σαββάτου θὰ ἰδῇ εἰς τὴν Μονὴν καὶ θὰ συμ-

φάγγη μετὰ τῆς ἀδελφότητος καὶ θὰ συνδιαμείνῃ καὶ ἐν τῇ λυγνικῇ καὶ ἐν τῇ ἀγροπνίᾳ, θὰ παραμείνῃ δὲ καὶ εἰς τὴν θέλειαν μυσταγωγίαν τῆς Κυριακῆς διὰ τὴν μεταλλάξιν τὸν ἅγιον τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, ἔαν ἐπιτρέψῃ ὁ καθηγούμενος (διότι ἄνευ τῆς διδασκείας ἐκεῖνου οὐδὲ τὸν ἁγιασμόν, καθὼς οὐδὲ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἀδελφῶν θὰ καταξιούται), πάλιν δὲ θὰ ἀπολαύσῃ τῆς κοινῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν, καὶ κατὰ τὴν ἐσπεραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, δηλαδὴ τῆς Κυριακῆς ἀφ' οὗ ἀρχὴ τὰ ἀναγκαῖα τροφίμα διὰ τὴν ἐπιούσαν ἐξομολόγῃ ἢ μάλλον διὰ τὸ πενήτημερον τῆς ἐξομολόγους, καὶ τὰ χρήσιμα ὅλικά πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι θέλει μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν του· καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ πράττῃ τοιοῦτοτρόπως χωρὶς νὰ συνομιλῇ καθόλου μετὰ κανένα ἐκ τῆς συνάξεως, πλὴν τοῦ Ἡγουμένου, ἐκτὸς ἔαν ὁ Ἡγούμενος ἦθελεν ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἡγουσάστην νὰ συνομιλήσῃ καὶ πρὸς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἀδελφῶν. Ἐάν δὲ καὶ μεταξὺ τῆς ἐξομολόγους ἀπαντήσῃ δεσποτική τῆς ὁδοῦ καὶ πρόκειται νὰ τελεσθῇ παννύχιος ἀγροπνία ἐν τῇ Μονῇ θὰ παρευρίσκονται καὶ εἰς ταύτην ἀφ' ἐσπέρας ὁ ἡγουσάστης καὶ θὰ διαμενῇ καθὼς καὶ ἐν πάσῃ Κυριακῇ. Ὅταν δὲ κἀκεῖται ἐν τῇ ἡγουσάστῃ αὐτοὶ καλλιῶν εἰς οὐδένα ἐλθόντα θέλει ἀναίσει ἢ ἐμύλῃσι εἰμὴ ἀπὸ πρῶτερον πληροφωρηθῇ ὅτι ἔχει ἀποσταλῇ οὗτος ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου. Ἄν θὰ μεταβῇ ποτὲ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνον ὅπου ἐδηλώσαμεν ἀνωτέρω ὅτι θὰ κατοικῶσιν οἱ λαῖκοι· δὲν θὰ πράξῃ τίποτε μικρὸν ἢ μέγα ἢ λαβερὸν ἢ ὑπερίμουν ἄνευ τῆς βουλῆς καὶ κρίσεως τοῦ ἡγουμένου. Ἐάν δὲ ἦθελεν φρεσίν τινος ἐκ τῶν ἀποστασμένων τὸν ἡγουσάστην βῆν ὅτι πράττει τοιοῦτον τι καὶ δὲν ἦθελεν ἀμείψας διορθωθῇ εἰς τοῦτο ἄλλ' ἐπιμένει εἰς τὸ παράπαιμά του, νὰ ἐπιτρέπηται εἰς τὸν ἡγουσάστην νὰ εἰσέλθῃ αὐτὸν ἀμέσως καὶ ἀκουσθῇ ἀκούῃ εἰς τὴν ἀδελφότητα, ὥστε νὰ διὰ τῇ τοῦ λοιποῦ μετὰ μὲν ὅλους ἐν τῇ κοινοβίῳ καὶ νὰ ὑποτασσῇ τῇ ἀρχῇ· ἔαν δὲ δὲν ἦθελεν δεχθῇ τοῦτο νὰ ἐκδιώκῃται ἐντελὼς ἐκ τῆς Μονῆς καὶ τῆς νήσου καὶ νὰ ἀποκόπτεται ὡς μέλος σαρκοῦς ἐκ τοῦ ἱεροῦ σώματος τῆς εὐχαρῆς ἡμῶν ποιμνῆς. Αὗτοι εἶναι αἱ λεπτομέρειαι τῶν ἐπιθυμούντων νὰ προκομῶσιν ἐν τῇ ἡγουσάστῃ βίῳ. Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τὸν θελόντων νὰ μετελθῶσι μετ' ὑποταγῆς τὸν ἡγουσάστην ἐν Κυρίῳ βίον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μάλλιν δὲ τοῦ ἡγαπημένου τοῦ Χριστοῦ Θεολόγου, νήσοι. Θὰ εἴνε δὲ καὶ οὗτοι, δηλαδὴ οἱ μέλλοντες νὰ ἡγουσάσῃ καὶ δὲν εἰσπομεν πρόπον, ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ἀναχωρητικοῖς μονεκαλλίαις, ὅχι περισσότεροι τῶν δωδεκα. Ταῦτα καὶ περὶ τούτων.

ΚΕ'. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ παραγγεῖλω ῥητῶς ἐνταῦθα καὶ περὶ τῆς φιλῆς τοῦ Θεοῦ ἐλεημοσύνης καὶ πτωχοτροφίας ἥτοι φιλοσενίας, διὰ τῆς ὁποίας γραφικῶς εἰπὼν «ἐλατὸν πνὺς ξενίσαντες ἀγγέλους» (εὐα. ιγ'. 1) καὶ περὶ τῆς βοηθείας τῶν ναυαγούντων ἢ ἄλλως πῶς πασχόντων, καὶ εἴτε ἐκ προνοίας, εἴτε ἔνεκα περιπετειῶς εὐνοικουμένων ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἐπαποκρίντων· διότι πολλὸ φρονεῖω περὶ αὐτῶν ἢ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν ὑπερβαλὼν καὶ λυποῦμαι. Ἀλλ' ἐπειδὴ τόσα δὲν ὑπάρχει ἱκανὴ ἀποπρία εἰς τὴν Μονὴν διὰ τοῦτο δὲν προσδώριον ποσότητι ὁσέως. Συμβούλευν δὲ καὶ ἀδελφικῶς ἐν Χριστῷ παραγγεῖλω εἰς ὅλους τοὺς μέλλοντας ἐρεῖς ἢ νὰ ἡγηθῶσι τοῦ καὶ ἡμῶς τοῦδε φρονετήριον πνευματικῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν μου νὰ με-

ρι νῶσι καὶ νὰ προνοήσι, ὅσον εἶναι δυνατόν περὶ τῶν εἰρημένων πτωχῶν, καὶ νὰ κἀνωσι πολλὸν λόγον πάντοτε περὶ τῆς φιλοστοργίας καὶ ἐλεημοσύνης. καὶ νὰ μὴ παραλείπωσι περὶ τοῦ νὰ κἀνωσι χωρηγίαν καὶ βοηθείαν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς ἀναλόγως τῶν ἐκαστοῦ πόνων τῆς Μονῆς.

ΚΣΤ'. Ἀναγκαῖον δὲ νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ τῆς παραδοχῆς τῶν ἐργαζομένων κοσμητικῶν εἰς τὴν Μονὴν διὰ τὴν ἀσκητεύσασιν συμφώνως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐγλωθεύσας διατάξεις. Ὅταν ἐλθῇ κανεὶς λαϊκὸς παρακαλῶν νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὴν Μονὴν ὡς ἐπιθυμῶν νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ στάδιον τῆς ὑποταγῆς χάριν τοῦ Χριστοῦ, ἃς ἐρωτᾶται προηγουμένως ἐπιμελῶς ὑπὸ τοῦ καθηγούμενου περὶ τοῦ καὶ ἑαυτὸν βίου μὴ πῶς τυχὸν ἔχει ἔλθει πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, ὅχι ἀπλῶς ἔνεκα φιλοφειας, ἢ ἐπιθυμίας ψυχικῆς σωτηρίας, ἀλλ' ἔνεκα βιοτικῆς περιπετειῶς, δηλαδὴ ἀναγκασιθεῖς ὑπὸ θανάτου, ἢ ἄκρας πενίας καὶ ραθυμίας πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἢ πολυτεχνίας ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου, νομίζων ὅτι καταφεύγει εἰς κρησφύγετον τι πάροχον ῥαστώνης καὶ ἀκότου ἀνέσεως. Ἐάν λοιπὸν διαγνωσθῇ ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ βῆσις τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ καὶ ὅτι τὸσον σαφρὰ θεμέλια θέτει εἰς τὴν πολυμοχλὸν τῆς ἀρετῆς οικοδομήν, πρέπει ἀπὸ ἀξιώτη τῆς κατὰ δύναμιν ἐλεημοσύνης, νὰ ἀποπέμψῃται ἰλαρῶς καὶ μετὰ τῆς προσήκουσας παρακλήσεως· ἔαν δὲ φανῇ ἀληθὲς ὅτι ὁ προσερχόμενος ἦλθε μετ' ἁγνὸν καὶ θεοφιλῆ σκοπὸν, νὰ γίνῃται δεκτὸς συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνες, καὶ νὰ ἀναλαβῇ τὴν ἀγωνίσματα τῆς δοκιμασίας. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ Ἡγούμενος ἀς διδάξῃ αὐτὸν συνεχεῶς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, διηγούμενος εἰς αὐτὸν τὰ περὶ τοῦ ἡμετέρου βίου ἔπειτα δὲ παρουσιάσῃ τῆς ἀδελφότητος ἃς ἀναγκάσῃ εἰς αὐτὸν τὸ δέκαστον ἐξομολογῶν κεφαλαιὸν τῶν λεγομένων μικρῶν ἀσκητικῶν κεφαλαίων τοῦ μεγάλου Βασιλείου, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Χρὴ μὲντοι καὶ τοῦτο πεπειθῶμαι σαφῶς, ὅτι ὁ ἀπᾶς εἰς συνδεσμον καὶ συνάφειαν ἐλθὼν πνευματικῆς ἀδελφότητος, οὗχ οἷος τ' ἂν εἴη, ἀποκόπτεσθαι καὶ χωρῖσθαι τοῦτον, οἷς συνηρμόσθῃ κ.τ.λ.» καὶ μετὰ ταῦτα ἃς ἐνδυσθῇ τὸ εἰσαγωγικὸν ἐνδυμα καὶ τὸ μέλαν τῆς κεφαλῆς περιάλυμμα. Ἐκτοστὲ δὲ ἃς διὰ τῇ οὗτος ἐν τῇ καλουμένῃ ὑπὸ τῶν πατέρων ἀποστακτικῇ ἐνδύματι ἐγγυμναζόμενος ἐν τοῖς ἔργοις τῆς ὑποταγῆς, μέχρις ὅτου ἐπιστῇ ὁ χρόνος τῆς κουράς, συμφώνως πρὸς τὴν περὶ τῆς τοῦ πέμπτου κανόνος τῆς ἐν τῇ ναφ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συναθροισμένης πρωτοδευτέρης Συνόδου, λέγοντος σαφῶς τὰ ἐξῆς· «Ὅρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος, μηδένα τοῦ μοναχικοῦ καταξιοῦσθαι σχήματος, ποῖν ἂν ὁ τῆς τριετίας χρόνος εἰς πείραν αὐτοῖς ἀπεθείς, δοκίμους αὐτοὺς καὶ ἀξίους τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ καὶ τοῦτο κρατεῖν παντὶ τρόπῳ παρεκλεύσαστο. Πλὴν εἰμὴ πού τις βαρεῖα προσπεσοῦσα νόσος τὸν χρόνον ἀναγκάσει συσταλῆναι τῆς δοκιμασίας· ἢ εἰμὴ πού τις εἴη ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν τῇ κοσμηκῇ διανύων. Ἐπὶ γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἀνδρὸς εἰς ἀπόπειραν παντελῆ, ὁ ἐξαμηνιαῖος ἀρκέσει χρόνος». Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τὸν ἀπὸ κοσμηκοῦ βίου προσερχομένων. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι φυσικὸν καὶ ἀπὸ ἄλλα Μοναχῆρια νὰ ἐργωνται τινες, ἃς ἐπαρμόζονται καὶ εἰς αὐτοὺς τὰ τελεσπιμένα ἐν τοῖς αἰείοις κανόσι πρὸς δὲ καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ὁ μέγας

Βασίλειος παρήγγειλε περὶ τούτων εἰς τὰς ἀσκητικὰς αὐτοῦ διατάξεις.

ΚΖ'. Ἀλλ' ὁ Χριστὲ Σωτὴρ, ἐμπόστατε λόγε τοῦ Θεοῦ, τῷ Πατρὶ συνάναρχε καὶ τῷ πνεύματι ὁμοούσιε καὶ ὁμότιμῳ, ὁ νῆς Ἀδὰμ φροσῶς ὅλον τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ πλὴν τῆς ἀμαρτίας καὶ μετὰ τὴν ἄρρητον ἔννοσιν φυλάξας ἀσυγχύτους τὰς ἰδιότητας ἐκατέρως φύσεως, καὶ παθὼν ἀπαθὼς διὰ τὸν παθόντα, καὶ θανὼν σαρκίως διὰ τὸν θανόντα, καὶ καταβὰς εἰς Ἀδὴν διὰ τὰς ἐν τῷ Ἀδὴ καταχόμενας ψυχάς, καὶ διὰ τῆς θείκης σου δυνάμεως· «πύλας χαλκᾶς καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς, κατα τὸν προφήτην συντρίψας, καὶ θάνατον καταργήσας καὶ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου καταπατήσας διάβολον», καὶ διὰ τοῦ ἡμετέρου φυλάκτου ἐγκαινίσας ἡμῖν ἐν σαρκὶ τὴν ἀνάστασιν, καὶ συνανψύσας καὶ συγκαθιδρύσας ἡμᾶς τῷ Πατρὶ καὶ θρόνῳ, καὶ συνδεξάσας εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀθάνατον, δέχθητι τὴν εὐτελῆ καὶ οἰκτρὰν μου παράκλησιν, διὰ τὸν πρεσβιὸν τῆς ὑπερφυῖος καὶ ἀπορήτορας κυριότητος Σε ἀειπαύμενον καὶ Θεομήτορος καὶ τοῦ ἡγαπημένου σου μαθητοῦ καὶ Θεολόγου, καὶ μὴ ἀψίχῃς νὰ μείνωσιν ἀπαρχιμαποποίητα τὰ παρ' ἐμοῦ παραγγελλόμενα εἰς τοὺς ἐμοὺς ἀδελφούς καὶ τὰ τέκνα, ὅπως γίνωσιν εὐάρεστοι εἰς Σε, μηδὲ ἃς καταπατήσωσιν καθὼς τὰ σπαρμένα παρὰ τὴν ὁδὸν ἢ τοὺς περὶ ὁδοὺς τόπους, ὡς λέγει τὸ ἐρὸν Εὐαγγέλιον, ἢ νὰ ἔσθωσιν αὐτοὶ καὶ μείνωσιν ἀτελεσφόρητα, ἀλλ' εἴθε νὰ γίνωσιν ενεργὰ καὶ ἐμπρακτα καὶ νὰ ἀποφύγῃσι τὰ πονηρὰ βέλη τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης εἴθε νὰ καταρτίσῃ ἡμᾶς εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ εἴθε νὰ ἀξιωθῶμεν μαζὶ καὶ ποιμνὴ καὶ ποιμένες τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι εἰς αὐτὸν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΚΗ'. Ἐγὼ μὲν λοιπὸν, ὁ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἔδωκα τὸν παρόντα θεμέλιον λίθον τῆς διατάξεως ὡς ἡθοῦκῃς ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ· ἕκαστος δὲ ἐξ ὧν ἂς βλέπῃ πῶς ἐπιποδομεῖ. Ἐκαστοῦ γὰρ ὁποῖόν ἐστι τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται» (Α'. Κορινθ'. γ' 13), καὶ «μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει ποιῶντα ὡς προστάξῃ» (Ματθ. κδ'. 46). Ἀκούε λοιπὸν, ὁ προσετῇ, τί λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος· «Οὗτος ἔρος πάσης πνευματικῆς προστασίας, παν-

ταχοῦ τὸ καὶ ἑαυτὸν παροῶν πρὸς τὸ τὸν ἄλλον συμμέτρον» (περὶ Ἱερουσάλης τομ. α' σελ. 24). Ἀγαπήσον λοιπὸν τὴν ἀδελφότητά σου· θεώρησον ὅλους τοὺς πρὸς σε τεταγμένους ὡς ἰδία τέκνα καὶ ἐπιμελήθητι αὐτῶν ὡς περὶ ἰδίων σπλάγγνων· κυβερνήσον καταλλήλως καὶ ὡς ἀρμόζει· ἐκαστῇ τῇ ἰσχυρῇ τῇ ταλαίῳ τῇ συνετῇ τῇ ἀμειψτῇ νείῳ τῇ γέροντι. Συμβούλευσον καὶ ὁ ἴδιος, ἀποστολικῶς εἰπεῖν εὐκαίρως· ἀκαίρως ἐλεῖς, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον» (Β' Τιμόθ. δ' 2), εἰρήνευσον, παιδεύσον, δικάσον ἐκαστὸν τὸν πρόπον, μὴτε ἀφίμων ἀτιμωρήτους τοὺς πταίστας ἔνεκα ἐπιεικείας καὶ κολακείας, μὴτε τιμωρῶν ἀκρίτως ἔνεκα ἀπεχθείας ἢ ἀνθρωπίνης μικροφυλίας. Σεε δὲ, ὁ τέκνα καὶ ἀδελφοί, τηρήσατε πρὸς χάριν μου τὰς πατρικὰς ἐντολὰς μου· ἐπιμελήσθε πρὸς τοὺς καὶ τῆς εὐταξίας τῶν ἡθῶν καὶ τῆς κοσμιότητος· ἀποσκορακίσσατε ἀργολογίαν καὶ γέλωτα ἀκατά· μισήσατε συνελεύσεις ἀκαίρους καὶ πατριὰς καὶ ἐταιρείας καὶ ἐρίδας· μηδεὶς ἃς λαθροφαγῇ ἢ λαθροποτῇ ἢ νοσφίζῃται τὴν δωροδοκίαν ἐκ τῶν τῆς Μονῆς· μηδεὶς ἃς δέχεται γράμμα ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ προσετῆτος ἢ ὁ ἴδιος ἀποστέλλῃ πού κρυφίως· πρὸς ἀλλήλους μὲν νὰ ἔχηται σύμνοιαν, εὐλόγια, φιλαδελφία, εἰρηνολογία καὶ τὰ τοιαῦτα ὁμοῖα· πρὸς δὲ τοὺς ἐν Χριστῷ πνευματικοὺς πατέρας ὡμῶν, ἥτοι τοὺς Ἡγουμένους, νὰ τηρῇται ἀγάπη, πίστις καὶ ὑπακοή, ἔαν ἐπιθυμήτῃ νὰ εἰσθε πάντες ἀνῶτεροι πειρασμῶν καὶ νὰ ἀποφύγῃσι τὰ πονηρὰ βέλη τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης εἴθε νὰ καταρτίσῃ ἡμᾶς εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ εἴθε νὰ ἀξιωθῶμεν μαζὶ καὶ ποιμνὴ καὶ ποιμένες τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι εἰς αὐτὸν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἡ παρούσα διάταξις ἐμβαδύθη διὰ τῆς ἐμῆς ἰδιοχειροῦ ὑπογραφῆς, μηνὶ Μαΐου ἔτει 1091.

† Ὁ εὐτελής καὶ ἀμαρτωλὸς μοναχὸς Χριστόδουλος ὁ Λατρινεὺς τὴν παρούσαν μου διάταξιν βαβαίων ἰδιοχειρῶς ὑπέγραψα.